

JÓ PÁSZTOR KATOLIKUS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Érvényes: 2020. szeptember 01-től

Tartalom

1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR	5
2. Az intézmény működésének törvényi alapja: az Alapító Okirat.....	6
I. BEVEZETÉS	7
1. A keresztény nevelés alapelvei	9
2. A katolikus óvoda küldetése	12
II. ISTEN GYERMEKEI VAGYUNK - KATOLIKUS ÓVODAKÉP.....	13
1. Gyermekkép.....	13
2. Katolikus óvoda sajátos arculata.....	15
3. A helyi adottságokból és igényekből fakadó nevelési alapelveink, értékrendünk.....	16
4. A katolikus óvoda nevelési célja.....	17
5. Óvodaarculat - hagyományaink	18
III. A KATOLIKUS ÓVODA NEVELÉSI FELADATAI	19
1. A hitre nevelés	20
1.1. A hitre nevelés feladatai:.....	20
2. Az egészséges életmód alakítása.....	21
2.1. Pihenés, alvás	22
2.2. Öltözködés	22
2.3. Táplálkozás	22
2.4. Mozgás.....	23
2.5. Testápolás, tisztálkodás.....	23
2.6. Az egészséges életmód alakításából adódó óvodapedagógusi feladatok:.....	23
2.7. A fejlődés várható eredménye.....	26
3. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés és a szocializáció biztosítása	27
3.1. Erkölcsi nevelés, közösségi nevelés:	29
3.2. A keresztény szocializálódást segítő nevelés célja és feladatai:	29
3.3. Az érzelmi nevelés során az óvodapedagógus szerepe az egyes tevékenységekben:	30
3.4. A szocializálódás alakulásának szinterei	30
3.4.1. A befogadás időszaka.....	30
3.4.2. Együttlét a mindennapokban.....	31
3.4.3. A fejlődés várható eredménye.....	32
4. Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	32
4.1. Az anyanyelvi nevelés célja, feladatai:	33
4.2. Az óvodapedagógus feladatai:	33
4.3. A fejlődés várható eredménye.....	33
4.4. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	34

4.4.1. Az értelmi nevelés feladatai:	34
4.4.2. A fejlődés várható eredménye.....	34
4.5. Egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztő pedagógiája	34
V. A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	36
1.Személyi feltételek.....	36
1.1. A keresztény óvónő személyisége	36
2. Tárgyi feltételek	39
3. Az óvodai élet megszervezése	40
Az óvodánk csoportjainak napirendje.....	42
HETIREND.....	43
4. A gyermek fejlődésének nyomon követése	44
5. Az óvoda kapcsolatai	44
5.1. A külső partnerkapcsolatok rendszere	45
5.2. A külső kapcsolatok formája és módja	46
VI. A KATOLIKUS ÓVODA TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	47
1.Tevékenységek és a szabad játék rendszere.....	47
2. A hitre nevelés	48
2.1. Nevelői célunk	50
2.2. Oktatási célunk.....	50
2.3. A keresztény nevelés megnyilvánulásai	51
3. Játék	52
3.1. A játék feltételrendszere.....	53
3.2. Az óvodapedagógus játékkal kapcsolatos feladatai:.....	54
3.3. A játék személyiségfejlesztő hatása	54
3.4. A játék tartalma.....	55
3.5. A játék megszervezése	56
4. Verselés,mesélés	58
4.1. Az óvodapedagógus feladatai	59
4.2.Drámapedagógia alkalmazása mindennapjainkban	60
5. Ének, zene, énekes játék,gyermektánc.....	64
6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	66
6.1. A vizuális megismerés-látásnevelés.....	66
7. Mozgás.....	68
8. A külső világ tevékeny megismerése (környezeti tartalom).....	70
8.1.A külső világ tevékeny megismerésének feladatai	71
8.2. Lehetőségeink a cselekvésre:	72
8.3. <i>A külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalom)</i>	73

9. Munka jellegű tevékenységek	73
9.1. Az óvodapedagógus feladatai:	74
9.2. A munka alapvető feltételei, irányításának alapelvei.....	75
9.3. A tevékenységek megszervezése	75
10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	77
VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	81
1. Az iskolaérettség általános feltételei:.....	81
2. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:	82
VIII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉT, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSÉT BIZTOSÍTÓ NEVELÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK	86
1. Sajátos nevelési igényű gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek	87
2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás szabályozás zavarral) küzdő gyermek.....	90
3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek	90
4. Kiemelten tehetséges gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek	91
5. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek.....	92
5.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	92
5.2. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	93
5.3. A gyermekvédelmi felelős feladatai:	95
IX. PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁS VIZSGÁLATÁNAK MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE .	98
1. Intézményi belső ellenőrzési csoport működtetése	98
2. Szervezet fejlesztési feladatok	99
X. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSEGGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK.....	101
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	106

„Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm, füves legelőkön terelget, csendes vizekhez vezet engem. Lelkemet felüdíti, igaz ösvényen vezet az Ő nevéért.”

/ 23.Zsoltár /

1.TÖRVÉNYI HÁTTÉR

Programunk a 137/1996. (VIII.28.) számú Kormány rendelet értelmében, melyet a 255/2009. (XI.20.) Kormányrendelet, ill. a 363/2012. (XII.17.) EMMI Rendelet módosított Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit. Szem előtt tartva a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényt a közoktatás távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és a fenntartói közoktatási koncepció irányelveit.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

Törvények :

- 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
- 2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházról
- Az Egyházi Törvénykönyv (Szerkesztette, fordította és a magyarázatot írta Erdő Péter. Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója Budapest,1985.)
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

Rendeletek:

- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 185/1999. (XII.13.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógusszakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet módosítja
- 1/1998. (VII.24.) OM rendelet a kötelező felszerelési- és eszköz normáról
- 36/1999. (VIII.24.) OM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
- 2007. évi I. tv. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- ~~A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet~~
- **HATÁLYON KÍVÜL HELYEZTE az 5/2020. (I.31.) Kormányrendelet 7. § (2) b)**
2020. (II:08.) –tól
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti,

gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról ·
- Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projekt céljai

A katolikus óvodai nevelési programot meghatározó egyházi dokumentumok:

- Biblia (Szent István Társulat, Budapest, 1973.)
- II. Vatikáni zsinat dokumentumai: Gaudium et spes, Gravissimum educationis momentum, Dei Verbum, Lumen gentium

2. Az intézmény működésének törvényi alapja: az Alapító Okirat

Intézmény neve: Jó Pásztor Katolikus Óvoda

OM azonosító: 032031

Székhelye: 3100 Salgótarján, Damjanich út 5.

Tel: 32/ 513-135; 30 374 8487

Email: ovodavezeto.starjan@ekif-vac.hu

Alapító neve: Váci Egyházmegye Ordináriusa

Székhelye: 2600 Vác Migazzi Kristóf tér 1.

Alapítás éve: 1993

Jogszabályban meghatározott közfeladata: óvodai nevelés

Oktatás munkarendje: nappali oktatás

Az intézmény alap és kiegészítő tevékenysége: Az Intézmény az EKIF –főigazgató által jóváhagyott Pedagógiai Program, valamint annak részét képező, az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épülő helyi pedagógiai program szerint működik. A gyermekek keresztény szellemű óvodai nevelése-oktatása, napközi otthonos ellátásuk, ált. iskolára történő előkészítésük.

Az intézmény gazdálkodási jogköre: Az EKIF által megállapított költségvetés alapján önálló egyházi gazdálkodási jogkörrel rendelkezik.

Működési köre: Salgótarján és vonzaskörzete

Óvodába felvehető max. létszám: 80 fő

Irányító, fenntartó és felügyeleti szerve: Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága

Irányító, fenntartó és felügyeleti szerv székhelye: 2600 Vác Migazzi Kristóf tér 1

Irányító, fenntartó és felügyeleti szerv vezetője: Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatóság főigazgatója

Az Intézmény vezetőjének kinevezési rendje: Az óvoda vezetőjét a fenntartó nevezi ki. Felette a munkáltatói jogokat az EKIF főigazgatója gyakorolja

Az intézmény vezetője, a program benyújtója: Bali Imréné

I. BEVEZETÉS

" A gyermekszem: virág, csillag, oltalom, csupa játék, csupa mosoly, izgalom.

A gyermekszem: tág világ és kikelet, ha reád néz, földeríti szívedet.
A gyermekszem: ablak, forrás, dombtető, erdőzúgás tisztította levegő.
A gyermekszem: a legfurcsább hatalom, próbáld ki csak másokon vagy magadon, mert amikor a gyermekszem kérve kér, abba minden vágy és csoda belefér.
A gyermekszem: szirmát nyitó kék virág, tőle fordul szebbre, jobbra a világ.
A gyermekszem: fényesség és bizalom, vezéreljen téged is ez az utadon".
(Szűcs Imre: A gyermekszem)

A helyi pedagógiai programunk 1998-ban készült, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjából kiindulva, a Katolikus Pedagógiai Intézet segédanyaga alapján. Amikor 2010-ben módosítottuk a nevelési programunkat, már reálisan láttuk, hogy mit tudunk megvalósítani, mit nem. Melyek azok az aktualitások, amelyek a törvényi változásokat követik.

Az elmúlt években gyors társadalmi és környezeti változások kényszerítették az oktatásirányítást, hogy az óvodai nevelést érintő központi szabályozó dokumentum változzon.

Az Alapprogram módosítása a mi helyi nevelési programunk módosítását, újragondolását eredményezte. A program újragondolását az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere, a módosított közoktatási törvény, valamint a óvodánk egyedi sajátosságai tették szükségessé. Nem alapjaiban változik meg, de értelmezésre kerülnek új fogalmak, melyek gazdagítják a témakör tartalmát.

Gyermekeinket körülveszi a felgyorsult, folyamatosan változó világ, mely nagy hatással van rájuk, mindemellett nekünk - pedagógusoknak - figyelembe kell vennünk a sok új szakmai, törvényi és a külső környezeti változásokat.

Minden gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, a nevelésben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Az óvodai nevelés az Óvodai nevelés országos alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A keresztény kinyilatkoztatás szerint emberi méltóságunk alapja a teremtettség, hogy Isten képmásai vagyunk: így a keresztény önmegvalósítás azt jelenti, hogy Krisztusban élünk másokért. Ehhez a keresztény nevelés adja a legfontosabb segítséget, mert megismerteti az embert önmaga legbenső lényével és felvértezi azokkal az eszközökkel, amelyekkel céljához eljuthat.

Keresztény szellemű programunk az egész oktató-, nevelőmunkánkat meghatározza. Kötelességünk, s alapelvünk, hogy szakmai tudásunk legjavát adva neveljük gyermekeinket. Azonban, hogy jó úton járunk-e, azt program módosításával értékeltük, felülvizsgáltuk.

Megerősítést kaptunk abban, hogy kiemelkedően fontos nevelési elv, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vétele. A gyermekek élete a játék és a mozgás, ami semmi mással nem

helyettesíthető. Nevelési célunk, a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébren tartása és kielégítése.

A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevéssé ismerik, s a katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő) életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Óvodánkba elsősorban a hívő családok gyermekeit várjuk, de szívesen fogadjuk azokat a gyermekeket is, akik szülei igénylik a keresztény nevelést, és vállalják, hogy otthon a családban is támogatják az óvodánkban folyó nevelőmunka folytatását.

Azok a gyermekek, akik hívő családból érkeznek, már részesültek valamilyen vallásos nevelésben: a család együtt jár templomba, szoktak a szülőkkel együtt imádkozni, nézegetik együtt a Bibliát, hallottak Istenről, Jézusrólstb. Ugyanakkor vannak olyan gyermekek is, akik itt az óvodában hallanak ezekről először, itt szerzik első vallásos ismereteiket vagy velünk mennek először templomba. Számukra igyekszünk még élvezetesebbé, élményekkel gazdagabbá tenni az óvodánkban töltött napokat.

Életkori sajátosságaiból fakadóan a gyermekeink számára nagyon fontos, hogy a kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvó nénik és dajkák) élete példájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Az elmúlt huszonöt év tapasztalatai azt igazolják, hogy gyermekeink szeretnek óvodába járni, nyitottak a világra, örömteli a játékuk. Olyan környezetben nevelkedhetnek, amelyben a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet övezi. Ez a meghitt, biztonságos környezet hozzájárul ahhoz, hogy 6-7 éves korukra alkalmassá váljanak az iskolakezdesre.

Óvodai programunk szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző, köztük az innovatív pedagógiai törekvések, a program biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket, csak a gyermek érdekében tartalmaz.

A 3 – 7 éves gyermekek vallásos nevelésével együtt tanításuk is megkezdődhet, de életkori sajátosságaik miatt csak alkalmanként. Észre kell venni és ki kell használnunk a nap folyamán adódó jó pedagógiai pillanatokat

Igyekszünk a ránk bízott gyermekek minden napjait úgy alakítani, hogy a lehető legjobban érezzék magukat óvodánkban és méltán mondhatták, hogy ez az óvoda a második otthonuk.

1. A keresztény nevelés alapelvei

A pedagógiai hitvallást Babits írja le:

„ A gyermek lelke alapjában nemes, nemesebb, mint az átlag felnőtté, lelkében a legkisebb erkölcsi kételyű pusztítóbb, mint gondolnánk. Szülők, tanárok ereszkedjetek le a gyermeki lélek mélységeibe, mentsétek meg a gyöngyöket, és öljétek meg a szörnyeket, melyek ott lenn laknak. A gyermek a nemzet reménye, a jövő reménye.”

Azok a kincsek, amelyekről Babits ír: az örök értékek. Az értékrendet a világnézet határozza meg. Egy értékrend alapos megismerése és elfogadása nélkül a felnövekvő generáció átmeneti, felszínes divatok vonzásának engedve elveszti mélyebb gyökereit.

A lelki gazdagodás hatalmas forrásai erednek a keresztény nevelésből. Ezért nem elég korán kezdeni ennek az értékrendnek a kialakítását.

A keresztény nevelés magába foglalja minden emberi cselekedet, érzelem, családi- és társadalmi élet tevékenységének összességét, azért, hogy azokat rendezze, értékesítse és felemelje Jézus példája és tanítása szerint.

Óvodánk nevelési céljai:

- a gyermeki személyiség fejlesztése,
- a keresztény hit felébresztése,
- valláserkölcsei nevelés biztosítása,
- az életre való felkészítés.

Célunk elérése a gyermekek egyéni sajátosságainak és eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételével, a családi nevelésre alapozva, tevékenységeken keresztül valósul meg az óvodai élet minden területén.

A katolikus óvodai nevelésben megjelenítendő értékek:

- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezet biztosítása,
- a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, a szeretet, a megbecsülés és a bizalom légköre,
- a keresztény pedagógia megjelenítése a gyermek személyiségének alakításában,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyén-, és életkor specifikus alakítása,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységek biztosítása, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra,
- a játékon és tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmak, emberi értékek közvetítése

Alapelveink:

- *Szeretetteljes légkör:* Gyermek jogaiból, személyiségéből, szükségleteiből, aktuális fejlettségéből kiindulva nyugodt, családi, biztonságos, érzelmi kötődést segítő tevékenység kialakítása.
- *Játékközpontúság:* Egyéni fejlettséget figyelembe véve, olyan változatos tevékenységek biztosítása, amelyekben a gyerekek természetes kíváncsiságára építve, gazdagítjuk tapasztalataikat, élményeiket, a játék teljes eszköztára által.
- *Érzelemgazdag nevelés és hozzáadott értékkelvű nevelőmunka.*
- Érzelmileg biztonságot nyújtó, nyugodt kreativitásra, önállóságra, önmegvalósításra ösztönző, élményekben gazdag, családi óvodai légkör megteremtése.
- Minél többoldalú folyamatos, *egyéni szabott személyiségfejlesztés* biztosítása, érzelmi, és erkölcsi nevelés élményekben gazdag óvodai élet kialakításával.
- *Nyitottság és együttműködési készség, partnerközpontúság:* Emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, segítségnyújtás, támogatás szükség szerint.
- *Esélykompenzáció:* A szociális hátrány kompenzálása integrációs programmal, sajátos nevelési szükséglet biztosítása integrált neveléssel, kisebbségi nevelés felhasználásával.
- *Egymás tisztelete:* A gyerekeknek mindenek feletti jogát tiszteletben tartva, minden eszközzel a prevenciót, az esélyegyenlőtlenség kompenzálását helyezzük előtérbe.
- *Tapasztalati tanulás és sokoldalú képességfejlesztés:* Minden kisgyermek önmagához mérten fejleszhető, nevelhető. A nevelő hatást gyakorló személyek empátiája, optimizmusa, mintaadása, célirányosan a gyermeki személyiség megismerésére, kibontakoztatására, fejlődésére irányuljon.
- *Környezeti nevelés:* A változatos, sokszínű tevékenységi rendszer segítségével a környezetre, természetre figyelő, védő, óvó, alakító magatartás megalapozása, készségek, képességek fejlesztése, ismertek bővítése.
- *Hagyományörzés:* A helyi népi kulturális értékek átadásával, a katolikus egyház ünnepeinek átélése, a gyermekek értékrendjének formálása, érzelmi kötődésének megalapozása.

Alapelveink megvalósítása érdekében biztosítjuk:

- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkört
- a testi-, a szociális és az értelmi képességek egyéni alakítását
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységeket.

2. A katolikus óvoda küldetése

A II. Vatikáni Zsinat kiemelten foglalkozott a katolikus nevelés létjogosultságával, jelentőségével, és állásfoglalást dokumentumban tette ismertté. „Az egyháznak is feladata a nevelés, ... mert nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek. A hívők számára át kell adni Krisztus életét és állandó szorgoskodással segíteni kell őket, hogy ennek az életnek a teljességére eljussanak.” (Gravissimum Educationis Momentum).

A gyermekek harmonikus személyiségfejlesztésére irányuló neveléssel párhuzamosan megvetjük a hit alapjait. Stabil értékrendet kínálunk a Krisztusi tanítás fényében, melyhez az egész alkalmazotti közösség katolikus küldetéstudata társul a fenntartó által megfogalmazott elvárások tükrében.

Nevelő, oktató munkánkban építünk a magyar óvodapedagógia hagyományaira, az egyház 2000 éves értékeire, a nemzeti sajátosságokra és hagyományokra, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire - biztosítva az óvodapedagógusok módszertani szabadságát.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, méltóságát, jogait, érdekeit, biztosítjuk az esélyegyenlőséget a színvonalas nevelésre.

A kapcsolattartás folyamán segítjük a családokat az igaz értékek megtalálására. Nyitottak vagyunk mindazok felé, akik elfogadják az óvodánk katolikus szellemiségét. Más felekezetből érkezőknél tiszteletben tartjuk saját vallási szokásaikat.

A gyermek Isten ajándéka, akiben szellemi, testi, lelki értékeket rejtett el. A szülők gyermeknevelési feladatainak teljesítéséhez az óvodapedagógusok kiemelkedő segítséget nyújtanak felhasználva azokat az eszközöket, amelyek a természetfeletti céljához közelebb segítik.

A gyermeknevelés igazi értelme az, hogy neveljük a gyermeket, gyarapítsuk őket testileg, lelkileg. Addig növeljük a ránk bízott gyermekeket, amíg bele nem nőnek - mint egy ágait ég felé tartó fa - Isten szeretetébe.

A katolikus nevelési feladat több az emberségre, közösségi életre való nevelésnél. Nevelésünk célja a harmonikus személyiség kialakításán túl egy olyan irányt mutatni a gyermek számára, amihez élete minden szakaszában visszatérhet és meríthet belőle. A katolikus óvoda missziós feladatot tölt be a nevelés és a tanulás megalapozása során.

Óvodáink alapvető küldetése a krisztusi tanítás fényében az egészséges személyiség és a hit alapjainak megteremtése. A családokkal való kapcsolattartás folyamán a katolikus óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Éppen ezért a katolikus intézményünk nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják katolikus szellemiségét. Más felekezetből érkező családoknál tiszteletben tartjuk saját vallási szokásaikat.

A katolikus óvoda céljait akkor éri el, ha az óvodapedagógusokat, a nevelőmunkát segítő dolgozókat, az egész alkalmazotti közösséget is áthatja a katolikus küldetéstudat. A munkatársak a fenntartó által megfogalmazott erkölcsi elvárásokkal azonosulnak, munkájukat aszerint végzik.

Ma is a szülők elsődleges joga és lelkiismeretbeli kötelessége gyermekeik keresztény nevelése, hiszen a keresztény nevelés először a családon belül kezdődik. A családi nevelés elsődleges közege semmiképp sem pótolható. Az emberek nagyobb része még családban él és meghatározó számukra ennek a közösségnek a légköre, a szellemisége.

A családok többsége csak akkor tud ennek eleget tenni a keresztény nevelésnek, ha segítséget kap munkájához a helyi lelkipásztortól, az Egyház közösségétől, és az egész társadalomtól, az államtól. A szülők igényei alapján alakult meg a mi óvodánk is.

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

- a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

II. ISTEN GYERMEKEI VAGYUNK - KATOLIKUS ÓVODAKÉP

Krisztus örömhírének lényegét kell jó magként elültetni a gyermekben:

„Isten szeret engem és ezt a szeretetet akarom visszatükrözni életem során.”

1. Gyermekkép

Gyermekképünk alapja:

- a gyermek alapvető tisztelete,
- a szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is vett egyediségének szem előtt tartása,
- a gyermeki személyiség értékékként kezelése,
- a gyermek személyiségformálásába vetett hit,
- a gyermek személyiségének kibontakoztatásához szükséges gondoskodó szeretet nyújtása.

Mi, keresztény pedagógusok hisszük, hogy a gyermek eredendően vallásos lény, Isten ajándéka. A természetfölötti (transzcendentális) dolgokra nagyon érzékeny, amit „szakmai” nyelven mágikus gondolkodásnak nevezünk. A gyermek már születése pillanatától magában hordozza Isten teremtő, gondviselő képét, amely a veleszületett adottságokkal, és a környezeti hatásokkal együttesen formálják, alakítják őt. Döntő szerepe, és óriási felelőssége van ezért a szülőnek és nevelőnek, mert tőlük is függ a gyermekben lévő képességek, „talentumok” kibontakozása.

Hogyan is történik a 3-6 éves kisgyermek keresztény nevelése? Milyen anyagok állnak rendelkezésünkre? Egyházi dogmákat tanítani nem érdemes, mert a kisgyermek számára érthetetlen, idegen. Mégis a keresztény emberi értékek személyiségformáló ereje már kicsiny gyermekkorban meg kell, hogy nyilvánuljon. Hogyan lehetséges ezeket az értékeket a legtermészetesebb módon átadni úgy, hogy a gyermeknek ne legyen erőltetve, élményszerű legyen.

Hiszen mindent a megtapasztalás, a „megélés” útján ismer meg.

Igénye, hogy szeressék és ő is szerethessen. A biztonságot és a kiegyensúlyozottságot adó, befogadó légkörben fejlődik és kiteljesedik egész személyisége. A feléje áradó szeretet, figyelem, gondoskodás, bizalom, öröm, tisztelet, megbecsülés kedvezően hat a fejlődésére. Legfőbb tevékenységében, a játékban mindez visszatükröződik, megerősítést nyer. A sokszínű tevékenység, a kiemelt szerepet betöltő játék a fejlődés és fejlesztés sajátos eszköze, ami magában hordozza az ismeretszerzést, a tapasztalás során a műveltség tartalmak közvetítését.

Egy olyan miliót kell megteremtünk a gyermeknek, ahol a gyermeké a legteljesebben tudjon kibontakozni. Ahol szeretve van, ahol a személyes példák által, a közvetlen megtapasztalás által ismeri meg a keresztény emberi értékeket. Valahogy úgy kellene rácsodálkoztatnia gyermeket a világra, ahogy a régi falusi ember tette. Régi falusi népünk vallásos hitében a kisgyermek Isten tenyerén él, vele s általa, az áldás által a Teremtő jóságát tapasztalhatjuk: a kisgyermek az öröm, a biztonság és a szépség.

A régiek nemcsak ekképpen vélekedtek a gyermekről, hanem e vélekedéssel egyezően alakították a gyermek mindennapjait. A régi ember imára nevelte gyermekét, hála, köszönetre, alázatra az életet adó Isten, a Teremtő iránt, s hagyta, hogy belekontárkodják a felnőtt dolgába.

Programunk a 3-7 éves korú gyermekek fejlődésének támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető személyekhez és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelít. A feltételrendszer a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, érszervi, vérmérsékleti különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére.

A mai rohanó társadalmunkban kevés hely maradt a gyermeknek. Időt, teret kell biztosítanunk a gyermeknek!

Amire vállalkoznak a pedagógusok:

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Napjainkban egyre több a kiemelt figyelmet igénylő és hátrányos helyzetű gyermek. Azon dolgozunk, hogy ezen gyermekek fejlesztéséhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk. A lemorzsolódás szempontjából a veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követően, célzott és személyre szabott beavatkozásokat valósítunk meg.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért külső és belső kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, fejlesztésére törekszünk. Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

A pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe.

A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

2. Katolikus óvoda sajátos arculata

Óvodánk Nógrád megye első katolikus óvodája – 1993-ban alapította a Váci Egyházmegye akkori püspöke Keszthelyi Ferenc vallásos szülők kezdeményezésére.

Óvodánk névadójaként a Jó Pásztort választottuk. Fontos számunkra, hogy Jézushoz hasonlóan a ránk bízott gyermekeket és családjaikat közelebb vezessük Isten felé. Mutassuk meg a hozzá vezető utat. A katolikus óvoda a katolikus közoktatási rendszer legalsó láncszeme. Itt szerezheti meg a gyermek egy életre a legalapvetőbb emberi ismereteket, magatartásformákat: a szereteten alapuló értékrendet, az odafigyelést és a rácsodálkozást Istentől kapott világunk nagyszerűségeire.

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

A katolikus szellemű óvodai nevelésre igényt tartanak a szülők, ezt a beíratott gyermekek egyre növekvő száma is igazolja.

A családok egy része vallásos életet él. Mások nem vallásgyakorlók, de a gyermekeik számára szeretnék biztosítani a keresztény vallás megismerésének lehetőségét. Olyan családokból is érkeznek óvodánkba gyermekek, akik a lakóhelyükhöz eső legközelebbi óvodát választják és elfogadják a nálunk folyó nevelést. A családokban közös, hogy olyan környezetben látják biztonságban gyermekeiket, ahol az értékek: szeretet, megértés, segítőkészség, jóság, igazság, szépség valóságát élhetik meg gyermekeikkel együtt.

Feladatunk a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a gyermeki személyiség kibontakozása, a hátrányok csökkentése az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Alapelvnek tekintjük, hogy a gyermekeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés öveze. Szakmailag önálló intézményként elsősorban a gyermekek nevelését és a családi nevelés kiegészítését vállalja fel a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodánk programja érinti a teljes intézményt, kiemeli a katolikus keresztény nevelés szerepét. Az óvoda, mint intézmény egy komplex rendszer, amelynek minden összetevője kölcsönhatásban működik. A koncepciók a teljes rendszert érintik.

Az óvoda nyitottsága, mint elv, befolyásolja az óvoda kapcsolatainak alakítását, a családoktól az iskolával való együttműködésig.

3. A helyi adottságokból és igényekből fakadó nevelési alapelveink, értékrendünk

- A hit felébresztése, fejlesztése a gyermekek életkorához igazodóan valósul meg a nevelésben részt vevő felnőttek mintája nyomán kegyelmi ajándékként.
- A szülőkkel való jó kapcsolat alakításának és építésének érdekében keressük és kihasználjuk azokat a lehetőségeket, alkalmakat, amelyek a gyermeknevelés hatékonyságát szolgálják.
- A vallásos nevelés alapjának tekintjük a szeretetet, a bizalmat, az elfogadást, a megbecsülést, a tiszteletet – mint keresztény értékeket.
- Állandó értékrendet képviselünk az erkölcsi nevelés érdekében, amely korlátokat a gyermekek fejlődése és védelme érdekében tartalmazhat.
- Segítjük a nemzetiséghez tartozó, a hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedését, felzárkóztatását, önazonosságuk megőrzését.

- A gyermekek élmény-, tapasztalat- és ismeretszerzése érdekében a természetes környezetben kihasználunk minden lehetőséget. Igyekszünk a gyermekeinket minél több tapasztalatok általi ismeretkhez juttatni.
- A nevelésünk biztosítja az óvodás gyermek számára a szabad játékot, és e tevékenységen keresztül lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni kibontakozását.
- A hazaszeretetre nevelést a lakóhely megismerése, és az ünneplések mellett a felnőttek munkájának megismertetésére, megszerettetésére, tiszteletére és megbecsülésére alapozzuk.
- Az egyéni képességek fejlesztése, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás megerősítést nyer a képességfejlesztő tevékenységek keretein belül is.
- Óvodánk kialakult értékeinek, városunkban elfoglalt helyének megőrzésére törekszünk a gyermeknevelő tevékenységünkkel

4. A katolikus óvoda nevelési célja

Óvodánk nevelési célja a 2.5 - 3 – 7 éves korú gyermek személyiségének fejlesztése, a keresztény hit felébresztése, valláserkölcsei nevelés biztosítása, az életre való felkészítés.

Mint minden katolikus óvodában, úgy nálunk is a kisgyermek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása, vagy ha ez hiányzik, akkor a keresztény élet elindítása, a vallási környezet megalapozása. Ennek érdekében olyan szeretetteljes, imádságos légkört kell teremtenünk az óvodában, hogy rajtunk keresztül érezzék meg a gyermekek Isten szeretetét.

Célunk elérése a gyermekek egyéni sajátosságainak és eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételével, a családi nevelésre alapozva, tevékenységeken keresztül valósul meg az óvodai élet minden területén.

- Krisztusi tanítás, evangelizálás; Isten – kép kibontakoztatása a gyermek lelkében
- A feltétel nélküli szeretet: nevelésünk útja a szeretet útja!
- Az élet ajándék: megtanulni, megtanítani IGENt mondani az életre, az élethez, a teremtett és épített világhoz való viszony, annak megóvása.
- Az iskolai tanulást sikeressé tevő képességek és készségek tudatos és tervszerű kialakítása, fejlesztése.
- A gyermek felelősségérzetének fejlesztése: önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.
- A hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve - gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékek kialakítása és fejlesztése.

- az egyén tiszteletét,
- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,
- az empátiát, a toleranciát és
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.

5. Óvodaarculat - hagyományaink

Óvodánk programja katolikus keresztény szellemű program. Célunk, hogy óvjuk és gyarapítsuk azokat a hagyományokat, amelyeket közösségünk a szülőkkel, az egyházközséggel együttműködve fennállása során kialakított. Családias légkörben, vallásos lelkülettel várjuk a hozzánk érkező gyermekeket. Fontosnak tartjuk, hogy megalapozzuk a gyermekek nemzeti identitását, megismerjék nemzetünk értékeit, népi kultúráját, regionális hagyományainkat és magukévá tegyék azokat.

Óvodánkban a 2.5 – 3 – 7 éves korú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően kiemelkedő hangsúlyt fektetünk a katolikus egyház és a magyar népünk ünnepeinek megismertetésére, hagyományainak ápolására. Meggyőződésünk, hogy az ünnepelni tudás képességének kialakítását a néphagyomány ápolás, a természet és a társak szeretetére nevelés elősegíti.

Gyermekeink évről – évre részt vesznek a jeles napokat megelőző közös készülődésben. Az ünnepre hangoló, örömteli közös tevékenykedés a gyermek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

Elképzeléseink között szerepet kapnak a minden napokhoz kapcsolódó ünnepek, a gyermeki élet ünnepei – a gyermekek születésnapjának köszöntése. Ilyenkor a gyermek központba kerül, társai csak rá figyelnek, vele törődnek, őt ünneplik. A szülőkkel elfogadtatott köszöntési mód, a vidám ünneplés az érzelmi szükségletek kielégítését szolgálja.

A gyermekek számára fontos ünnep az Édesanyák napja. Az anya köszöntésére a gyermek érzelemmel teli örömmel készül. Mi óvónők elsősorban az ajándék készítésében nyújtunk segítséget, ezáltal az érzelmi kötődést hangsúlyozzuk.

Minden évben visszatérő tevékenységek: a szüretelés, a farsang mind az időjárás változásaiból fakadnak és tradíciókká válnak óvodánk csoportjaiban.

Hagyománnyá vált a családokkal együtt a Szent Márton napi lámpás felvonulás, az adventi koszorú készítése. Ezek óvodai szinten kerülnek megrendezésre és a keresztény hitünkhöz kapcsolódnak. Ezen a közös programon egyaránt részt vehetnek szülők, gyerekek, óvónők.

Ez a tevékenység erősíti a gyerekekben és felnőttekben egyaránt a közösséghez tartozást, a közös várakozást, és meghittséget sugall.

A karácsony, Jézus születése a kereszténység egyik legnagyobb ünnepe. Közös ünnepeljük a templomban karácsonyi műsor keretében.

Az ünnepi készülődések élményeit, mi óvónők bensőséges, hittel teli ünnepelni tudásunk maradandóvá teszi.

Jó Pásztor Katolikus Óvodánk talán első legszebb pillanata az volt, mikor nevén szólítottuk, nevet adtunk neki (az addigi Keresztény Óvoda helyett). A névválasztásban benne foglaltatik az a cél, hogy kinek a közbenjárását kérjük Isten művének megvalósulásához. Tudatos választás volt, hogy Jézus, a Jó Pásztor pártfogását kérve, az ő nevével ékesítettük kis óvodánkat. Ha belép óvodánkba bárki, az első, amit meglát a lépcsőházban elhelyezett Jó Pásztor kép, alatta az idézet: Légy áldott ki ide betérsz!

Jézus a Jó Pásztor, mi vagyunk a bárányai és hozzá tartozunk. Jézus mondta: **Legeltesd az én bárányaimat!** Az óvodában dolgozó felnőttek számára ez azt jelenti, hogy gyakoroljuk a pásztori tiszteletet: vezetjük, terelgetjük, irányítjuk a ránk bízott gyermekeket. Mindent megteszünk, amit a pástornak meg kell tennie a nyája érdekében: szeretjük, védjük, vigyázunk gyermekeinkre, hogy növekedhessenek ismeretekben, szeretetben, cselekedetekben Isten és az emberek előtt.

A nagycsoportosainkat már évek óta a Főplébánia templomban búcsúztatjuk és ajánljuk őket a Mennyei Atya oltalmába. Megható, amikor a gyermekeket a szüleik áldással indítják útnak.

A Mátreaverebély- Szentkút nemzeti kegyhelyen tartott Óvodás zarándoklat alapítói és évek óta koordinatorai is vagyunk. Nagy öröm, hogy évről – évre nevelési év végén az egyházmegye és már az ország több katolikus óvodái együtt adunk hálát az elmúlt nevelési évről.

Új közösségformáló program óvodánk életében a Gyermekközösségi napok tartása évente 2 alkalommal az óvodába járó gyermekek családjainak bevonásával. Úgy gondoltuk, hogy a családoknak szükségük van közös programokra, hiszen az óvoda közösségbe tartozás erősítése is mélyülhet ezen alkalmakkor.

III. A KATOLIKUS ÓVODA NEVELÉSI FELADATAI

Pedagógiai programunk fő feladata, hogy a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten közvetlenül felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre.

A mindennapokban igyekszünk a gyermekek alapvető tevékenységére a játékokra építeni. A játékokra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

1. a hitre nevelés erősítése,
2. az egészséges életmód alakítása,
3. az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés és a szocializáció biztosítása,
4. az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. A hitre nevelés

A katolikus óvodában a kisgyermek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása vagy ennek híján elindításuk a keresztény életre, a vallási környezetismeret megalapozása.

A hitre nevelés átszövi az óvoda életét. Vallásos élményekkel gazdagítjuk a gyermekek mindennapjait, ami megjelenik a lelki beszélgetések során, étkezés előtti és utáni imákban, más közös imaalkalmakban.

Olyan szeretetteljes, imádságos légkört teremtünk, ahol rajtunk keresztül Isten szeretetét érzik meg a gyermekek, hogy kialakulhasson bennük az alapvető hitkézség.

Az óvodában vallásos élményekkel a vallásos érzelmeiket próbáljuk ébresztgetni vagy erősíteni. A közös áhítatélmények révén buzdítjuk a gyermekeket, hogy bátran szólítsák meg Jézust és a Mennyei Atyát, örömmel imádkozzanak. Jézus iránti szeretetüket jóra törekvésben, áldozatvállalásban mutassák ki. Szívesen látogassanak el a templomba, szentmisére. Érezzék át, hogy mi keresztények mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk. A közös élmények, cselekvések kapcsán a csoport tagjai erősödjenek az összetartozásukban.

1.1.A hitre nevelés feladatai:

- a katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása,
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben,
- a keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba,
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése,
- a katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete,
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség....stb)

2. Az egészséges életmód alakítása

A gyermekek egészséges életmódjának megalapozását a gondozás szervezeti keretei, formái teszik lehetővé. A gondozás szorosan kapcsolódik a játékhoz, a munkajellegű feladatokhoz, a tanuláshoz. A helyes életritmus kialakításával a gyermekek egészséges testi és szellemi fejlődésének a biztosítása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. Nevelő hatását a gondozási műveletek önálló gyakorlása és a testi képességek kialakulásának differenciált fejlesztése teszi lehetővé.

Óvodánkban a csoportokban lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy egyéni szükségleteiknek megfelelően a gondozási műveleteket saját ütemük szerint hajtsák végre. Mindez meggyorsítja az önállóvá válásukat.

A gondozás különböző területein megvalósuló egészséges életre való nevelés a gyermekek test – lelki, szociális egészségét szolgálja.

Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel kialakítása, fejlesztése a saját helyi programunkban is fontos szerepet tölt be. Az egészséges életmód kialakításának feltétele az egészséges környezet biztosítása. Óvodánkban a felszerelések megóvása érdekében, a környezet ápolásában, védelmében a gyermekekkel együtt tevékenyen részt veszünk.

Megünnepeljük a „Zöld jeles napokat”, a szemetet összegyűjtjük, védjük környezetünket.

Az egészségnevelés feladatai:

- a gyermekek testi, lelki egészségvédelme,
- a mozgás és a pihenés összhangjának megteremtése,
- az egészséges életritmus kialakítása, az egészséges életmód megalapozása
- személyi higiénia feltételrendszerének megteremtése,
- az egészséges életmód szabályainak automatizálásával az egészségügyi szokások kialakítása.
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások (környezettudatos magatartás) alakítása.

A gondozási tevékenysége nevelő hatását két tényező befolyásolja:

- az óvoda helyi sajátosságai (épület adottságai, berendezési tárgyai, felszerelései, eszközei, csoportok létszáma, a gyermekek kor és nemek szerinti csoportosítása)
- a családok mennyire képesek kapcsolódni az óvoda napirendjéhez.

2.1. Pihenés, alvás

A gyermeke egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. Fontos a szoba levegőjének cseréje, a külső zavaró ingerek megszüntetése illetve a nyugodt pihenés, az alvás légkörének megteremtése.

Az óvónő részéről fontos a gyermekek tevékenységéhez igazodó hangnem (pl. dúdolással, halk énekléssel, besötétítéssel teremti meg a pihenéshez, alváshoz szükséges feltételeket. A csendes hangvétel, a nyugalmat árasztó környezet, a szeretetteljes bánásmód a kedvenc alvójáték, az otthonhoz kapcsolódó tárgy erősítik a gyermekek biztonságérzetét. Az egészséges gyermek a biztonságos, derűs környezetben jól működő életfunkciókkal rendelkezik, vidám, érdeklődő, aktív. Az alvás, pihenés időtartama a gyermekek igényeitől függ.

2.2. Öltözködés

A test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben, és a gyermeki önállóságot, ízlésvilágot alapozza meg. A gyerekek ruházatát a praktikum határozza meg.

Óvodánkban elkülönül a benti, a kinti játszóruha, a "hazamenős ruha". A nagyobbak ügyesen segítenek kisebb társaiknak, ez is a segítőkészség, az empátia megerősítését szolgálja.

2.3. Táplálkozás

A gyerekek egészséges fejlődésének fontos feltétele. A naponta visszatérő zöldség - gyümölcsfogyasztás formálja a gyerekek szemléletét, a szülők figyelme is ráirányul a napi nyers zöldség és gyümölcsfogyasztás, a rágás fontosságára, a tejtermékek naponta való fogyasztásának ösztönzésére. Fontos figyelmet fordítanunk a magas cukor-, só- és telítetlen zsírsavakat tartalmazó ételek fogyasztásának csökkentésére. Az óvoda mindennapjaiban tartózkodunk ezek fogyasztásától. Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósulnak meg. Fontos az esztétikus terítés, és a kultúrált étkezési szokások betartása. A megjelölt időkereten belül a gyerekek az étkezés időpontját a tízórainál és az uzsonnánál maga választja meg, az ebédet is egyéni tempóban fejezi be. A reggeli és az uzsonna önkiszolgálásra épül, és ez ÖNÁLLÓSÁG, a figyelem, a türelem kialakulására gyakorol kedvező hatást.

Egészséges táplálkozás biztosítása érdekében a szülők kezdeményezésére bevezettük minden héten a „gyümölcs, zöldség napot” Ekkor az adott napon valamilyen gyümölcsöt ill. zöldséget ehetnek a gyerekek, amelyeket ők hoznak az óvodába. Ezáltal ismeretekhez is jutnak a gyümölcsökről, zöldségekről. Készítünk gyümölcssalátákat is, amelyek elkészítésében a gyerekeket is bevonjuk.

Csoportokon belül a gyerekekkel közösen magok csíráztatása, gondozása és közös elfogyasztása. Ezáltal megismerik a reform táplálkozás alapjait és az új ízek elfogadását.

Sajnos óvodánkban is egyre több az étellergiás gyermek. A szülő a gyermek speciális étrendjének szükségességét szakorvosi nyilatkozattal igazolja. Tej- vagy lisztérzékenység, cukorbetegség esetén

az eltérő étkezésről az óvoda gondoskodik.

2.4. Mozgás

Belső igény, élmény a gyerekek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végez. Mozgásigényük egyénileg eltérő, kielégítésüket a mindennapos testnevelés, a testnevelés foglalkozások és az óvoda udvara szolgálja. Fontos, hogy a gyerekek minden évszakban, minél több időt töltsenek a szabadban, hiszen fokozódik ellenálló képességük, szervezetük alkalmazkodóbbá, edzettebbé válik. Kiemelkedő jelentőségűnek tartjuk a kisgyermek mozgásigényének kielégítését, harmonikus, összerendezett mozgásainak kifejtését.

Sajnos napjainkban a rohanó életmód nem teremti meg a gyerekek mozgásigényének kielégítését. A szülők figyelmen kívül hagyják gyermekük mozgásvágyát (A gyerekek többsége autóval érkezik óvodába, már egy rövid séta után is elfáradnak. Nincs ellenálló képességük) Óvodánkban törekszünk arra, hogy gyermekeink mozgásigénye teljes mértékben kielégüljön. Mozgásos játékok széles körét alkalmazzuk az osztott csoportokban, valamint, ahogy az idő is engedi sok sétát, kirándulásokat szervezünk a szabadba.(Közeli kis erdő, Salgói vár, Somoskői vár)

2.5. Testápolás, tisztálkodás

A gyerekek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását szolgálja. E kategóriába tartozik a mosakodás, a kéztörölés, a fogmosás, a fésülködés, a zsebkendő, a WC használata. Mindezek helyes elsajátítása a fertőzések, a betegségek megelőzésére szolgálnak. Óvodánkba többször ellátogattak már a szakemberek, akik hasznos tanácsokkal is ellátják a gyerekeket.

2.6. Az egészséges életmód alakításából adódó óvodapedagógusi feladatok:

- Óvodába lépésnél az új környezet különböző tüneteket válthat ki. Kísérje figyelemmel, és gondozza a gyermekeket türelemmel, szeretettel.
- Biztosítja az óvoda helyiségeiben a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezetet. Szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése.
- A szokás- és szabályrendszer közös kialakítása a gyermekekkel
- Kérje az orvos, védőnő tanácsát, segítségét. Tartson kapcsolatot velük, és folyamatosan konzultáljon probléma esetén.
- Vegye figyelembe a gyermek egyéni sajátosságait a gondozás során.
- Gondozással, védje a gyermekek egészségét, előzze meg a betegségek kialakulását, gyakori szellőztetéssel, megfelelő fűtéssel, edzéssel, higiénikus eszközökkel, az esetleg megbetegedett gyermek elkülönítésével.
- Tájékoztassa a szülőket az óvoda gondozási feladatairól, követelményeiről, hívja fel a figyelmet a következetes megtartás fontosságára.
- Az óvoda udvarán teremtsen meg a lehetőséget változatos játéktevékenységek végzésére.

Gondoskodjon megfelelő felszerelési tárgyakra. Legyen az udvaron burkolt rész, valamint füvesített virágos és veteményes kert, pancsolási lehetőség.

Az óvoda helyiségeiben:

- Teremtse meg a szükséges feltételeket az öltöző kialakításánál, berendezése, világítása feleljen meg a kényelmes öltözködésnek.
- Alakítsa ki a csoportszobákat úgy, hogy legyen elegendő hely és felszerelés a gyermeki tevékenységek számára.
- Gondoskodjon róla, hogy az erős napsugárzás ellen legyen sötétítő, vagy relaxa az ablakon, a természetes megvilágítás domináljon.
- Fordítson gondot a többszöri 5-10 perces szellőztetésre, különösen étkezés után, alvás alatt és mozgásos tevékenység közben.
- Teremtse meg a feltételeket, hogy a mosdóban mindennek legyen meg a helye (fésű, fogmosó, törülköző), tisztántartásukról rendszeresen gondoskodjon.
- Tartsa távol, illetve távolítsa el a balesetet okozható tárgyakat.

Egészséges életmódra nevelés terén:

- Ismerje meg a család és a gyermek szokásait.
- Segítse elő az egészséges életmód kialakulását.
- Alakítsa ki a testápolás, táplálkozás, életritmus, mozgás, pihenés, és az ehhez kapcsolódó tevékenységek helyes szokásait a gyermek egyéni adottságainak figyelembe vételével, egyéni példamutatással.
- Szoktassa a gyermeket az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítására.
- Rögzítse napirendben az egészséges életmód ritmusát, időbeosztást, a tevékenységek váltakozását.

Testápolás terén:

- Alakítson ki személyes bensőséges kapcsolatot a testápolási, gondozási műveletek során.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása
- Amennyiben hiányosságokat tapasztal, hívja fel a szülők figyelmét a hetenkénti hajmosás fontosságára, a körmök tisztántartására, amely betegségek forrása is lehet.
- Segítse elő a papír zsebkendő használatát, a helyes orrfújás gyakorlását.
- Biztosítsa naponta legalább 1 alkalommal a fogmosás lehetőségét.
- Igényelje a tisztaságot és rendet, vetesse észre a rendetlenséget, és megszüntetésébe vonja be a gyermeket is. Érje el, hogy ez a gyermek belső igényévé váljon.

Táplálkozás terén:

- Étkezés terén szervezzen az étkezéshez kulturált körülményeket, mindig tiszta, ép edényeket használjon.

- Ügyeljen arra, hogy az asztal esztétikusan legyen megterítve.
- Biztosítsa a megfelelő időt az önkiszolgálás szokásainak kialakítására, fokozatosan tapintatosan végezze azt.
- Érje el, hogy a gyermek csak a saját evőeszközével és saját tányérjából fogyassza az ételt, ösztönözze annak elfogyasztására.
- Teremtsen lehetőséget az egész nap folyamán a folyamatos folyadék fogyasztására.
- Alakítsa ki a napirendben, hogy azonos időpontban történjen az étkezés, így megerősödnek a táplálkozás feltételes reflexei.
- Segítse elő az új ízek megismerését, megkedveltetését.
- Ha szükséges a diétás étkezés biztosítását

Öltözködés terén:

- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása. Öltözésnél az egyéni szükségleteknek megfelelő segítségnyújtás. Biztosítsa, hogy a gyermek bátran öltözhessen, vetközhessen a hőmérséklet változásának megfelelően.
- Kísérje figyelemmel, hogy megfelelő váltócipőt biztosítsanak a szülők a gyermek számára a lúdtalp megelőzése érdekében.
- Biztosítsa, hogy a gyermek a lehető legkevesebbet várakozzon felöltözve a fűtött helyiségben.
- Kérje a szülőket, hogy legyen tartalék fehérnemű, nadrág stb.

Mozgás terén:

- Szervezzen minél több szabadban és csoportszobában végezhető mozgásos tevékenységet, a gyermek mozgásigényének kielégítésére és fejlesztésére.
- A gyermekek mozgásigényének kielégítését szolgálja jelenleg a tornaszoba hiánya miatt a tornaterem bérlése.
- Biztosítson a gyermek számára kirándulási lehetőséget is, amely a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt nyújt.
- Tájékozódjon a kirándulás előtt a helyszínről, a megközelítés módjáról, a hely balesetmentességéről, ösztönözze a gyermeket a környezet tisztaságának megóvására.
- Segítse elő, hogy a gyermek változatos mozgással tapasztalhassa, mire képes, adjon módot arra, hogy új és újabb mozgásformákat próbáljon ki, és gyakorolja a már megszerzett mozgáskészségüket.
- Juttassa a gyermeket öröm és sikerélményhez a mozgás segítségével.
- Az óvónő növelje a gyermek ellenálló képességét a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással.
- Biztosítsa, hogy a lehető legtöbb időt töltsék a szabadban.
- A csoportszobában gondoskodjon a mozgásos játékok alkalmával friss levegőről, kellemes

hőmérsékletről.

- Teremtse meg a lehetőséget a légfürdőzésre és napfürdőzésre az évszaknak megfelelően, és a fokozatosság elvének megtartásával.
- Nyáron használja ki a víz edző hatását is permetező zuhanyozással, lábfürdővel.
- Biztosítson a lehetőségek függvényében egyéb edző hatású tevékenységeket: kerékpározás, úszás, labdázás, rollerezés.
- Kedveltesse meg változatos tevékenységekkel a testmozgást.
- Kisebb rendellenességek megelőzése, korrekció érdekében segítse elő a gyermek fejlődését megfelelő szakemberek bevonásával a prevenció és korrekciós nevelési feladatok ellátásánál.
- Ismerje fel a veleszületett rendellenességet, neurotikus tüneteket, nevelési hibákat, amely lehetővé teszi a mielőbbi korrekciót.
- Ügyeljen arra, hogy a gyermek megszokja a helyes testtartást a gerincoszlop és mozgásszervi elváltozások megelőzése érdekében, nyugalmi és mozgásos állapotok gyakran váltakozzanak a nap folyamán.
- Javítsa a testtartást fejlesztő mozgással, a lábboltozatot erősítő speciális gyakorlatokkal segítse a lúdtalp korrigálását.

Pihenés terén:

- Pihenés, alvás idején az óvónő biztosítsa a gyermeknek a nyugodt alvás körülményeit, az alvási igényhez szükséges időt, segítse elő az elalvás előtti nyugalmi állapotba kerülést dúdolással, meséléssel, simogatással.
- Ügyeljen arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat.
- Ne erőszakolja a mozdulatlanságot, az alvást, éljen a differenciálás lehetőségével.
- Biztosítsa a levegőcserét alvás alatt is.

2.7. A fejlődés várható eredménye

- Legkésőbb az óvodáskor végére a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fésülködnek, öltözködnek, étkeznek.
- Helyesen használják a zsebkendőt, megtanulnak: helyesen orrot fújni, fogat mosni, minden evőeszközt helyesen használni, meghatározzák a megenni kívánt étel mennyiségét.
- Esztétikusan terítnek.
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruhájukat helyre rakják.
- Saját külsejüket és környezetüket igyekeznek rendben tartani.

3. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés és a szocializáció biztosítása

Nevelésünk alapvető feladata: a gyermek szocializációjának kialakítása (iskolaérettség elérése). Tudjon alkalmazkodni különböző helyzetekben, lássa a problémák logikus megoldását. Mindehhez szükséges a szeretetteljes közösség. A mai rohanó világunkban sok a szeretetre éhes gyermek, akik számára nagyon fontos a testközelség és a megértés.

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága, hogy a magatartásuk érzelmileg vezérelt. Ezért alapvető fontosságúnak tartjuk, hogy az óvodában érzelmi biztonságban legyen, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Meghatározó a gyermek első találkozása az óvodával ill. az, hogy már az első találkozáskor kedvező érzelmi hatások érijék a gyermeket.

Odafigyelünk arra, hogy az óvónő – gyerek és a gyerek – gyerek kapcsolatot is pozitív érzelmi töltés jellemezze!

A gyermek érzelmei ebben a korban gyors lefolyásúak, változékonyak. Sem leplezni, sem fékezni nem tudja érzelmeit. Kb. 5 éves korban válnak differenciáltabbakká, tartósabbakká. A 6 éves korú gyermek általában megtanulja fegyelmezni magát.

Az óvodás korú gyereknél egész viselkedését az érzelmek irányítják. Személyiségfejlődésére leginkább úgy tudunk hatni, ha érzelmeit mozgósítjuk. Meleg, szeretetteljes légkörben lehet nevelőmunkánk hatékony, ezért az egész óvodai nap folyamán törekszünk arra, hogy a gyerekeket pozitív érzelmi hatások érijék a gyerek – gyerek és a gyerek – felnőtt kapcsolatban egyaránt.

Teret kell nekik engednünk az önérvényesítő törekvéseinek. Lehetőséget nyújtunk arra, hogy a gyermek kiépítse társas szükségleteit.

Az óvodai élet tartalmassága lévén segítjük a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség...) akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat, kudarc tűrő képesség...) fejlődését. Ezek a pozitív értékek sajnos a mai világunkban már nem annyira jellemzőek, ezért tartjuk fontosnak gyermekeinkben ezeket erősíteni.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása, ezért erre odafigyelünk.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus viselkedése, metakommunikációs jelzése, amelyek a valós érzelmekről árulkodnak a verbális kommunikációval szemben.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző sajátosság a **magatartás érzelmi vezéreltsége**. Fontos, hogy a gyermekeket az óvodában otthonosság, szeretet, derű, valamint nyugodt, bizalomteljes légkör ölelje körül, mely erősíti biztonságérzetük, önbizalmuk, pozitív énképük alakulását. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, s ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Ugyanakkor elismerjük a családi nevelés elsődleges, meghatározó szerepét. A gyermek Isten ránk

bízott ajándéka, szüleinek kincse, akinek személyisége a keresztyén óvoda evangelizáló munkája során mindjobban kiteljesedik.

A katolikus óvoda egész napja, a játék, a munka, a tanulás, valamint a közösség- formálás sajátos világszemlélettel történik.

A kisgyermek szervezett nevelési keretek között elsődlegesen az óvodában sajátíthatja el a Jézusi szeretet legfontosabb megnyilvánulásait: az alapvető jó szándékot, a tiszteletet, a figyelmességet, az egymás iránti türelmet és szolidaritást, a szabályokhoz való alkalmazkodást és a megbocsátást.

Az óvónő sokat segíthet a beilleszkedésben, az otthoni szerető légkör pótlásában, **ha érezteti a gyermekkel a feltételek nélküli elfogadást, gondoskodást és védelmet.** Az óvodapedagógus viselkedése modell értékű. A szocializálódás alapja a gyermek biológiai fejlődését segítő, gondoskodó környezet kommunikációs és metakommunikációs kapcsolatrendszere, ezért az óvodában dolgozók magatartásának tükröznie kell a gyermek és a szülő iránti tiszteletet.

A gyermek megismerheti a pedagógusok segítségével a szereteten alapuló értékrendet, az odafigyelést, a rácsodálkozást Istentől kapott világunkra, s megtanulhatja ennek a világnak a védelmét és az értékek megőrzésének módját. A keresztyén óvodának egyik lényeges feladata, hogy újra felfedeztesse a szülőkkel, gyermekekkel a magyar nép népi és keresztyén ünnepeit, hagyományait, azok belső tartalmát, esztétikáját.

A sajátos törődést, speciális ismereteket igénylő - nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű - gyermekek nevelése érdekében szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, stb.) közreműködését kérjük.

Hangsúlyos szerep jut az óvónőnek a „*másság*” *elfogadásában* és elfogadtatásában is. A Teremtő Isten szándékai másképp nyilvánulnak meg a test és lélek formálásakor, különféle adottságokkal érkezünk erre a világra. A pedagógus érték közvetítő funkciójából eredően direkt és indirekt példaként szolgál az óvodások számára.

Mindenkori alapelveként a gyermekek feltétel nélküli elfogadása és tisztelete kell, hogy áthassa lelkületét ahhoz, hogy kölcsönös bizalom épülhessen ki a gyermekek és személye között, hogy ezen az úton továbbhaladva a gyermekek egymás közötti kapcsolatát is a nyitottság, őszinteség, megértés és egymás megbecsülése jellemezze. A másság elfogadási folyamatában formálódik a gyermekek segítő és tolerancia készsége.

A csoportok szervezésénél a homogén (egy korosztályt felölelő) csoport kialakítására törekszünk, de nem zárkózunk el szükség esetén a vegyes csoport létrehozásától sem.

3.1. Erkölcsi nevelés, közösségi nevelés:

- a teremtő Isten gondoskodásának megélése,
- a gyermeki jellem alakítása,
- a kortárs gyermekcsoportok értékeinek észrevétele,
- türelem, szociális érzékenység, szolidaritás, igazságosság formálása,
- az érzelmek megjelenésének formái,
- a bizalom, szeretet, féltés, félelem kifejezése,
- az önfegyelem, fegyelem, udvariasság elsajátítása,
- szokás – és normarendszer megalapozása,
- szocializáció, társadalmi elvárások tudatosítása, a különbözőség elfogadása és tisztelete,
- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, nehezen szocializálható, valamint kiemelkedő képességű gyermekek elfogadó szeretete, szükség esetén a segítése megfelelő szakemberek közreműködésével,
- a természetes társas kapcsolatok alakítása, segítése,
- hagyományaink ápolása, jeles napok feldolgozása, a szülőföldhöz való kötődés alapozása,
- az egyházi, világi ünnepe

Jeles napok óvodánkban: Veni Sancte szentmise – táska, tanszer áldás, Születés, Szent Márton napján lámpás felvonulása, Adventi koszorúkötés, készülődés, városi adventi gyertyagyújtáson való részvétel, Szent Miklós várása, Karácsony, Vízkereszt, Balázs-áldás, Farsang, Hamvazószerda, Édespák, nagypapák köszöntése, Keresztút járás, Húsvét, Anyák napja, Gyermek – hét, , Évzáró, Nagyok búcsúja, Óvodás zárándoklat.

3.2. A keresztény szocializálódást segítő nevelés célja és feladatai:

- az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által megalapozódnak a keresztény erkölcsi, akarati tulajdonságok jegyei,
- a szabály – és szokás rendszer biztosítja, hogy kiegyensúlyozott, boldog gyermek legyen.
- a keresztény szocializáció színterei:
 - beszoktatás ideje a szülőkkel közösen
 - együttlét, mindennapok
 - keresztény ünnepnapok, hagyományok.

3.3. Az érzelmi nevelés során az óvodapedagógus szerepe az egyes tevékenységekben:

1.Játék:a nevelési célok elérésének legfőbb eszköze. Feladatunk azon feltételek biztosítása, amelyek kedvezően hatnak a játéokra. Ezek a feltételek: a megfelelő légkör, hely, idő, eszköz biztosítása. Igyekszünk biztosítani a játék zavartalanságát, ami a gyermek biztonságérzetét fokozza.

2.Munka: Célra irányuló tevékenység, amely belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. Közösségért végzett tevékenység, amely hozzájárul a társas kapcsolatok alakulásához, az önértékelés fejlődéséhez. Itt is feladatunk a feltételek megteremtése, hogy a gyermek önként és örömmel végezze.

3.Vers, mese: Igyekszünk változatos irodalmi élményeket közvetíteni (népi, klasszikus, kortárs irodalmi művek) Fontos eszközeink: bábozás, dramatizálás.

4.Ének, zene, énekes játék, tánc: A gyermekeket élményhez juttatja, formálja ízlésüket. A népi gyermekdalok mellett az egyházi dalokkal is megismertjük gyermekeinket. Érzelmekre hat, a közös éneklés, az együttlét a társas örömet fokozza. Feladatunk a gyermekek zenei érdeklődését felkelteni, zenei ízlésüket formálni.

5.Rajolás, festés, mintázás, kézimunka: A gyermek szín, forma, tér , képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük igényességük alakítása

6.Külső világ tevékeny megismerése: Annak elősegítése, hogy a gyermekek környezetük felfedezése során olyan tapasztalatok birtokába jussanak, amelyek a környezetben való, életkornak megfelelő, biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges.

7.Mozgás: Arra törekszünk , hogy a játékok különböző mozgásformákat tartalmazzanak mert ezzel fokozhatjuk a gyermekek aktivitását. Lehetőséget adunk a mozgás örömeinek megélésére.

3.4. A szocializálódás alakulásának szinterei

3.4.1. A befogadás időszaka

Az óvodakezdés első benyomásai meghatározzák a gyermeknek, szülőnek egyaránt az óvodához való viszonyát és a létrejövő kapcsolat minőségét. Az óvodába lépés pillanatától felelősnek érezzük magunkat, azért, hogy gyermekeink olyan miliőben éljenek, ahol szeretet, tisztelet, elfogadás, megbecsülés veszi őket körül.

A kisgyermekben bizonytalanságot, szorongást válthat ki a számára idegen környezet. Ezért gyakorlatunkból és tapasztalatainkból adódóan kiemelten kezeljük a gyermek befogadását, annak előkészítését és folyamatosságát.

A beíratást követően megismerkedünk a gyermekkel, szüleivel és környezetével. Külön köszöntő levelet küldünk a szülőnek és a kisgyermeknek is, hogy örömmel fogadjuk közösségünkbe.

A munkahely megtartása érdekében a szülő nem tölt 3 évet otthon gyermekével. Kénytelen visszamenni az anyagi okok miatt munkahelyére. Így bölcsődébe vagy ha már lehet óvodába viszi gyermekét. Minden évben egyre több a betöltött 3 év alatt óvodát kezdő gyermekünk. Ezen gyermekek gondozásához és neveléséhez szükséges eszközök rendelkezésünkre állnak (pl. pelenkázó ...) A dajka nénik rugalmasan végzik a gondozásukat és nem okoz gondot az óvoda kezdésük.

Lehetővé tesszük, hogy ellátogassanak az óvodába, ismerkedhessenek a leendő óvó nénikkel, az óvodai élettel, az új környezettel. A szülők kezdeményezésére családi látogatáson veszünk részt. Fontosnak tartjuk a szülőkkel a folyamatos, korrekt partneri kapcsolat kiépítését, fenntartását.

Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről az óvodapedagógus tájékoztatást ad a szülőknek. Bemutatja az óvodai nevelés törekvéseit. Megbeszéli az óvodakezdés ütemezését, ismerteti, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába. Megbeszéli az átadás, búcsúzás körülményeit is, ezzel a szülők előkészítő munkáját támogatja. A csoportvezető párok közösen készülnek az új gyermekek fogadására. A csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze az első pillanattól kezdve.

Az óvónő a „szülős beszoktatás” alkalmával a gyermek eddigi fejlődési jellemzőit megismeri a szülő tájékoztatása alapján. Szeretetteljes óvónői magatartással, fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével alakítja érzelmi kötődésüket. Engedi, hogy a gyerekek kedvenc játékaikat, vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhassák, sajátos szokásaikat elfogadja. Barátságának elfogadtatása által az óvodai élet megkedveltetésére törekszik. Közös játékokat, élményeket és tevékenységeket biztosít, amelyekben szívesen vesznek részt az új gyermekek is. Kooperatív magatartással a gyermekek beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségét erősíti. Az egyes gyermekek szokásainak alakításával, érzelmi kötődéseknek segítségével a meghitt kapcsolatok kiépítésére törekszik.

Óvodakezdekskor a gyermek igénye szerint a szülő jelenlétével kezdheti óvodai életét, mely folyamatosan, fokozatosan történik: 1-2 óra, 1-1 nap, egy - két héten át, ahogy a gyermek kívánja a zavartalanabb beilleszkedés és elválás érdekében

3.4.2. Együttlét a mindennapokban

Minden emberi együttlétet, a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot az őszinte bizalom alapozza meg. A közös élmények, a tevékenységek állandó körforgása, a megerősítő szeretet kialakítják a gyermek biztonságérzetét.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös

tevékenységek gyakorlása.

A közösen átélt élmények a gyermekben az újra meg újra átélés vágyát erősítik, s az együttműködés reményében alkalmazkodásra serkentik. A gyermek a játék által fejlődik és fejleszhető. A játék folyamatában történik a műveltségtartalmak közvetítése, elsajátítása is

Az óvodapedagógus lehetőséget nyújt arra, hogy a gyermek elsajátítsa és gyakorolja azokat keresztény alapokon nyugvó viselkedési, udvariassági formulákat (az illemhez tartozó szokásokat: a köszönés, a megszólítás, a máshol való viselkedés, a vendégfogadás, a kultúrált étkezés alapformáit stb.), amelyek az emberi kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez nélkülözhetetlenek. A közös élményekkel az összetartozás érzését erősíti. A csoportban kialakult biztonságot nyújtó szokásrenddel segít elfogadtatni a gyermekkel a csoport viselkedési szabályait. A napi gyertyagyújtás, ima, az étkezések előtti és utáni hálaadás, áldások, jókívánságok megfogalmazása az óvodai élet szerves részét képezik.

Az óvónő és a gyermek kapcsolatának alapvető követelménye, hogy e kapcsolatban az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának magatartása legyen minta értékű: határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes és kongruens, minden gyermek számára elfogadó és toleráns.

3.4.3. A fejlődés várható eredménye

- a gyermek jól érzi magát az óvodai csoportban társaival és az ott dolgozó felnőttekkel
- a csoport kialakult szokásrendszerét betartja,
- önbizalma megfelelő, szabály és feladattudata kialakult, a magát testileg, lelkileg biztonságban érző gyermek nyitott a társak, a közös élmények, a közös tevékenységek iránt,
- elfogadja, keresi mások (felnőttek és gyermekek) társaságát, együtt tud működni,

kommunikálni velük,

- az óvodáskor végére a gyermek megtapasztalja, átéli a keresztény megbocsátó és

elfogadó életmintát.

4. Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Ez valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat, szerves része az óvodai élet mindennapjainak. Beleépül a gyermekek tevékenységeibe, megnyilvánulásaiba, a társakkal és az óvónőkkel való kapcsolataikba.

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére nevelés,
- beszélő és meghallgatni tudó környezet alakítása,
- az óvoda nevelőközösségének mintaadó beszédkulturája,
- a gyermekek kommunikációra ösztönzése, metakommunikáció fejlesztése,

- a tapasztalatok, élmények verbális kifejezésére nevelés.

4.1. Az anyanyelvi nevelés célja, feladatai:

- játékos beszédindítás, a gyermekek beszédképességének, gondozásának fejlesztése,
- a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése,
- elemi kommunikáció indítása,
- hangdifferenciálások,
- szókincs fejlesztése,
- helyes kiejtésre szoktatás,
- a beszéd és a mozgás koordinálása,
- oldott, derűs légkör megteremtése, melyben a gyermekek természetes kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszthető,
- az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása, könyvek szeretetére, olvasásra nevelés.

4.2. Az óvodapedagógus feladatai:

- Oldott, beszédre ösztönző és meghallgatni tudó légkört teremt a gyermekek beszédkedvének kibontakoztatására és fenntartására
- Meghallgatja a gyermekeket, választ ad kérdéseire, fenntartja a gyermekek kommunikációs kedvét, tudatosan ösztönzi a gyermekeket beszédre, gondolkodásra.
- A gyermekek nagy része sok időt tölt az óvodában, anyanyelvi kultúrájukat mégis a család alapozza meg. Fontosnak tartjuk a szülők figyelmét felhívni a beszélgetések, a mesélés hasznosságára, a kapcsolattartás e fontos eszközére és az okos eszközök háttérbe helyezésére.
- Fejlesztjük beszédkultúrájukat, ügyelünk beszédük hangerejére, hangsúlyának, tagolásának, szórendjének helyességére.
- A súlyosan beszédhibás gyermeket logopédushoz irányítjuk.
- A beszédfigyelem kialakítása nehéz feladat, mert a gyermekek csak nehezen képesek késleltetni mondanivalójukat. Türelemmel, következetesen törekszünk az udvariasság szabályainak betartására.
- Anyanyelvi játékok szervezése során igyekszünk minél több sikerélményhez juttatni a gyerekeket.

4.3. A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink aktívan használják a tapasztalatok, beszélgetések során bővült szókincsüket,
- törekednek egymás türelmes és figyelmes végighallgatására,
- képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangerővel és hangsúlyozással beszélnek
- néhány mesét, mondókát képes emlékezetből felidézni

- képről mondatokban beszél, folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát

4.4. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermek érzékszervein keresztül szerzi tapasztalatait az őt körülvevő természeti- és társadalmi környezetről. Tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermeknek változatos tevékenységet.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának fenntartása és tudatos kihasználása nevelőmunkánk fontos része. Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítja a gyermekeknek a változatos tevékenységeket.

4.4.1. Az értelmi nevelés feladatai:

- spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek tapasztalati úton történő bővítése, rendszerezése,
- gyakorlás különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az életkori sajátosságokra és tapasztalatokra, élményekre építve,
- tevékenységeken keresztül az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése,
- az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően az ismeretek, jártasságok, készségek alapozása.

4.4.2. A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink nevelőmunkánk hatására sokoldalú, érdeklődő, az iskolai oktatás alapfeltételeinek megfelelni tudó gyermekekké válnak, mindezt játékosan, a tevékenységek gazdag tárházának felkínálásával érjük el,
- óvodánk tárgyi felszereltsége és óvónőink érdeklődési köre, fogékonysága segíti gyermekeink értelmi fejlődését

4.5. Egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztő pedagógiája

Az óvodai nevelőmunka során napjainkban egyre gyakrabban tapasztaljuk, hogy a gyerekek nagyon különbözőek, és egyre több az, aki egyéni bánásmódot igényel a fejlesztés során. Sokuk küzd valamilyen magatartási, mentális, kommunikációs vagy tanulási zavarral. Személyiségük a többnyire szokásos fejlődési tendenciáktól eltérően szerveződik.

Ezeket a nem mindennapi gyerekeknek a nevelése, fejlesztése nem könnyű feladat, de annál inkább emberi – különösképp egy egyházi óvodában dolgozó pedagógusnak.

Célunk az, hogy gyermekeinkből sikeres, boldog emberek legyenek, megtalálják helyüket, tehetségüket, azt ahogyan érdemes élni az életet. Ez nem mindenkinek egyformán könnyű feladat, de ami mindenkire igaz, hogy egyedül, segítség nélkül még nehezebb. Még a felnőtteknek is szükségük van néha kapaszkodókra. Nekünk óvodapedagógusoknak nevelőmunkánk során ezeket a kapaszkodókat kell a gyerekeknek nyújtani, akkor, amikor arra a legnagyobb szükségük van. Ahhoz pedig, hogy azt meglássuk, mikor van rá szüksége folyamatos értő figyelemmel, kíváncsisággal kell feléjük fordulni.

Ha ez megvalósul, és időben észrevesszük a hiányosságokat, akkor könnyebben tudunk okosan korrigálni, illetve meg tudjuk előzni azokat.

Az óvodáskor, amikor még minden lehetséges és amikor talán minden eldől! A gyermekek nyitottan figyelnek az őket körülvevő ingerekre, ezért óriási a felelősségünk. A felelősségünk abban, hogy boldogulni tudjon a világban.

- képes legyen felfedezni saját képességeit, tehetséges vonásait
- képessé váljon különböző közösségekbe beilleszkedni
- érzelmeit, konfliktusait tudja kezelni
- a kudarcokat viselje el.

Ha nem kellő figyelemmel segítünk nekik, vagy rossz irányt mutatunk számukra esetleg még elutasítást is hagyunk, akkor alapvető hibákat követünk el. Ennek következménye pedig az, hogy gyermekeinknek nagyon nehéz lesz visszatalálni a megfelelő útra.

Ha azonban odafigyelünk rájuk, ők kérdeznek, számítanak ránk. Sok éves tapasztalat, hogy ha időben érkezik a segítség, a problémás gyermekek esetében a probléma igen jól kezelhető.

A nevelési gondok gyakoriságának növekedése, a problémák súlyosbodása, összetettsége a nevelés feladatait sokszínűbbé, bonyolultabbá tette. Mi igyekszünk ezekhez a problémákhoz pozitívan hozzáállni:

- a makro – és mikro szociális ártalmak következményeit enyhíteni
- az öröklött, veleszületett, szerzett speciális tanulási és magatartászavarokat felismerni, részben korrigálni
- a kudarcokat megelőzni
- a korai fejlesztésben való együttműködést biztosítani a szakszolgálattal, szakemberekkel.

Tudjuk, hogy nincsenek csodaszerek, csodamódszerek, minden csoport óvónője a megbeszéltek alapján jelzi, ha valamelyik gyermeknél problémát lát, személyre szabott fejlesztési tervvel heti 1-2 alkalommal 15-20 percet foglalkozik vele egyéni fejlesztési terv alapján. Szükséges esetén a szakszolgálat fejlesztő pedagógusa foglalkozik velük.

V. A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1.Személyi feltételek

Pedagógusképünk: Az óvodánkban dolgozó óvodapedagógus, olyan ember, aki a keresztény hitét hitelesen éli, jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértés, együttérzés elfogadás, a segítőkészség és a gyermekszeretet

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra, és hitében erősödéssre törekvő. Jellemző ránk az önképzés, a továbbképzés, ismerjük a pedagógiai dokumentumokat, a különbözőséget, a másságot elfogadjuk, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítjük. Istentől kapott talentumainkal és szerzett ismereteinkel megajándékozunk az óvoda közösségét.

Állandó innovációra törekszünk, A módszertani újításokat szívesen alkalmazzuk gyakorlatban is.

Feladat számunkra a pályakezdő óvodapedagógusok befogadása és fejlődésük biztosítása. Fontos, hogy érezzék, ők is csapat részesei és fogadják el szívesen a pályán régebben levő kollégák tanácsait. A nevelőtestületünk közös feladata, hogy a gyakornok pedagógusokat sikeresen segítsük felkészülni a minősítő vizsgára.

A gyermekcsoportokban két-két óvodapedagógus és egy nevelőmunkát segítő dajka foglalkozik a gyermekekkel. A nevelőmunkát pedagógiai asszisztensek is segítik. A karbantartási feladatok ellátására karbantartó - udvarost foglalkoztatunk. A gazdasági ügyekért gazdasági vezető felelős, aki az adminisztratív teendőket is ellátja. Az óvodánk tisztaságáról az intézményi takarító gondoskodik.

A gyermekek óvodai életében minden tevékenységet minden helyzetben az óvodapedagógus irányít a központban a gyermek áll. Jelenléte állandó és folyamatos. A munkatársak kölcsönösen kiegészítik egymás tevékenységét, szerepeik összekapcsolódnak. Mindenki fontos a maga területén. Szakmai és hitbéli fejlődésünkre egyénileg és az alkalmazotti közösségben is gondot fordítunk. A nevelőmunka felelős etikai cselekvés.

Ezért óvodánk nevelési gyakorlatában keresztény erkölcsi alapelvek érvényesülnek

Személyi adottságaink:

- pedagógus létszám: 8 fő
- nevelést segítő dajka: 4 fő
- pedagógiaiasszisztens: 1 fő
- gyógypedagógiai asszisztens: 1 fő (szükség esetén)

1.1. A keresztény óvónő személyisége

A katolikus óvodában dolgozó óvónő felelőssége különösen nagy, mert a keresztény közösség nevében neveli a gyermekeket. A katolikus óvónő gyermekekhez való viszonyát a jóakarátú, okos

szerepet kell, hogy jellemezze, amely elvárás támogat, fegyelmez, de ha szükséges megbocsát és vigasztal is.

A lelkiismeretes nevelőmunkát teszik lehetővé:

- a szaktudás megszerzése,
- állandó önképzés a pedagógiai, pszichológiai, a társadalomtudományok és a hitélet terén,
- a továbbképzéseken való készséges, aktív részvétel,
- a szakkönyvek, a szaklapok, a lelki olvasmányok figyelemmel kísérése.

Tisztában kell lennie:

- a keresztény embereszménnyel, a keresztény értékrenddel,
- a keresztény tanítással,
- és a végső céllal.

Nagy érték a pedagógus személyiségében:

- az empátia,
- a mértéktartó vidámság,
- az alkalmazkodni tudás és a jó kommunikációs készség,
- a következetesség,
- az igazságosság és a határozott döntésképesség.

Csak élő hittel rendelkező, elkötelezett keresztény pedagógus képes hitre nevelni a gyermekeket, tehát vallásossága nem magánügy. Tudatos lelki életet kell élnie, mert személye minta mind a gyermekek, mind a szülők előtt. Csak vallásos ember nevelhet vallásosan. A vallásos nevelés csak akkor hatékony, ha a nevelés egészébe beépül.

Minden dolgozó alkalmazása előtt személyesen beszélget az óvodavezetővel és a plébánossal. A dolgozókkal szemben ez a beszélgetés kiterjed a pályázó hitéletére, mert ez elengedhetetlen a gyermekek keresztény nevelésében.

1.2 Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

Minden óvodapedagógus szakmailag igényes és innovációra kész. Ezért lehetőségükhöz mértén érdeklődési körüknek megfelelő továbbképzéseken vesznek részt.

A különböző továbbképzéseken részt vevő óvodapedagógusok a szerzett ismereteket és kompetenciákat a nevelőtestületi megbeszélések keretén belül ismertetik meg a kollégákkal. Ezekon a megbeszéléseken új felvetések, ötletek is adódnak, amelyek az óvodánk mindennapi életébe beépítésre kerülnek és helyi értéké válhatnak.

1.3. Az intézmény belső továbbképzési rendszere

Az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan - pedagógiai programunk cél és feladatrendszere az alábbi szempontok alapján határozzák meg:

- A színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igénnyel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő gyermekek részére.
- Az óvodapedagógus, az óvodavezető, és a nevelő munkát segítő pedagógiai asszisztens, dajka, valamint a technikai személyzeti ellátottság javítása, a foglalkoztatottak szakmai felkészültségének fejlesztése;
- A dajkák szakmai kompetenciáinak fejlesztése a pedagógiai program tartalmának megfelelő ismeretekkel.
- A szülők támogatása abban a szerepükben, hogy az első életévben ők gyermekeik első számú nevelői, valamint az óvodapedagógusok arra való ösztönzése, hogy alakítsanak ki szoros együttműködést a szülőkkel, a családokkal és a különböző helyi közösségekkel annak érdekében, hogy megismertessék velük a kisgyermekkorai nevelés és gondozás kínálta lehetőségeket és a kisgyermekkorai tanulás fontosságát.

Ennek érdekében az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projek keretén belül kidolgozásra került általunk egy óvodánkat érintő innováció.

Olyan szülősegítő csoportot hozunk létre (**Szülői Fészek**) amelyben a szülők megkapják a szükséges tájékoztatást gyermekük fejlesztési lehetőségeiről pszichológus segítségnyújtása alapján. A gyermeki fejlődésről való ismeretszerzés, valamint a szülői készségek fejlesztése kiemelten fontos. Minél tájékozottabb a szülő a gyermeknevelés kérdéseiben, minél több ismerete van a gyermeki fejlődés sajátosságairól, annál könnyebben birkózik meg a feladatokkal.

Ennek a védőfaktornak a fejlesztése, kiépítése lehet a családközpontú munkánk egyik fókusza. Emellett a szülői reziliencia erősítése is intézményi innovációnk része lenne, hiszen a családok vonatkozásában erre a védőfaktorra is szükség van.

A Szülői Fészek havonta 1 alkalmat jelent a szülőket érintő témával kapcsolatban pszichológus segítségével.

Az intézményi innováció alkalmazásával az alábbi célokat kívánjuk elérni:

- Elfogadtatni a szülőkkel a gyermekek különbözőségét.
- A szülők és az óvoda kapcsolatának erősítése.
- A szülők tájékoztatása lehetőségeikről.

- A szülők segítése a probléma elfogadásában és feldolgozásában
- A gyermek képességeinek megfelelő támogatás nyújtására felkészítés.
- A gyermek fejlődésének megfelelő módszerek és eszközök bemutatása.

Innovációnk alkalmazását követően a várható eredmények:

- Azáltal, hogy a szülő elfogadja a problémát, tud együtt élni vele, segíti gyermeke fejlődését.
- A gyermek szorongása csökken, elfogadja önmagát.
- A szülő elfogadja gyermekét olyannak, amilyen.
- A gyermek eredményei javulnak, szívesebben jár óvodába.
- A szülőknél reális kép alakul ki a tanulási zavarról, megtanulnak segíteni gyermeküknek.
- Jobban együttműködnek az óvodával.
- Empatikus készségük növekszik – saját és a másik gyermek elfogadása irányában.

2. Tárgyi feltételek

Óvodánk épülete megfelelően szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét. Fontos, hogy a környezet rendezettséget, nyugalmat, harmóniát sugározzon. A csoportszobák, fürdőszobák, az öltözők balesetmentes, otthonos környezetet, családi hangulatot biztosítsanak.

Az udvar korszerűsítése és balesetmentesítése folyamatban van.

Az óvodás gyermek az ébrenlétének nagy részét az óvodában, óvodai körülmények és feltételek között tölti el. A tárgyi környezet egészségvédő, egészségfejlesztő hatásának kiemelt jelentősége van a gyermekek egészsége érdekében. Óvodánkban 4 csoportszoba áll gyermekeink rendelkezésére. A megfelelő környezet kialakításához hozzájárulunk azzal, hogy esztétikus berendezési tárgyakkal, díszítő elemekkel próbáljuk hangulatosabbá tenni óvodai életüket.

A csoportszoba felszerelését úgy válogatjuk meg, hogy a gyermekek testi épségét védelmezze, a játékszerek megválogatása pedig a gyermekek igényeit szolgálja. Állandó szellőztetéssel biztosítjuk a friss levegőt gyermekeink számára napközben és alvás alatt is. A csoportszobában helyet kapó élősarok (akvárium, növények...) a gyermekek élővilággal való kapcsolatát erősíti és széppé, egészségesebbé teheti környezetünket. Mindez természetesen rendszeres gondozást, ápolást igényel az év minden szakaszában.

A csoportszobák kialakítása az óvónők személyiségét, a neveléssel kapcsolatos tudatosságát fejezi ki. A berendezési tárgyak, eszközök többnyire természetes anyagokból készülnek. A színek, a formák harmóniája az esztétikai igény belsővé válását segítik. A berendezések alakíthatósága a gyermek kreativitását fejleszti. A játékeszközök a gyermekek fejlődéséhez, tevékenységéhez igazodnak.

Óvodánk könyvtárát folyamatosan fejlesztjük - anyagi lehetőségeinkhez mérten - a megjelenő szakkönyvekkel, vagy hitünket erősítő kiadványokkal.

Technikai felszereltségünk jó. Az óvoda rendelkezik számítógéppel, lappal, projektorral, fénymásoló géppel, Cd-s rádiókkal. A tárgyi feltételek fejlesztéséhez figyelembe vesszük az

eszközfejlesztés adta lehetőségeket, és figyelemmel kísérjük a pályázati kiírásokat.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik legfontosabb színtere. Udvarunk kialakítása, felszereltsége a gyermekek sokféle tevékenységét szolgálja. Igaz a füvesített rész még kialakításra vár, nagyobb részben beton és homokos talaj borítja udvarunkat. A gyermekek szabad mozgását, változatos tevékenységét megfelelő felszerelési tárgyak, eszközök szolgálják. (Homokozó, mászóka, csúszda, hinta, babaház...) Terveink között szerepel ezek folyamatos bővítése, fejlesztése (pl. kézműves asztal, kerti szerszámok, talicskák beszerzése...) Céljaink között szerepel udvarunk alapterületének megnövelése, új játékhelyszínek kialakítása.

Az épület külső szigetelése és színezése 2014-ben megtörtént. Ekkor az energetikai korszerűsítés során napelemek kerültek a tetőre, amelyek a villamos energia felhasználásunkat segítik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek az integrált nevelési program törvény szerinti személyi és tárgyi feltételei:

Szükséges	
Gyermek sérültségi fokának megfelelően utazó gyógypedagógus	óradíjas 1 fő
Logopédus	óradíjas 1 fő

3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda teljes nyitva tartása idejében a gyermekek tevékenységét óvodapedagógus irányítja a központban a gyermek áll. Fontos, hogy a napirend hozzájáruljon a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Az egész óvodai nap folyamán törekszünk arra, hogy a gyermekek számára gazdag, változatos tevékenységet nyújtsunk az életkoruknak megfelelően aktív és passzív pihenés arányát figyelembe véve.

A nevelés tervezésének, szervezésének fontos szempontja, hogy elegendő időt biztosítson a készségek, képességek kialakulásához, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlődési ütemét. A gyermekek nevelése, fejlesztése a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében valósul meg az elfogadott és jóváhagyott pedagógiai programunk alapján. Nevelő-fejlesztő tevékenységünket nem a gyermekek életkora, hanem fejlettségi szintje határozza meg.

A tevékenységek tervezése a nevelési év elején történik, összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, állami és egyházi ünnepeket, néphagyományokat az aktuális évfordulókat. Feldolgozása játékos tevékenységek során történik, a gyermekek érdeklődését figyelembe véve, az azonos témakörű tevékenységekkel összhangban.

A nevelési, fejlesztési módszereket a gyermekek egyéni és életkori sajátosságai ismeretében választjuk meg. A hagyományos és új, korszerű módszerek változatos tárházát alkalmazzuk: bemutatás, magyarázat, beszélgetés, megfigyelés, gyakorlás dicséret, buzdítás, ismétlés, gyűjtögetés, vizsgálódás, tanakodás, hitetlenkedés, kétely ébresztés, vita, kíváncsiság, bátorító megjegyzés, ráhangolódás, serkentés, érvelés, véleménynyilvánításra készítés, próbálkozás, stb

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. A napirendet rugalmasság, folyamatosság jellemzi, melyben a játék kitüntetett szerepet kap. A napi tevékenységek között kiemelt szerepe van a gondozásnak is.

7.30 óráig a gyermekek közösen gyülekeznek., majd ezután mindenki a saját csoportjában 9 óráig kötetlen tevékenységekben vehet részt.

A tízórai után minden csoportban „Csendes percek”, következnek a kis oltár előtt. Ezután korcsoporttól függően tevékenységekben megvalósuló tanulás következik.

Ezt követően az időjáráshoz alkalmazkodva igyekszünk minél több időt a szabad levegőn tartózkodni (udvar, séta, kirándulás...) ahol a legtöbb szerepet a gyermekek legfőbb tevékenysége: a játék, a mozgás és a játékon keresztüli tapasztalatszerzés kapja.

Igyekszünk a csoportok sajátosságaihoz igazodni és a gyermekek életritmusához alkalmazkodni. Ennek megfelelően a kiscsoportos korú gyermekek kezdenek legkorábban ebédelni, és a délutáni pihenéshez készülődni, hiszen az alvási igényük nekik a legnagyobb. Ezután jön a másik két csoport. A pihenés után nap hátralévő részét az uzsonnázás és a szabad játék tölti ki a szülők érkezéséig.

Feladataink:

- a beilleszkedés folyamatának megtervezése a szülők közreműködésével;
- éves nevelési terv összeállítása;
- napirend kidolgozása;
- hetirend összeállítása;
- nevelés, képességfejlesztés tervezése október 01-től témákat megjelölve
- az óvoda és a gyermekcsoport ünnepeinek megtervezése 1 évre;
- család - óvoda együttműködési programjának megtervezése 1 évre
- gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése folyamatos a testi – szociális - verbális – és értelmi képességek területén, dokumentálása évente háromszor, november, február és május hónapban történik. Ennek alapján fogalmazzuk meg minden gyermeknél a fejlesztés további feladatait. A konkrét feladatokat a csoportnaplóban tervezzük;
- szülők tájékoztatása fogadó óra keretében gyermekük aktuális állapotáról, fejlettségéről, megállapodás a további teendőkről;

- nevelő- fejlesztőmunka értékelése félévkor és évvégén.

A dokumentumok vezetését jellemzi:

- rendszeresség,
- következetesség,
- egymásra épülés,
- folyamatosság,
- összehangoltság,
- tényyszerűség,
- objektivitás

Az óvodánk csoportjainak napirendje

Időtartam	Tevékenység
6.30-11.15	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Szabad játék • Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek • Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése • Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen kötött mozgás (teremben, tornateremben, vagy a szabadban) • Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában • Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, fejlesztés. • Tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése, tevékenységekben megvalósuló tanulás <ul style="list-style-type: none"> ○ Vers, mese ○ Ének, zene, énekes játék ○ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ Mozgás ○ Részképességek fejlesztése egyéni formában ○ Külső világ élményei, megfigyelések • Valamennyi olyan játéktevékenység, melyet igényel a gyermek
12.15-15.00	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Pihenés • a tanköteles korú gyermekeknek fejlesztő játékok

15.00-17.00	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Játék, párhuzamosan végezhető tevékenység a teremben vagy a szabadban, az évszaktól függően, a szülők érkezéséig
-------------	--

A **napirend**ünk rugalmas és folyamatos, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez. Úgy alakítjuk ki, hogy az egyes tevékenységek között harmonikus arányosság legyen és a szabad játékra is jusson megfelelő idő.

HETIREND

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Csendes percek	Csendes percek	Csendes percek	Csendes percek	Csendes percek
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Külső világ tevékeny megismerése	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Külső világ tevékeny megismerése	Mozgás, mozgásos játék
Verselés, mesélés, dramatikus játék		Ének, zene, énekes játék, gyermektánc		
Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések

A tevékenységek szervezeti formái	
Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek szervezése
<ul style="list-style-type: none"> • Hitre nevelés • Mozgás • Mozgásos játék (mindennapos mozgás) 	<ul style="list-style-type: none"> • Játék • Verselés, mesélés, dramatikus játék • Ének, zene, énekes játék, gyermektánc • Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • Mozgás • A külső világ tevékeny megismerése

A **hetirend** rugalmas, igazodik a csoportok szokásaihoz, a gyermekek egyéni szükségleteihez.

4. A gyermek fejlődésének nyomon követése

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő elbeszélgetéssel kezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, *anamnézis* felvételével, „Személyiséglap” kitöltésével.

A gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint a Pedagógiai programunkban meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt az Óvodai nevelés által szerkesztett - Fejlődési naplóban folyamatosan rögzítjük, és követjük az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.

A fejlettségmérő lap fő területei: mozgásfejlettség, a testséma, a téri tájékozódás és térbeli mozgás fejlettsége, az értelmi fejlettség, finommotoros koordináció fejlettsége, nyelvi fejlettség, szociális fejlettség, szociális érettség.

A csoporton belüli, a napi tevékenységek során megfigyelt viselkedést az óvodapedagógus rögzíti. Az ezeket az információkat tartalmazó dokumentumokat a gyermek személyi anyagában tároljuk, tapasztalatainkról a szülőket tájékoztatjuk.

Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a dosszié a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait is tartalmazza.

Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése. Mert nevelni és tanítani csak akkor tud az ember, ha megérti azt, akit alakítani, formálni kell.

Az óvónőnek azt a szintet kell megtalálnia, amit a gyerek már tud, illetve, amit segítséggel meg tud oldani. Ez a játékon keresztül minden tevékenységben jól látható.

A gyermek fejlődéséről vezetett feljegyzéseinkben el kell érni, hogy minden óvónő tudja, melyik gyereket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön, az egyes gyerekek tervezett feladat a gyermek ismeretében tudatos, pontos, képességfejlesztő legyen, az óvónők felelősséget érezzenek, felelősséget vállaljanak minden gyermek, minden területen (érzelem, szocializáció stb.) történő fejlődéséért.

5. Az óvoda kapcsolatai

A katolikus óvodapedagógus, mint a gyermekközösség vezetője belőle áradó szeretet által vonzza magához a gyermekeket. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A családdal való együttműködés alapvető feltétel, formái változatosak, személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot.

Katolikus óvodánkban az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- Kiemelt fontosságú a **szülőkkel való szoros kapcsolattartás**, evangelizálás. Ennek megvalósulási formái a közös ovis szentmisék a helyi egyházi közösség képviselője vezetésével. A személyes megszólításoknak, meghívásoknak van igazán ereje és gyümölcse. Adventben, nagybőjtben lelki beszélgetéseket szervezünk a szülőkkel együtt. Új kezdeményezés, hogy minden hónapban más csoport szülőinek szervezünk egy tartalmas délutánt, ahol jobban megismerhetik egymást.
- A **fogadóóra** a gyermek fejlődésének nyomon követését szolgálja. Nincs kijelölt időpont. Egyaránt kezdeményezheti a szülő, a pedagógus vagy a vezető. Minden fogadóóra előtt konzultál a vezető a csoportos óvó nénikkel és ha szükségesnek látja ő is jelen van a beszélgetésen. Ekkor lehetőséget kap a szülő, hogy betekintsen a csoport naplójába, a gyermeke fejlődési naplójába.
- **Szülői értekezletek** szervezése évente 3 alkalommal. Évelején, évvégén mind a négy csoportban. Félévkor már hagyományosan a nagycsoportos és a középsős szülőknek iskolaválasztás céljából kerül megrendezésre. Erre a szülői értekezletre meghívást kapnak a leendő elsős tanító néni, iskolaigazgatók, hogy bemutatkozzanak és bemutassák az iskolájukat.
- **Szülői közösség (SZMK)** működésének segítése
- Játsonapok, foglalkoztató tevékenységek, nyílt napok lehetőségének megteremtése.
- Közös kulturális programok szervezése
- **Zarándoklatok, kirándulások** keretein belül is a közösséghez tartozás érzésének erősítése. Hagyomány május utolsó hetén egyik nap közös zarándoklat Mátraverebély – Szentkútra, ahol a nagycsoportosok megáldása történik. A Szűzanya oltalmába ajánljuk őket, hogy az iskolában is vigyázzon rájuk, legyen velük.
- Az óvodát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása.
- Honlap folyamatos frissítése, internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei
- **Alapítvány bál** (szülők, nevelők részvételével) a farsangi báli szezonban. Bevételét az óvoda alapítványa kapja, és az alapítvány kuratóriuma dönt a felhasználásáról.

5.1. A külső partnerkapcsolatok rendszere

A külső kapcsolatok célja: az intézmény feladatai ellátása és a gyermekek érdekében rendszeres kapcsolatban van más intézményekkel, cégekkel. Az egészségügyi, gyermekvédelmi, szociális gondozás, segítő más szervezetekkel.

Az intézmény az eredményes munkavégzés érdekében rendszeres kapcsolatot tart számos szervezettel, nevezetesen a következőkkel:

- a fenntartóval,
- az egyházmegye által fenntartott többi oktatási intézménnyel
- az egyházközség plébánosával,
- egyházi és más fenntartású oktató- nevelő intézményekkel: egyházmegyében és azon kívül (testvéróvodánkkal: Eger Jó Pásztor Óvoda)
- Katolikus Pedagógiai Intézettel (KAPI)
- szakértői bizottságokkal,
- a gyermek–egészségügyi és nevelési tanácsadó szolgálattal,
- a gyermek- és ifjúságvédelmi hatóságokkal,
- a családsegítő központtal,
- az intézményt támogató alapítványokkal, cégekkel,
- Karitászcsoporttal
- közművelődési intézményekkel
- főiskolai hallgatókat képző intézményekkel
- egyéb szervezetekkel, hatóságokkal: (rendőrség, bíróság stb.).

5.2. A külső kapcsolatok formája és módja

Az intézmény feladatai ellátása és a gyermekek érdekében rendszeres kapcsolatban van más intézményekkel, cégekkel. Az egészségügyi, gyermekvédelmi, szociális gondozás, a szakértői bizottságok stb. indokolják a rendszeres munkakapcsolatot más szervezetekkel.

A vezetők és az intézmény képviselőivel megbízott dolgozók munkakapcsolatot tartanak a társintézmények azonos beosztású alkalmazottaival az alábbi módokon:

- közös értekezletek tartása, ünnepélyek rendezése,
- szakmai előadásokon és megbeszéléseken való részvétel,
- módszertani bemutatások és gyakorlatok tartása,
- intézményi rendezvények látogatása,
- hivatalos ügyintézés levélben vagy telefonon.

A gyermekek veszélyeztettségének megelőzése és megszüntetése érdekében az **óvoda gyermekvédelmi megbízottja** telefonon, írásban és személyes találkozások keretében tartja a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálattal. Kölsönösen tájékoztatják egymást tapasztalataikról.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a Gyermekjóléti Szolgálat értesítése telefonon és írásban, abban az esetben, ha az óvoda a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- esetmegbeszélés – az óvoda részvételével a szolgálat felkérésére,
- előadásokon, rendezvényeken való részvétel.

Az óvoda segítséget kér a Gyermekjóléti Szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, illetve a gyermekközösség védelme érdekében indokolt.

A segítségkérés indokoltságának fennállásáról az intézményvezető dönt a gyermekvédelmi felelős felvetése, vagy saját információi alapján a gyermekvédelmi felelőssel való konzultáció után.

A gyermekjóléti szolgálat által javasolt intézményi intézkedések mérlegeléséről, alkalmazásáról az intézmény vezetősége dönt.

Az intézkedés végrehajtásának és eredményességének figyelemmel kísérése a gyermekvédelmi felelős feladata, tapasztalatairól minden lényeges történés után vagy elmaradása esetén beszámol az intézményvezetőnek. A tudomására jutott információt haladéktalanul megosztja az intézményvezetővel.

A nevelési - oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és azok ápolása, amelyek az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai Alprojekt folyamán létesültek: (Petőfi Sándor Tagiskola)

VI. A KATOLIKUS ÓVODA TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. Tevékenységek és a szabad játék rendszere

„Hacsak lehet, játszik a gyermek.

Mert végül a játék komolyodik munkává.

„Boldog ember, ki a munkájában megtalálja a valamikori játék hangulatát.” (Sütő András)

Ez a rendszer egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munkajellegű tevékenységeket. A tevékenység, az aktív személyiség megnyilvánulása, az óvodáskorú gyermek szükségleteinek kielégítője, összekötőszál a belső és a külső környezet között.

A tevékenységben, annak minőségében tükröződik a gyermek fejlődése, miközben az eredményes cselekvések, műveletek visszahatnak a belső feltételek alakulására.

Az önkifejezés, a kontaktusteremtés, kapcsolattartás fontos eszközei a tevékenységek, amelyek az óvodáskorban a cselekvésre, manipulációra, a közvetlen szenzomotoros tapasztalásra épülő értelmi aktivitást is magukba foglalják. E szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében zajló és szervezendő tevékenységek, cselekedtető helyzetek szolgálják a fejlődést és a fejlesztést.

A gyermekek képességeinek kibontakoztatásában óvodáskorban meghatározó szerepe van tehát a tevékenységeknek. Állandó lehetőséget adnak a sokszínű tevékenységekre, a gyermekek szükségleteinek megfelelően.

A gyermekek szabadon rendelkeznek az eszközökkel és a nyersanyagok felhasználásával.

Szükségeiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. Törekszünk arra, hogy kevesebb kész eszköz, több kreativitásra serkentő anyag álljon a gyermekek rendelkezésére. A gyermekek öntevékenyen rakják el az eszközöket, ha már nem használják azokat. A csoportszobában több napon át folytatódó játékban, a csoportszoba nagyságától függően, megőrzik a kialakított tereket, építményeket. az eszközök elrakása elsősorban a művészeti tevékenységeknél szükséges.

Ez a rendszer a szabad játék és az óvodapedagógus által felajánlott, választható tevékenység színtere, a gyermekek természetes élettere.

2. A hitre nevelés

„A mi hitünk is csak akkor lesz hiteles és követendő a gyermekeink számára, ha nem csupán hagyománytiszteletből, félelemből, hanem szeretetből gyakoroljuk.

Ezt a gyermekeink szavak nélkül is tökéletesen megérik”

(Simon András)

A hit Isten természetfeletti ajándéka. A személyes, önálló hit megalapozása óvodás korban kezdődik. A katolikus óvodában a kisgyermekek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása, vagy ennek híján elindításuk a keresztény életre, a vallási környezetismeret megalapozása.

Katechetikai cél az öröm felfedezése, a szeretet kibontakoztatása, a keresztény közösségbe való beavatás lépéseinek megalapozása.

Az óvodapedagógus munkájának motivációja a következő:

(Jézus) „kézen fogva egy kisgyermeket közjük állította, átölelte, majd azt mondta nekik: Akik az ilyen kisgyermekek közül egyet is befogad az én nevemben, az engem fogad be”.

(Márk 9,36-37)

Az ember vallásos magatartása nem más, mint bizalom a világ, az élet értelmességében, jó mivoltában. Bízunk abban, hogy fontos a mi személyes életünk, s a mélybe húzó erők dacára megélhetjük azt magasabb értékek vonzásában.

A vallásos nevelés akkor a legeredményesebb, ha a gyermek egész napjára, minden tevékenységére kiterjed. A vallásos nevelést nem helyezhetjük a nevelési program fölé, sem alá, hanem mellé illeszthetjük Jézus szellemiségét és keresztény erkölcsiségét.

Mindennek magva az öröm és a béke, a reménység, a bizalom, a biztonság, a szeretet és együttérzés, a segítőkészség és a hála.

Mindez együtt teszi lehetővé annak a megértését a gyerekekkel, hogy minden mögött a Gondviselés áll.

A gyermek könnyedén átveszi környezet szokásait és értékrendjét, vallásos jelrendszerét is. Nevelésünknek a gyermeki lélek mélyebb rétegeire kell irányulnia.

A beszélgetések során Isten mivoltával nem dogmatikailag foglalkozunk, hanem őt, mint örömünk és reménységünk biztos alapját próbáljuk gyermekeinknek bemutatni. Foglalkozásaink középpontjában Jézus Krisztus megragadható, vonzó alakja áll. Emberség és istenség összefonódásának dogmatikai mélységeit szintén nem próbáljuk magyarázgatni, de a gyermekeknek, azt meg kell sejtteniük, hogy Jézus életének titka Isten titkában gyökeredzik.

Fontos szempontok a nevelés terén a pedagógus számára, hogy Isten szeretetére, hazaszeretetre, a szép magyar beszéd és keresztény viselkedés elsajátítására neveljen. Érzelmi nevelés: vallásos énekek segítségével és más művészetek eszközeivel.

Nem az erkölcsi tudás nyújtása a feladat, hanem az, hogy játékban legyenek megszemélyesítve: az igazság, szeretet, megértés, alkalmazkodás, rend, empátia, segítőkészség stb.

Ha a gyermek társaival gyengéd, segít rajtuk, megosztja játékát, ezek mind-mind apró láncszemei lesznek a jellem „alapkövének”.

Szociálisan kulturált személyiséget kell fejleszteniük, vagyis a gyermek tanuljon meg szeretni, másokért tenni, tudjon szeretni és merjen csodálkozni, gondolkodni, nyitott legyen minden és mindenki iránt.

Az óvónő által elmondott, megérthető bibliai történetek célja ebben az életkorban nem annyira az ismeretek megszerztetése, hanem az, hogy a történeteken keresztül megtapasztalják Isten szeretetének, közelségének élményét.

Fontos, hogy a bibliai történetek előadása gyermekszerető legyen, ne keltsen félelmet, a gyermek számára feldolgozhatatlan tartalmat és érzelmet.

Játékidőben is teremtsen az óvónő lehetőséget arra, hogy a bibliai történeteket dramatizálhassák, rajzaikban, vizuálistevékenységeikben élményeiket újra átélhessék.

A bibliai történetekkel való ismerkedéseken kívül a másik nagyon fontos dolog az imádság. Feladatunk, hogy a gyermeke megtanítsuk imádkozni, vagy továbbfejleszteni azt, amit a szülők már elkezdtek.

Az egyházi év jeles napjainak eseményein keresztül naponta sok ismeretre tesznek szert a gyerekek. (Mikulás- Szent Miklós napja, története, Advent- Készülődés Jézus születésére, Karácsony, Balázs áldás, Anyák napja, Erzsébet /Szent Ferenc legenda stb.)

Régi igény a vallásos nevelés erőteljes érdekében, hogy az egyház képviselői gyakran járjanak az óvodába, esetleg vegyenek részt a gyermekek hit felé növvő nevelésében -dalok tanulása gitárral

2.1. Nevelői célunk

Óvodánkban a kisgyermek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása vagy ennek híján elindításuk a keresztény életre, a vallási környezet megalapozása. Olyan szeretetteljes, imádságos légkört igyekszünk teremteni, hogy rajtunk keresztül Isten szeretetét érezzék a gyerekek, tapasztalják meg a jézusi szeretetét, alakuljon ki bennük az alapvető hitkézség.

Az óvodában a vallásos élményekkel a vallásos érzelmeiket próbáljuk ébresztgetni vagy erősíteni. Törekszünk arra, hogy örömmel imádkozzanak, bátran szólítsák meg Istent, Jézust, Máriát. A közös élmények, cselekedetek kapcsán a csoport tagjai erősödjenek az összetartozásukban. Érezzék át, hogy mindannyian Isten nagy családjához tartozunk.

2.2. Oktatási célunk

Ismertessük meg a gyerekekkel a vallásos környezetet, legyen módjuk tapasztalatszerzésre, élménygyűjtésre, ezek közös feldolgozására. Alakuljon ki bennük az alapvető vallási fogalmak tartalma (pl. imádság, szeretet, templom, keresztvetés...)

Az óvodánkban eltöltött évek alatt ismerjék és szeressék meg Jézust, életének főbb eseményeit, példabeszédeit, tanítását és általa a Mennyei Atyát. Ismerkedjenek meg a Bibliával, szívesen lapozzák.

A beszélgetések során törekszünk arra, hogy:

- segítsünk feldolgozni a gyermekek mindennapi tapasztalatait, élményeit
- fogalmi jellegű feldolgozást kiegészítjük érzelmi megközelítéssel és keresztény szellemű értelmezésbe állítjuk azokat.
- Jézus életének főbb eseményei, tanítása kapcsán tudatosan viszonyuljanak személyes életük eseményeihez
- ismerjék meg a fontosabb vallási szimbólumokat, jeleket (kereszt, galamb, szív, kakas....)
- a közös imák által váljanak képessé személyes imádságra
- ismerkedjenek meg az egyházi élet személyeivel, eseményeivel, kellékeivel életkori sajátosságaiknak megfelelő szinten (ilyenkor is a gyermek fel – és befogadóképességéhez igazodunk)
- A vallásos nevelés átszövi az óvodai élet egészét. Megnyilvánul a gyermekeket körülvevő felnőttek hiteles életében, az étkezés előtti és utáni imádságban, a játékban, a templomlátogatások során, de legfőképp a mindennapos lelki beszélgetések/csendes percek során.
- naponta játékos formában ismertessük meg a gyerekeket Jézus Krisztus személyével, tanításával, cselekedeteivel. Ezek a lelki beszélgetések segítség elő a gyerekek lélekben való növekedését.

- Teremtse meg az óvónő mindazt, amire a gyermekeknek szükségük van: meleget, biztonságérzetet, szeretetet, példamutató magatartást, megfelelő válaszokat a kérdésekre, tevékeny együttöltött időt és elismerést.
- Szeretetteljes légkör megteremtése, hiszen pozitívan nevelni csak így lehet, a gyerekekben ez teremt biztonságot.
- Fontos az óvónő írásos felkészültsége a vallásos nevelésre. Készítsen témakörökre osztott éves tervet, mely követi a liturgikus év ünnepeit.
- A gyermekek cselekedtetésére a vallásos percek alatt az óvónő használhatja: a bábozást, a dramatizálást, a mozgásos játékokat, a barkácsolást, játékos feladatokat, problémamegoldó játékokat, beszélgetéseket, ismétléseket, gyakorlásokat.
- Helyszíni megfigyeléseket tervezhet a templomhoz és plébániához.
- Eszközként használhatja az óvónő a hitre nevelés folyamán: a csengőt, a gyertyát, a különböző bábokat, könyveket, diafilmeket, szentképeket, oltárképeket, kifestőket, videó filmeket, CD-et.
- Az óvónő munkáját hassa át a szeretet, az isten iránti bizalom.
- Imádkozzon csoportjáért, a gyermekek családjaiért.
- Hitét folyamatosan gyakorolja.
- Az őszinte imádság szívből fakad, ezért ne erőszakoljuk ki a gyerekektől az imádságot.
- Meg kell éreznünk az áhítatos csendes, szent légkört, hogy ilyenkor ne figyeljenek másra, ne legyenek zavaró körülmények.
- Fokozatosan szoktassuk rá a gyerekeket, hogy ők is imádkozzanak saját szavaikkal, hisz őket is meghallgatja a Mennyei Atya.
- Tanítsuk meg őket helyesen kérni, hálát adni, megköszönni mindazt, amit az Úr Istentől kaptunk.
- Ismerjük fel velük együtt, hogy minden nap van miért hálát adni (pl.: egészségünkért, családunkért, gyógyulásért stb.) és ezekre kerüljön sor a mindennapi csendes percek során.

2.3. A keresztény nevelés megnyilvánulásai

Csodálkozás, rácsodálkozás

A különböző tevékenységek során a természet szépségeire, a Teremtő nagyságára, okosságára, rejtett titkokra irányul a gyermek figyelme. Ezáltal megtanulnak a gyermekek örvendezni.

Megfigyelés, megfogalmazás

A víz, a tűz, levegő titkát, a fény, a meleg szükségességét, a sötétség-világosság, hideg-meleg, a tűz és levegő összetartozását. A csend hangjait. A szeretet sokféleségét, a lelki szépséget. Az öröm és szomorúság gesztusait, mimikáját.

Átézés, tudatosítás

Az évszakok, az ünnepek adta örömeiket. A türelem, a segítségadás, az ajándékozás, a megbocsátás örömeit. A titoktartás, a kitartás, a meglepetés készítésének izgalmát. Saját létezésemet. Mások kisebbek, ügyetlenebbek, ügyesebbek, öregek, betegek, nyomorékok, fogyatékosok tolerálását, elfogadását. Az elmúlás gondolata mellett a keresztyén reménység tudatosítását. Az élet értelmét, az élet erejét.

Köszönet és hála

Magamért, szüleimért, barátaimért. A kapott örömeikért, a teremtett világért. A kapott, velünk született készségeikért, elsajátított képességeikért. Egészségünkért, gyógyulásokért. Istennek tetsző magatartásért, a jóra való törekvésért, egymásra figyelésért, vigasztalásért, segítségadásért. Imádságért, Istenre figyelésért.

3. Játék

„A gyerek játék közben tanul. És a legfontosabb, hogy megtanul játszva tanulni.”

O. Fred Donaldson

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a következő elveket, feladatokat fogalmazza meg:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie. A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékoztató tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz, mint például a mozgásos játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, a dramatizáláshoz és a bábozáshoz.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia. Minden egészséges gyermek játszik. A játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenységi formája,

értelmes, önként, szabadon választott konkrét gyakorlati tevékenysége, melynek során a személyisége és a környezethez való viszonya sajátos formában tükröződik vissza.

Játékban nyomon követhetjük, hogyan válnak a külső késztetések belső indítékává, miközben érzelme állapotait, vágyait, indulatait közvetíti.

- A játék a valóságot tükrözi, és örömforrás a gyermek számára.
- Fejleszti a gyermek mozgását, segíti új mozgásformák kialakulását.
- Játék során fejlődik kéz ügyességük, ügyesebbek, önállóbbak lesznek.
- Hatással van értelmi képességük fejlődésére is (megfigyelés, emlékezés, gondolkodás, képzelet, figyelem).
- Játékban a konfliktusok megoldására is mód van, amely hozzájárul a problémamegoldó-gondolkodás fejlődéséhez.
- A játékot kísérő pozitív érzelmek(többnyire) kommunikáció vágyat ébresztenek.
- Játékban a viselkedési szabályok közelivé és elfogadhatóvá válnak.
- Fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok.
- Örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között;
- Váljanak képessé játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére;
- Szívesen játszanak társaikkal, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására;
- Tartsák tiszteletben társaik magányos játékre való igényét.

3.1. A játék feltételrendszere

A nyugodt, biztonságérzetet keltő léggkör - melyben a gyermekek szabadon szervezik játékukat, önállóan választják hozzá a TÁRSAT, HELYET, ESZKÖZT.

Szeretetteljes léggkörben könnyebb egymás elfogadása, a TOLERÁNS óvónői minta példaértékű.

A hely, mely a gyermekek szabad mozgását biztosítja, játékuk térbeli kibontakozását szolgálja. A játék színtere a csoportszoba, és az udvar. Az adott udvarrészben átélt játékélmények hatására a területet mindinkább a sajátjuknak érzik.

A játékidő a napirend sajátosságából fakadóan részben folyamatos. A gyerekek a délelőtt elkezdődő játékot nemcsak délután, hanem akár több napon és héten keresztül is játszhatják, mindaddig folytatódhat, amíg a gyermeknek élményt, örömet ad..

A játékeszközök - a játékok legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, segítsék a sokoldalú fejlődést. Gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsen.

3.2. Az óvodapedagógus játékkal kapcsolatos feladatai:

- Nyugodt légkört biztosítunk az elmélyült játék feltételeinek megteremtésére
- A napirenden belül elegendő időt és helyet biztosítunk a játék számára
- A játékhoz szükséges eszközöket folyamatosan biztosítjuk
- Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtünk a sokszínű játék kialakulásához
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználásával hozzájárulunk a játék fejlesztéséhez
- A gyermeki játék önállóságát tiszteletben tartjuk
- Szükség esetén bekapcsolódunk a játékba, együtt játszunk a gyermekekkel
- Értelmi képességet fejlesztünk (érezkelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését kielégítjük
- Lehetőséget adunk a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelően tevékenységet biztosítunk
- A gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladat tudatát fejlesztjük
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtunk segítséget a gyermekeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerhetik

3.3. A játék személyiségfejlesztő hatása

A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik. A játéknak az értelmi képességekre gyakorolt hatása jól mutatkozik az érzékszervek működésének pontosabbá válásában. Fejlődik az észlelés, a megfigyelő képesség, a figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás. Fejlődik szellemi aktivitása, beszédkézsége, problémaérzékenysége, helyzetfelismerő képessége.

Fejlődik a mozgáskészsége is. Alakul a térérzékelése, fejlődik nagymozgása, és szenzomotoros ügyessége.

A gyermek közel kerül az erkölcsi szokások felismeréséhez, elfogadásához. Formálódik erkölcsi ítéletalkotása, viselkedése, udvariassága. Kommunikációs kapcsolatteremtő készségük is fejlődik. Az óvodapedagógus felelőssége, fejlesztő tevékenysége meghatározó jelentőségű.

Legfontosabb feladatok:

- a gyermekek jelzéseinek megfigyelése és elemzése személyiségük megismerése érdekében;
- a gyermekek elképzeléseinek támogatása;

- a játéktevékenységben az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása; Erősíteni a szocializálódás folyamatát. Közös élmény, együttes játék alakítja a társakhoz való viszonyt. Megjelenik az együttérzés, kibékülés, vigasztalás, kivárás, engesztelés érzése.
- a csoportélethez kötődő hagyományok ápolása; a gyermekek fejlettségétől függően, igényeiknek megfelelően a játékfolyamat segítése;
- a személyes kontaktus naponkénti kialakítása, a gyermek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatása;
- a társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása;
- az egyezkedések, választások, döntések segítése;
- a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása.

3.4. A játék tartalma

A gyermek társas kapcsolatának és játéktartalmának alakulása 3-6-8 éves korig.

- A gyermek társas élete a kevés számú csoportoktól a nagyobb létszámú csoportokig fejlődik.
- A gyermek játékanak formai, tartalmi jellemzői
- A játéktevékenység időtartama, mélysége, szintje, tartalmi gazdagsága
- Társas kapcsolatok minősége
- A kialakult társas kapcsolatok szintje
- Nyelvi szint
- Magatartásformák és szokások

1. A gyakorló játékok

- érzékszervek játszó begyakorlása
- különböző mozgások begyakorlása
- játék különböző anyagokkal
- tárgyak, eszközök rakosgatása
- hang és beszéd játékos gyakorlása

2. A szimbolikus játékok

- utánzó játékok
- tárgyakat, természeti jelenségeket utánzó játékok
- szerepes játékok
- tematikus játék
- bábjáték
- dramatizálás

- fantáziajátékok

3. Konstruáló játékok

- építőjáték

- barkácsolás

- konstrukciós játék

4. A szabályjátékok

-mozgásos játékok

- értelemfejlesztő játékok

- társas játékok

- népi játékok

- speciális fejlesztő játékok

3.5. A játék megszervezése

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit. A környező világról sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé.

A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréshez. Az óvodapedagógus tudatossága természetesen sohasem irányulhat a gyermekekre, hiszen kitalált és erőltetett úgynevezett „játékos módszerekkel” nem helyettesíthető a gyermeki tevékenység. A gyermeki tevékenységet – különösen a játékban – nem szabad szűken értelmeznünk. A játék tevékenység tág értelmezése lehetővé teszi, hogy nemcsak a tárgyi manuális, vagy mozgásos kapcsolat tevékenységeket ismerjük el, hanem a „szellemi alkotást” is tevékenységként fogjuk fel a játék során.

A gyermek gondolatban megalkotja, kitalálja a játék szereplőit és bármilyen eszközzel vagy tárggyal helyettesíti azokat. Minden gyermeki tevékenység – beleértve a játékot is - felosztható spontán és az óvodapedagógus által irányított tevékenységre.

Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek tárgyi lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nincs szükség a pedagógus által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre, hiszen köztudott, hogy 3 éves kor táján még kifejezetten igényli a gyermek a felnőttel való együttjátszást. Csupán a helyes arányok megtalálására kívánjuk a figyelmet

felhívni. A nevelési folyamat szélességben és mélységben képes az óvoda a gyermeki öntevékenység rendszerét kiépíteni. A játékon belül meghatározott eredmény elérését célzó öntevékenység a legfőbb biztosíték arra nézve, hogy az öntevékenység az önfejlődés az önfejlesztés motívumait, képességeit és készségeit is létrehozza.

Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében és szükség esetén indirekt módon befolyásolni. A játék kicsiben maga az élet; az, amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki, és a játék segítségével teljesebbé válhat. A tevékenységközpontú programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket, ötleteket és eszközöket azonban az óvodapedagógusnak kell biztosítania.

Külön szót érdemel az élmények szerepe a gyermek játékában. Az élmény, legyen az a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvodás, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Indirekt módon így lehet a gyermeki világot befolyásolni. Természetesen a gyermek spontán élményszerzése éppen olyan fontos, mint a pedagógus által irányított, megtervezett. A lényeg, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg. Általában a gyermek spontán szerzett élményei és tapasztalatai nem kapnak kellő figyelmet. A legjobb esetben meghallgatják a felnőttek ezeket az élményeket, de nem számolnak a továbbiakban vele. A tevékenységközpontú óvodai nevelés nemcsak feltételezi, hanem el is várja az óvodapedagógus ilyen irányú figyelmét, érzékeny reagáló készségét.

A játék a legfontosabb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermek életében, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik.

Óvodánkban a tanulás alapvetően életszerű és érzelmi megközelítésű, egyéni tapasztalatszerzésen, élménygyűjtésen alapul. Szabad alkotásokkal, logikai konstrukciókkal, rengeteg mozgáslehetőséggel valósul meg, segítve önkifejezésük, tudásvágyuk, és személyiségük természetes fejlődését.

Kedvező helyzeteket és kereteket teremtünk arra, hogy az érdeklődésüket felkeltsük és fenntartsuk eszközökkel, könyvekkel, kirándulásokkal, megfigyelésekkel, kísérletekkel, érzelmi motivációkkal. Helyt adunk tehát a gyermeki megismerésben a világ felfedezésére, kíváncsiságuk, közlésvágyuk kielégítésére a tervezett hagyományos anyagon túl is. Mindez kötetlenül történik.

A kötetlenség egyéni vagy mikrocsoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermekek öntevékenyen részt vesznek, az óvodapedagógus azonban tudatosan tervez. A tervezett témakörök feldolgozása nap, mint nap folyamatosan, játékosan, a játékidőben történik.

Minden hónap más és más témakör körül forog: évszak, közlekedés, testünk, ünnepek.

A foglalkozásokat a délelőtti folyamán szervezzük. Az óvodapedagógus az egy hétre tervezett keretanyagot a saját döntése alapján osztja be a hét napjaira, melyben minden terület komplexen szerepel. Az adott napon a témakörök feldolgozásával mindig más tartalom kap nagyobb hangsúlyt.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére:

- Képes szerepvállalásra.
- Képes elfogadni játszótársai ötleteit, elgondolásait
- Játéka elmélyült, kitartó.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, kudarctűrő képessége erősödött
- Játék eszközeire vigyáz, helyükre teszi

4. Verselés,mesélés

**„A mesékben minden benne van:
mindaz, ami volt, és mindaz, ami még lehet.”**

/Boldizsár Ildikó/

A versnek, mesének nagy szerepe van az érzelmi biztonság megteremtésében, a 3 – 7 éves gyermekek pszichés nevelésében, a fantázia fejlesztésében, a teljes személyiség kialakításában.

A helyi pedagógiai programunk alapján a művészeti nevelési cél legfontosabb területe a mese – vers, dramatikus játéktevékenység. Ennek általános jellemzői:

- gyönyörködtet = érzelmeket vált ki, élményt biztosít
- humanizál = igaz emberi értékekkel bíró személyiség nevelésének eszköze
- kreativitást fejleszt = önkifejezés módja, az alkotó fantázia kibontakozásának lehetőségét adja meg (bábozás, drámajáték)
- kommunikációs kultúrát fejleszt = a kisgyermek verbális, nonverbális kifejezési módjait fejleszti.

Pedagógiai programunk szerint az óvodai vers és mesemondás lényege, annak spontán és játékos jellegében van. A mese által a gyermek feltöltődik pozitív érzelmekkel.

Minden mese előtt igyekszünk valamilyen szituációs helyzetet teremteni, amivel ráhangoljuk a gyermekeket a mesére. Ilyen pl. a meseszőnyeg, amivel elrepülünk Meseországba, mesevonatra szállunk, azzal megyünk a meseerdőbe.

Igyekszünk minél több időt biztosítani mesélésre. Ahányszor a nap folyamán lehetőség és igény van rá. A csoportokban rendszerint kötetlen formában zajlik egy-egy vers vagy mesemondás. Lényeges, hogy megfelelő módon és változatos eszközökkel motiváljuk a kisgyermekeket.(bábok, mesetarisznya, zene, csengőszó segítségével) Igényes, esztétikus eszközökkel, bábokkal hívjuk fel a gyermekek figyelmét, és próbáljuk azt fenn is tartani. Maga a mesélés csendet kíván a gyermekektől.

A feltételek megteremtése az óvónők feladata.

Elsősorban azokból a gyermekirodalmi művekből választunk meséket, amelyek megfelelnek a gyermekek életkori igényeinek.(Icinke-picinke, 77 magyar népmese, Benedek Elek meséi..stb)

Nevelési rendszerünkben a mesék, versek kiválasztása a gyermekek életkorának megfelelően alakul.

A bábjáték sok lehetőséget nyújt a gyerekek kreativitásának kibontakoztatására. A bábok életre keltve mondhatják el vágyaikat, sérelmeiket, véleményüket az őket körülvevő világról.A bábozás a társas kapcsolatok többféle variációját teremti meg, számtalan készség kialakulását, fejlesztését segíti elő.

A dramatizálás fejleszti a gyerekek szókincsét, beszédképességét és előadásmódját, az egyre finomabb nagymozgásukat, saját testükről alkotott képüket. Dramatikus játékok során átélheti a gyermek a meséket, történeteket, csodákat, átváltozásokat, így fejlesztjük a gyermekek metakommunikációs érzékét, erősítjük társas kapcsolataikat és fokozzuk az egymás felé fordulást, elfogadást.

A gyerekek fokozatosan jutnak el az utánzó játéktól a rögtönzött játékon át, az önálló alkotó játékig. Játékkedvüket fokozza, ha a díszleteket és jelmezeket közösen készítjük el.

Vershallgatásra a gyerekeket legtöbbször az őket körülvevő környezet jelenségei, a természet változásai, az évszakok körforgása, a mindennapi élményeik motiválják. Éppen ezért szólnak a verseink a családról, évszakokról, állatokról, növényekről, járművekről, egészségről, mesterségekről.

Népünk hagyományait, a jeles napok szokásait őrző versekből válogattunk különböző nyelvtörőket, találós kérdéseket, népi mondókákat, népi játékokat és a katolikus egyházi ünnepekhez kapcsolódó verseket, ezzel is a nemzeti illetve a keresztény tudatukat erősítjük.

4.1. Az óvodapedagógus feladatai

- a mindennapos mondókázás, verselés, mesélés,
- a mesetudat erősítése, a belső képalkotás folyamatának elősegítése,
- irodalmi élmény nyújtása, népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül,
- érzelmi, esztétikai nevelés, élménynyújtás
- közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés a néphagyomány őrzésével
- bábozás, dramatizálás: óvodapedagógus bábjátéka, kommunikáció,
- gyermek bábjátéka,bábkészítő tevékenység,
- személyiségjegyek tükröződése,
- testséma fejlesztés,
- drámajáték elemek,
- szerepazonosulás,

- metakommunikáció
- önálló versmondásra, mesélésre ösztönzés,
- nemzeti, keresztényi tudat erősítése,
- bibliai történetek hallgatása,
- ünnepek értékének növelése,
- a könyv szeretetére, olvasóvá nevelés,
- saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére

4.2.Drámapedagógia alkalmazása mindennapjainkban

„ Ha más nem jut eszedbe csak vedd a világot, a Napot, a Holdat, egy körtét, egy almát s add a gyermeknek s kérdezd: MILYEN? – El fogja mondani, de várd meg a választ.

Mert, hogy nekünk milyen, azt tudjuk. De hogy neki milyen – sohasem tudhatod meg.”

(Gabnai Katalin)

A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése az egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodáskorban elkezdődik. Nagyon fontos a nevelés szempontjából, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermekeket.

A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból. Ezért arra törekedjünk, hogy a gyermek maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk segítséget, ha a gyermek maga is igényli. Akinek van fantáziája, vannak ötletei, aki gondolatait és érzéseit ki tudja fejezni, aki önmagát új, másfajta módon éli meg, ez a kreatív ember. Az óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. Ehhez nyújt segítséget a drámapedagógia, mint módszer.

A drámapedagógia, azt a művészetpedagógiai tevékenységet jelenti, melynek alkalmával a dráma és színház eszközszerének segítségével folyamatos együttlét során neveljük a gyereket. Ebben a tevékenységben az elsődleges a nevelési folyamat. A drámapedagógia birodalma a megismerés örömétől a kifejezés öröméig terjed.

A drámapedagógia kihasználja, felhasználja a gyermekek kreativitását, belelátását s másfajta szemléletmódot közvetít. A gyermek jövője a jelenére épül és a gyermeknek teljes valójában bele kell bocsátkoznia a MA megfigyeléséhez, értékeléséhez, felkutatásához. A gyermeket úgy kell nevelni, hogy harmóniában legyen.

A drámapedagógia hangsúlyozottan épít a gyermek képzeletére, azonosulási, beleélési készségére, kettőstudatára, szerepjátszó képességére, improvizációs hajlandóságára és kreativitására. A drámapedagógia közösségben, kiscsoportos formában képzelettel a felnőttel való együttjátszásra épülő

nevelést. A pedagógus jelen van a különféle szerephelyzetekben, ily módon aktív játészó, résztvevő, szerepvállaló.

A drámapedagógia során a nevelő játékosabb, merészebb lesz, egyenrangú félként vesz részt a játékban.

Arra törekedünk, hogy a gyermek a világban otthonosan mozgó, harmonikus személyiséggé váljon. A drámapedagógiai nevelés során minden gyermek sikerélményhez jut, örömet leli az életben. Erősíteni kell a pozitív önértékelésében, autonóm törekvéseinek kreatív képességeinek kibontakoztatását.

Cél a kellemes csoportlégkör kialakítása, melyben eleinte a játékoság, felszabadult légkör uralkodik, és ennek a megtartásával érjük el a játékoságból kinövő alkotó hozzáállás megszületését.

A drámapedagógia célja: A kreatív, a világra és önmagára nyitott harmonikus személyiségű gyermek nevelése. A drámajátékok segítik a gyermekek kreativitásának, önálló gondolkodásának fejlődését. A közös együttjátészások során a játékok keretét a pedagógus adja, de ezen belül a gyermekek szabadon tevékenykedhetnek.

Feladatai:

- a gyermek éntudatának, emberismeretének alakítása,
- a térbeli tájékozódás, mozgás javítása, önálló gondolkodásra nevelés,
- a társas kapcsolatok erősítése, a metakommunikációs jelek felismertetése és kifejeztetése,
- csoportban tevékenykedő gyermekek aktivitásának serkentése, gátlásainak oldása,
- a kreativitás fejlesztésén túl az értelem, érzelem és fizikum fejlesztése.

A drámajáték minden olyan helyzetben alkalmazható, ahol mód van a komplex nevelési elvek és módszerek alkalmazására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztosítani a gondolat- és vélemény-nyilvánítás szabadságát, a meghallgatás és meghallgattatás nyugalmát – ez segít a kreativitás kibontakoztatásában és az alkotó képzeletet erősíti.
- biztosítani kell a gyermekek számára a tévedések lehetőségét – elmarasztalás nélkül.
- fontos az alkotó légkör megteremtése, elegendő idő biztosítása a megnyilvánuláshoz.
- a meghallgatás és meghallgattatás nyugalma segít a kreativitás kibontakoztatásában, az alkotó képzeletet erősíti.

A drámajátékban építünk a gyermekek:

- figyelmére,
- együttműködési hajlamára, aktivitására,
- a szocializációt segítő interaktív tevékenységére,
- utánzási hajlamára.

Tevékenységek:

- Közös együttjátás az átélt élmények feldolgozására, különféle cselekvésmódok kidolgozása és bemutatása (az adott szituációnak és a saját képességeknek megfelelően),
- Improvizatív játékok „tervezése” és lebonyolítása (bármivé válhat).
- Kommunikációs, kapcsolatteremtő játékok, koncentrációs gyakorlatok, lazító - feszítő, tapintó, érzékelő játékok.

Eszközei:

- Gyakorlatok
- Drámajátékok: képességfejlesztő drámajátékok, tanítási dráma foglalkozások
- Színházi nevelés

Típusai:

Érzékszervi finomítást fejlesztő játékok

- látás, hallás, ízlelés, szaglás, tapintás
- megőrzés és újrateremtés
- vizuális, motoros, verbális emlékezet edzése
- -fantáziafejlesztés
- ritmusjátékok
- -térhasználat, téri tájékozódás
- -utánzó játékok

Erőgyűjtést és figyelemösszpontosítást fejlesztő játékok

- (önérzékelés és társészlelés) ön – és társismeret játéka
- lazító és feszítő játékok

Figyelemkoncentrációs játékok

- üzenetváltás
- üzenetek szavak nélkül (arc, tekintet, gesztus, testtartás, távolságtartás)
- kapcsolatteremtő, kapcsolattartó játékok
- bizalomjátékok
- improvizációs játékok
- közös dramatizálás, szerepvállalás

Az óvodai drámajátékok leggyakoribb témáit a mesék, versek, a gyermekek életkorának megfelelő történetek adják.

Jellemzői:

- problémahelyzetekre való rávilágítás,
- közös megoldáskeresés,

- érzelmi telítettség,
- csoportban való tevékenykedés-csoport általi védettség,
- kreatív, alkotó másképp gondolkodás,
- változatos tevékenységformákban helyzetmegoldások keresése,
- beleélés és tapasztalás

A drámajáték interaktív tevékenység, ezért bőséges tárháza az anyanyelvi nevelés számos területének.

Drámajátékkal fejleszthető:

- a beszédészlelés, beszédmegértés,
- az érthető, tagolt beszéd,
- a helyes, tiszta artikuláció,
- érzelmek kifejezése beszédben,
- egymás közötti kommunikáció,
- mimika, testbeszéd helyes értelmezése és az arra adott válaszok.

A drámajáték segíti (a beszédrekszítés gyakorlat) a beszédgátolt gyermekek gátlásainak oldását, valamint a passzív szókinccs aktivizálását is.

A drámajáték az erkölcsi nevelés, fejlesztés területén is jól alkalmazható. Segít eligazodni a szűkebb és tágabb környezetben, segíti a különbözőségek elfogadását, az erkölcsi tulajdonságok (jó és rossz) felismerését, az életkornak megfelelő illemszabályok belsővé válását. Erősíti a kapcsolatok kialakítását, megerősítését, működését; lehetővé válik, hogy a peremhelyzetű gyermekek csoportban elfoglalt helye megváltozzon. A drámajáték segíti az igazságérzet fejlődését, a konfliktuskezelés helyes módjának kialakítását.

A drámapedagógia a pedagógus és a gyermek improvizációs hajlandóságára épít.

Legfontosabb alapelv a játékoság, a gyermekek tapasztalatszerzés közben csodálkozzanak rá (mindenre) a körülöttük lévő világra. A közös élményeket együttjátásban élik át újra más-más oldalról megközelítve. A drámajáték során nem sérülhet a játék önkéntes és örömszerző funkciója

A drámapedagógia gyakorlatsorai képessé teszik a gyermekeket arra, hogy az életben jobban megállják a helyüket, felkészíti őket arra, hogy idegen környezetben is feltalálják magukat, merjenek véleményt nyilvánítani, merjenek megszólalni, könnyebben tudjanak kialakítani baráti kapcsolatokat. Hozzásegíti őket ahhoz, hogy iskolába kerüléskor könnyebben beilleszkedjenek.

Kiemelten kezeljük a drámajáték gyakorlati alkalmazását, hiszen ezeket az elemeket alkalmazzuk a mindennapi munkánkban. Úgy gondoljuk, hogy a drámapedagógiaeszközeivel lényegesen

könnyebben tudjuk motiválni, majd új ismeretekhez juttatni gyermekeinket. Mind a 4 csoportban dolgozó óvodapedagógusok a csoportok életkori sajátosságait figyelembe véve élnek a drámajátékok alkalmazásával.

5. Ének, zene, énekes játék,gyermektánc

„ Aki zenével indul az életbe, bearanyozza minden későbbi tevékenységét, az életnek olyan kincsét kapja ezzel, amely átsegíti sok bajon.

A zene, tápláló, vigasztaló elixír, és az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza.” /Kodály Zoltán/

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Az élmény nyújtó közös ének zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos alkotókedvét.

A zenei nevelés születéstől kezdődik, az óvodát már sokféle zenei hatás előzi meg a családban. A családi hatás függ a szülők zenei műveltségétől, a környezet többi felnőttjének, a testvéreknek dalos kedvétől és a rádió, a televízió zenei hatásaitól.

Régen több generáció is együtt lakott. A nagymamák dúdolták a dalokat, közben ringatták a babákat, s így az egyenletes lüktetés beléjük rögződött. Nagyon sok szép dalt énekeltek. A mai gyerekek azokat a dalokat ismerik, amelyek a rádióban, televízióban hallhatók. A gyerekek szülei is fiatalok, ezeket a zenéket szeretik, ezt hallgatják, éppen ezért gyermekeik is ezeket tanulják meg. A gyermekek zenei ismeretei igen szegények, nincs amit otthonról hozzanak magukkal.

A televízióban nincsenek olyan műsorok, amelyek fejlesztenék a gyerekek hallását.

A kor nagy hódítása a számítógép. A gyerekek naphosszat ez előtt ülnek, a gép monoton zúgását hallják és a hangjuk is ehhez a hanghoz kezd hasonlítani. Megfigyelhető, hogy a mai kislányok hangja is mélyebb, nem olyan szép magas, mint régen volt. Nem is tudnak magas hangon énekelni.

A katolikus óvodában az éneknek, zenei nevelésnek mindenütt helye van: a hétköznapi életben és az ünnepeken is. A hétköznapi életben a játékban - mondókákkal, népi gyermekjátékokkal (dalos játék), étkezéseknél és közös imaalkalmakkor énekeltek imákkal. Az ünnepek kapcsán a vallásos témájú énekekkel az ünnepekhez, azok liturgiájához kapcsolódóan.

Mivel az óvodában a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, - ezt a zenei nevelésnél is figyelembe kell venni.

Fontos, hogy több mozgáshoz, játék helyzethez kapcsolódó dalosjáték és kevesebb játék nélküli, évszakhoz, ünnepekhez kapcsolódó ének alkossa a zenei nevelés dalanyagát. A dalanyag

összeválogatásánál lényeges szempont még a gyerekek életkora, a csoport összetétele. A ritmus, hangterjedelem szempontjából a gyerekek számára nehéz dalok pl. egy - egy vallásos témájú ének - alkothatja az énekhallgatás anyagát. Egy - egy ilyen dal az óvónők előadásában emelheti egy - egy ünnep hangulatát.

Az óvodai zenei nevelés egyrészt a gyermekek spontán kezdeményezéseire, másrészt az óvónő kezdeményezéseire épül. Az egymásra épülő foglalkozások mellett sok lehetőség van az alkalomszerű helyzetek kihasználására. (hangulatkeltés, egy - egy gyermek érzelmi állapotának befolyásolására, várakozási idők kitöltésére, gondozási műveletek közben)

A gyerekek életkora, a csoport összetétele, fejlettsége, a zenei feladat határozza meg, hogy mikor melyik formát alkalmazza az óvónő. A gyerekek egyéni érdeklődésükből, fejlettségüktől függően vegyenek részt a kötetlen, illetve kötött foglalkozásokon. A foglalkozás időtartamát is a gyerekek többségének érdeklődése, kora határozza meg.

A 3 - 4 éveseknél a társas együttmozgás mondókái, énekei mellett még inkább az együtttérzés játéka, a testérzet fejlődését segítő mondókák, énekek dominálnak.

A 4 - 5 éves gyerekeknél a mozgáskészség további fejlesztése a cél, olyan játékok megismertetésével, amelyekben jelen van a küzdő szellem. Egyre több dalos játék megtanításával az 5 - 6 évesek már képesek lesznek önállóan is játékot szervezni.

Az óvodai zenei nevelés sok nevelési, fejlesztési lehetőséget hordoz. Egy - egy dalos játék eljátszása közben a gyerek érzékeli a magyar dal, - tánc és játéknyelvet.

- Közben megtanulja, gyakorolja a játékszabályokat, szabálytudata is fejlődik,
- figyelmét összpontosítja,
- mozgása egyre rendezettebb, harmonikusabb lesz,
- fejlődik zenei hallása, ritmusérzéke, aktivitása,
- kommunikációs készsége - alakul társas kapcsolata,
- új szavakat, népi kifejezéseket tanul meg, így fejlődik, bővül szókincse.

Népszokásaink elsősorban a felnőttek életének velejárói. Nem célszerű tehát felnőtteknek tekinteni óvodás gyermekeinket. Ne akarjunk hangterjedelmüket, éneklési készségüket messze meghaladó, érzelmi világuktól távol álló felnőtt dalokat énekelteni. Ismerni kell a népi hagyományainkat ahhoz, hogy azokból mit lehet már ebben a korban megismertetni gyermekeinkkel. Mi az, amiről csak halljanak, s mi az, amit cselekvőleg és könnyen elsajátíthatnak anélkül, hogy életkori sajátosságaikat meghaladó feladatok elé állítanánk őket.

Mondókáink, dalaink néprajzi háttéréről, mögöttük lévő világról keveset tudunk. Egyre jobban elgépiesedett világunkban mindinkább értetlenül állunk népi kultúránk művészi megnyilvánulásával

szemben. Pedig jaj annak a népnek, mely saját értékeit kezdi idegennek érezni, és értetlenül áll a saját lelkét kifejező művészi alkotások előtt. Elveszti azonosságtudatát, saját magát. S hogyan tudja a másokét felfogni, értékelni, ha a magáét sem tudja már értékelni, megbecsülni.

6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

„A szépség mindenütt ott van, nem rajta múlik, hogy nem látjuk meg.

Figyeljünk oda és már látjuk is!”

A 2.5 – 3 – 7 éves korú gyermeket környezete állandó vizuális ingerekkel bombázza, minden pillanatban vizuális tapasztalatokat szerez. A gyermek és az őt környezetéből érő spontán vizuális ingerek és a szervezett tevékenységek hatására egyaránt fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik.

Nevelési folyamatunk fontos része maga a vizuális nevelés, amely magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést és a környezet alakítást.

Óvodánk épített és tárgyi környezete, esztétikus díszítése, szemléltető eszközei a kötetlen és kötött tevékenységekkel együttesen alkotják a vizuális nevelés hatását.

A mi feladatunk, hogy teremtjük meg a feltételeket a kisgyermek ábrázoló – és konstruáló képességének fejlődéséhez, fejlesszük képi gondolkodásukat. Legfontosabb feladatunk, hogy felkeltsük a gyermekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát és eljuttassuk a gyermekeket az alakítás öröméhez.

Figyelembe kell vennünk az egyes gyermekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket.

A vizuális nevelés komplex, összetett nevelési terület, az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, beépül a mindennapos tevékenységek folyamatába, s nem pusztán egy foglalkozási ágra szűkül le.

A vizuális nevelésen belül résztevékenységnek tekinthetjük az alkotó-alakító tevékenységet, amely ugyanúgy alaptevékenysége a gyermeknek, mint a játék.

6.1. A vizuális megismerés-látásnevelés

Meg kell tanítani a gyermeket a látás művészetére. Minél több és változatosabb látványélményhez kell juttatni a gyermekeket, - az egyszerű odafordulástól az ámuló csodálkozásig, a rácsodálkozástól a vizsgálódásig – ahhoz, hogy képesek legyenek a befogadásra, és az alkotó hozzáállásra.

A vizuális észlelés fejlődése a 3-6 éves korban a legintenzívebb. A megismerésben a látás átveszi a vezető szerepet, a tapintás és a hallás pedig segíti ezt a folyamatot. Az érzékszervek fejlettségi

szintje segíti a gyermeket a világ megismerésében, megfigyelésében.

A népi kismesterségekkel való megismerkedés, a közvetlen tapasztalás és az élményszerzés olyan ismeretekhez juttatja a gyermeket, amelyekből megtudja, hogyan készíthetők el környezetünk tárgyai, eszközei (szőttesek, kelmefestés, agyagedények, vesszőből kerítés, mézeskalács, nemezbetlehem, népi hangszerek, stb...).

Fontos még megismertetni a gyermekkel a népművészet tiszta stílusát, forma és színvilágát, díszítő elemeit, melyek rokonságot mutatnak a gyermeki látásmóddal: egyszerűség, érzelem és képzeletgazdagság, eleven színvilág, dekorativitás jellemzi mindkettőt. Ezáltal is formálódik ízlésviláguk, fejlődik gondolkodásuk, fantáziájuk, kreativitásuk.

A kreativitásfejlesztésben fontos szerepet tölt be a népi kismesterségekkel való ismerkedés. A szövés, a vesszőfonás, a mézesbábformálás, a tojásfestés, az írókázás, a nemezelés, a gyermekjátékok készítése, az agyagedények formálása is mind ezt a célt szolgálják, és hozzájárulnak a gyermekek környezetesztétikai érzékenységének és aktivitásának kibontakoztatásához.

A természetes anyagok elsődlegessége, felhasználási lehetőségük sokszínűsége formai és technikai tapasztalatszerzést biztosít. Megmunkálásuk újszerű, érdekes helyzeteket teremt, a megszokottól eltérő megoldások kipróbálását, a plasztikai gondolkodás sajátos lehetőségét kínálják.

A természetben talált anyagok átlagtól eltérő, érdekes, újszerű formájukkal megindítják a gyermeki képzeletet, így megmunkálásuk során a gyerekek fokozatosan élik át a valódi alkotás örömét.

Az a tény, hogy ebben a korban a fejlődés elsősorban a tevékenykedés feltételei között biztosított, rámutat arra, hogy milyen fontos szerepe van az óvónőnek a vizuális feladatrendszerének megtervezésében. Azt kell elérnünk, hogy a gyerekek vágyat érezzenek érzelmeik, gondolataik, élményeik képi-plasztikai kifejezésére, az alkotó-alakító tevékenységre, környezetük esztétikus formálására, alakítására.

A vizuális nevelés a művészeti nevelés része. Az esztétikai neveléssel együtt a célja az, hogy a szépség fogalmát megalapozza, és az alkotás öröme rávezesse a gyermeket.

Célunk még:

- Művészeti alkotások megszerettetése
- A gyermek minél alaposabb megismerése, hiszen fontos tájékoztatást nyújt számunkra a gyermek mindenkori állapotáról maga a tevékenység és a létrehozott alkotás.
- tevékenységbe ágyazott tapasztalatszerzés biztosítása, anyagok eszközök tulajdonságainak megismerése,
- az elsajátított technikák által a napi élet gazdagítása. (pl. játékokhoz kiegészítők készítése, környezetünk díszítése),

- különböző anyagok, változatos technikák, eljárások, eszközök kipróbálása, megismertetése,
- Az alkotás örömeinek megtapasztalása, önkifejezésre ösztönzés,
- Esztétikai élmények befogadása, a környezet esztétikai alakítása
- Érdeklődés felkeltése a vizuális tevékenység iránt
- Érzelmek, gondolatok vizuális megjelenítése
- Szokásrendszer alakítása
- Térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása
- Finommotorika fejlesztése

7. Mozgás

“Ha nem repülhetsz, fuss! Ha nem futhatsz, menj!

Ha nem mehetsz, csússz! De bárhogy is legyen: mozogj!

/Ifjabb dr. Martin Luther King/

A **mozgás** szerepe az óvodás gyermekek életében hangsúlyozott jelentőségű, hiszen részleges vagy teljes hiánya, illetve egyoldalúsága az egészséges testi-lelki fejlődésük zavartalanságát veszélyeztetné. A gyermekekkel született természetes mozgásigény kielégítése nélkül a megfelelő pszichikai fejlődésük sem biztosított. A mozgásfejlesztés a szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben, valamint a tanulási tevékenységek során történik.

A mozgásfejlesztés alapvető céljai:

- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése.
- A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése, bő gyakorlási lehetőség biztosításával.
- A testi képességek - fizikai erőnlét - fejlesztése.
- Egészséges életmód kialakítása
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- Testi képességek fejlesztése, önbizalom erősítése
- Változatos eszközök alkalmazása
- A vízhez szoktatás, öröm a mozgás a vízben is
- Mozgásos játékok beépítése
- Nagymozgás, és finommotorika fejlesztése
- Szabad levegőn való tudatos mozgásfejlesztés
- Tartásjavítás, lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba
- Baleset megelőzés a megfelelő környezet biztosításával, erkölcsi neveléssel

A mozgásfejlesztés tartalma ezeken területen teljesíthető:

- a gyermek kötetlen, motivált, szabad mozgástevékenységének biztosításával,
- a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel és
- ügyességfejlesztő sportprogramok körütekintő fejlesztésével.

A *szabad játék* és a pedagógus által kezdeményezett és irányított *mozgásos játék*, illetve *torna* fejleszti a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, egyensúlyozás, függés, dobás), valamint testi képességét: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség. A mozgásos játék és a testnevelés kedvező hatást gyakorol a gyermeki szervezet növekedésére, teherbíró-képességére és az egyes szervek teljesítőképességére is (csont-és izomrendszer, légző- és keringési rendszer).

A torna és a mozgásos játékok a mozgáskultúra fejlesztése mellett elősegítik az a személyiség akarati tényezőinek (pl.: önfegyelem, kitartás, önállóság, bátorság, feladat – és szabálytudat) alakulását is. Kiegészítik és felerősítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.

A rendszeres mozgás az egészség megőrzésének egyik alapfeltétele, ezért nevelőmunkánk során kiemelt jelentőségű a mindennapi testnevelés, melynek időtartama általában 10-15 perc. Heti egy alkalommal pedig minden csoportban nagyttestnevelés van, az életkortól függően 12-25 perces időtartammal. Ugyancsak hetenként legalább egyszer lábtornát tartunk külön a lábfej-talp-boka izmok és ízületek erősítésére, a lábboltozat süllyedésének megelőzése céljából. Ez egyben a helyes testtartás, járás elősegítését is szolgálja.

A hét egy meghatározott napján az szómesterrel egyeztetve a nagycsoportosok uszodába mennek. Az uszoda bérlését a szülők hozzájárulásából tudjuk biztosítani. Ezeken az alkalmakon a gyermekek hozzászoknak a vízhez, megismerkedhetnek alapvető technikákkal: siklás, kar-, lábgyakorlatok...A foglalkozások végére sokan vannak olyanok, akik vízbiztosak lesznek és úszótanfolyam keretén belül folytatja a vízzel való ismerkedését.

Fontosnak tartjuk, hogy a foglalkozások jól felépítettek, tartalmasak, játékosak legyenek. Gondosan készülünk minden tevékenységre, amelyet az időjárást figyelembe véve és ahhoz alkalmazkodva lehetőség szerint a szabadban (udvaron) végzünk. Akár kint, akár a csoportszobában történik a foglalkozás, gondosan ügyelünk a feltételek megteremtésére, a balesetek megelőzésére.(tárgyi feltételek, eszközök)

A testnevelések alkalmával ügyelünk arra, hogy a gyermekek megfelelő öltözetben, illetve lábbeliben /lábtorna esetén cipő nélkül/ vegyenek részt a gyakorlatokban.

Az óvónőnek is a tornához megfelelően kell öltöznie!

Tornaterem hiányában egyelőre csak a csoportszobák állnak rendelkezésünkre a testnevelések megtartására. Ezért a függeszkedést, vagy dobást igénylő gyakorlatokat, játékokat kedvező időjárási viszonyok esetén inkább az udvari eszközök, illetve a közeli játszótérek teszik lehetővé. Lehetőségünk van a szomszédos általános iskola vagy a táncház nagy méretű termének bérlésére,

amíg a tornatermünk el nem készül. Jelentősnek tartjuk a friss levegőn történő mozgás egészségmegőrző szerepét, s mivel óvodánkat zöldövezet veszi körül, rendszeresen a séták és az udvari és játszótéri levegőzések, mozgások, játékos tevékenységek.

Fokozottan figyelünk a balesetveszély elhárítására, a tárgyi feltételek és eszközök biztosítására, az eszközök helyes használatának megtanítására, és gondosan készülünk minden tevékenységre akár a csoportszobában, akár a szabadban végezzük.

Kiemelt jelentőségű, hogy a gyerekek számára örömszerző tevékenység legyen a mozgás, hogy felfedezzék annak igényét, hogy mozogni szükséges és hasznos, s ez szükséglet motiválja őket mind magasabb szintű mozgásformák elsajátítása felé.

Továbbá, az, hogy a helyesen végzett gyakorlatok, elemek, a helyes attitűdök kiemelésével, dicséretével, a sikerélmények lehetőségeinek megteremtésével ösztönözzük az óvodásokat. Tehát az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével a differenciálás és pozitív megerősítés az irányadó szempontok.

Célunk: tervszerű és céltudatos felkészüléssel *a játékoság elvét mindenkor szem előtt tartva* a mozgás, torna iránti vágy felkeltése a gyermekekben. Ennek érdekében igyekszünk lehetőségeinkhez mérten sokszínű és tartalmas foglalkozásokat, az eszközök változatosságának biztosításával örömteli és élmény gazdag tevékenységeket kínálni/nyújtani a gyermekek számára.

Ugyanakkor katolikus óvoda lévén arra törekszünk, hogy a testi nevelés, a jól felépített foglalkozások a számunkra különösen fontos közösségi értékek formálódását is előmozdítsák, úgymint: együttműködési készség, tolerancia, egymás segítése, figyelmesség, empátia, alkalmazkodás, kudarctűrő-képesség, stb. Továbbá az együttléttel, együttes alkotással, közös játékokkal a közösségi érzés fokozása, valamint élménynyújtással jó hangulat megteremtése.

8. A külső világ tevékeny megismerése (környezeti tartalom)

**„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,
Ha egy évtizeddel számolsz - ültess fát,
Ha terved egy életre szól - embert nevelj!”**

Születésünktől kezdve ismerkedünk a környezetünkkel, rácsodálkozunk dolgokra, hajt bennünket a megismerési vágy. Erre a természetes kíváncsiságra támaszkodva, és azt fenntartva kell kielégítenünk a gyermekek megismerési vágyait. A gyermeki kíváncsiság, a rácsodálkozás élménye és öröme a kulcs környezetünk felfedezéséhez.

Izgatják, foglalkoztatják a közvetlen környezetében megfigyelhető jelenségek, növények, állatok. Személyes tapasztalatai formálják a gyermek viszonyát, érzelmeit, alapozzák a későbbi felelős felnőtt magatartását. Ezért minden gyermeket nevelő felnőtt (szülő, nagyszülő, pedagógus) lehetősége, felelőssége és kötelessége, hogy a kíváncsiság kielégítésében segítséget nyújtson.

Az óvodás korú gyermekek tapasztalatszerzésére és cselekvésére egyaránt jellemző azok önkéntelen jellege. Addig néz vagy hallgat valamit, addig cselekszik valamilyen tárggyal, amíg az számára érdekes. Ez az adott életkor fő tevékenységi formájából, a játékból ered. A gyerekeket nekünk kell minél több élményhez juttatni, hogy azok mélyítsék kötődésüket a természethez.

A környezeti nevelés célja: a környezettudatos és környezetbarát magatartás és életvitel elsajátítása. Ebben a folyamatban a gyermeknek meg kell ismernie önmaga helyét és lehetőségeit, ugyanakkor felelősségét is a természetben és a környezetben.

Katolikus óvodaként talán jobban kötődünk a természethez, hiszen Isten nekünk embereknek teremtette, és nekünk adta, hogy gondoskodjunk róla, vigyázzunk a növény- és állatvilágára. Ezért tartjuk fontosnak, hogy a gyermeket már kicsi kora óta hozzászoktassuk a természet értékeinek megismeréséhez, annak védelméhez

A természethez való kötődésünk nemcsak elméleti, hanem gyakorlati szinten is jelen van mindennapjainkban.

A csoportszobán kívül gyakran kirándulunk az érintetlen természetbe, ahol mindent a maga élőhelyén láthat meg a gyermek, és felfedezheti a növény- és állatvilág titkait. Ellátogatunk családi házhoz, ahol a háziállatok életével ismerkedünk meg. Sok kisgyermeknek ez újdonság, hiszen emeletes házban laknak, és ilyen állatot van aki csak képen látott.

Itt meg is simogathatja őket. Meg kell ismerkednie a gyermeknek a kulturális intézményekkel, egészségügyi intézményekkel, ahol személyes tapasztalatokat szerezhethet. Igyekszünk a tanév során minél több élményt nyújtani a gyermekek számára, hogy betekintést nyerjenek az élet minden titkába.

8.1.A külső világ tevékeny megismerésének feladatai

- A teremtett világ szépségére való rácsodálkozás, a gondviselő Isten
- mindenhatóságának, szeretetének megéreztetése, az iránta való hála érzésének
- felébresztése, az ember felelősségének megláttatása,
- életkornak megfelelő szintű tájékozódás, eligazodás segítése
- ismerkedés a természeti és társadalmi környezettel, a változások folyamatos
- megfigyelése,
- ismerkedés a szülőföld és a közvetlen környezet hagyományaival, szokásaival és a
- családi, tárgyi kultúrával,

- megfigyelő séták, kirándulások szervezése,
- ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok),
- a természetsarokban történő változások folyamatos megfigyelése,
- a környezet megismerésére, védelmére, óvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alapozása, alakítása,
- a közlekedés biztonságára, önfegyelemre, egymás óvására nevelés,
- a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása,
- az önálló véleményalkítás, döntésképeség fejlesztése kortárs kapcsolatokban és a
- környezet alakításában,
- ismerkedés épített környezettel, kiemelten egyházi épületekkel, műalkotásokkal,
- ismerkedés egyházi helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal.
- részvétel egyházi ünnepeken,
- matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése és alkalmazása a tevékenységekben:
- téri tájékozódás alakítása,
- mennyiségi, alaki, tér és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás,
- ítéletalkotás és mennyiség szemlélet alakítása, segítése.

Környezettudatos magatartás

A teremtés Isten embernek szánt ajándéka, Isten és ember találkozásának színtere, amelynek Istentől rendelt célja van. Isten a teremtéskor betöltötte a föld ürességét és öröme telt teremtményeiben: „és Isten látta, hogy mindez jó” (vö. Ter 1,4.10.12.18.21.25.31). Mi kölcsön kaptuk a Földet, kötelességünk vigyázni rá.

Az óvoda energetikai korszerűtése során napelemek biztosítják az energia fogyasztásunk jelentős részét.

A gyerekeket és családjaikat aktívan bekapcsoljuk a teremtett világ védelmébe. Csak egy kis odafigyelés, apró tettek hozzájárulunk, hogy a Föld még sok-sok évig a miénk maradjon.

8.2. Lehetőségeink a cselekvésre:

- autó helyett kerékpárral járnunk lehetőség szerint
- vásárlás helyett készítés - ajándéktárgyak - dekoráció - gyurma - társasjáték - jelmez
- tudatos vásárlás
- természetes alapanyagú eszközök választása - előnyben részesíteni műanyaggal, nyílással szemben
- Szelektív hulladékgyűjtés: kupak, elem, papír, üveg
- Esővíz összegyűjtése
- Visszaváltható csomagolású termékek vásárlása

- Takarékoság - villany lekapcsolása - vízcsap elzárása - a megmaradt, feleslegessé vált anyagok összegyűjtése és felhasználása (pl. ivóvíz) - locsolásra - kézmosásra - tisztításra
- rajzlap mindkét oldalára rajzolni
- étkezésnél többször szedni keveset,
- hajtógáz dezodorok mellőzése
- természetbarát anyagok, eszközök és módszerek alkalmazása (vegyszerek kerülése)
- egészséges életmód, életvitel, felelősségteljeség, tudatosság,
- saját test, szervezet védelme - szabályok betartása, balesetek megelőzése (közlekedés, munkavédelem)
- évszaknak, időjárásnak megfelelő öltözködés
- veszélyek kerülése, rendeltetésszerű eszközhasználat
- káros szenvedélyek elkerülése

8.3. A külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalom)

Az óvodai matematikai nevelés a nevelő – oktató munkánk egyik fontos területe. Célja: a sokoldalú matematikai tapasztalat – és ismeretszerzés, a gondolkodás és egyéb értelmi képességek fejlesztése, ezek segítségével előkészítés az 1. osztályos munkában való zökkenőmentes bekapcsolódásra.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

A matematikai viszonyok, összefüggések, problémák iránti érdeklődés matematikai tevékenységre készíteti a gyermeket. A matematikai viszonyok cselekvő létrehozásában, a gondolkodási tevékenységben megnyilvánuló élénk érdeklődés a matematikai ismeretek folyamatos bővülését eredményezi, a gondolkodást egyre magasabb szintre juttatja. Hozzásegíti a gyermekeket ahhoz, hogy ne torpanjanak meg egy-egy matematikai probléma megoldása előtt, kísérletezzenek újabb megoldások keresésével.

Ha a gyermekek érdeklődését folyamatosan kielégítjük, újabb matematikai feladatokra irányítjuk, fokozatosan fejlődik a matematikai ismeretszerzéshez való pozitív viszonyuk.

9. Munka jellegű tevékenységek

A gyerekek a munkát, éppúgy, mint a játékot, örömmel végzik. Ezért szívesen azonosulnak a munka céljával.

A munka játékos jellegű, célra irányuló tevékenység, amely felelősséggel jár. Közben az óvónő

céltudatos irányításával a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről. Így hozzájárul az értelmi képességek fejlődéséhez.

Az óvodában a munka elsősorban a közösségért végzett tevékenység, elősegíti tehát a kapcsolatok színesebbé, bensőségessé válását.

A középső csoportban II. félévben bevezetésre kerül a naposi rendszer, ami újdonság az önkiszolgálás után a gyerekek számára. Év végére már ügyesen elsajátítják a feladatokat. Napos kötenyt kötnek és feladatuk a saját asztaluk terítése, étkezés után az asztal leszedése. Nagycsoportban megismerkednek a kés használatával – egyre biztosabb használata az étkezések alkalmával, valamint a levesmerítést is a naposok végzik. Étkezés befejeztével a napos összesöpör az asztal körül. Természetesen a dajka néni tökéletesíti azt.

Az élősarok gondozása is a gyerekek bevonásával történik. (szobanövények öntözésében részt vesznek, terméseket, lehullott leveleket gyűjthetnek, télen havat söpörhetnek, kora tavasszal csíráztathatnak.)

Udvari játék alkalmával feladatunk lesz a játékok elpakolása, illetve torna alkalmával az eszközök kiosztása. Ez a többi foglalkozásra is érvényes, pl. vizuális tevékenységek.

Emellett bevonjuk őket az öltöző rendjének kialakításába, a játékok megjavításába, az ünnepi ajándékkészítés alkalmával mind önállóbban tevékenykedjenek. Legyenek figyelmesek a kisebbekkel, segítsék őket!

Adják át az üzeneteket szüleiknek, a másik felnőttnek. A csoport programjainak tervezésébe is bevonjuk őket, kikérjük a véleményüket, megoldási módokat, ötleteiket meghallgatjuk.

Szülői értekezletek előtt készítünk a szülők számára valami kis meglepetést (pogácsát, gyümölcssalátát, kompótot), amellyel várjuk a szülőket, amit gyermekük készített erre az alkalomra. Ez szintén feladat a gyermekek számára, amit a felnőtt segítségével örömmel végeznek.

Cél:

- Tanulják meg a legszükségesebb eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatát;
- Tapasztalják meg, hogy az elvégzett munka mások érdekeit is szolgálja.
- Tanulják meg az egymás és a felnőttek munkáját megbecsülni.

9.1. Az óvodapedagógus feladatai:

A legfontosabb azoknak a gyermekméretű eszközöknek és állandó helyüknek a biztosítása, amelyekkel a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák önállóan végezhetők.

Fontos továbbá:

- a munkavégzés ösztönzése, értékelése;
- az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségeinek bemutatása;

- a szülők munkájának megismertetése;
- a gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése, a túlvédés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével.
- minden gyermeknek biztosítunk lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- folyamatosan biztosítjuk, bővítjük a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- a munkaeszközök számára biztosítunk olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- adunk lehetőséget a gyermeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- sok dicsérettel és buzdítással növeljük a gyermekek aktivitását.
- arra törekszünk, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhesék azokat.

9.2. A munka alapvető feltételei, irányításának alapelvei

- Megfelelő munkaeszközök (célszerűség, méret, anyag, stb.), azok rendben tartása.
- Elegendő munkalehetőség (amit csak tud – a gyerek végezzen).
- Elegendő idő a munka elvégzésére (ne kelljen a gyerekeknek egymást várniuk).
- Megfelelő hely, hogy az adott feladatokat kényelmesen, egymást nem akadályozva végezhesék el.
- Nyugodt légkör, hogy békés hangulatban tevékenykedjenek, legyen lehetőségük társaiktól, vagy felnőttől segítséget kérni.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezessük be. A gyerekek fejlettségétől függően értékeljük a munkát. A munkafeladat mindig jutalom, kitüntetés legyen, egy bizalom a gyermek felé

9.3. A tevékenységek megszervezése

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. A munkatevékenység fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe.

Az értékteremtő munka pedagógiai funkciója nem a szakismeretek gyakoroltatása, hanem a gyermek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése. Éppen ez az a terület, ahol az

erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztő hatást.

Itt is érvényes, amit a tevékenységről általánosságban elmondunk: alapvető körülmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében elvégzett munkák vagy a kerti munka közös vonásaként azt kell kiemelni, hogy mindez tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelentsen az óvodában. Minden olyan munkát elvégeznek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani

A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

A gyermek éppúgy élvezzi a munkatevékenységeket, mint a játékot, ha tiltásokkal vagy túl nehéz feladatokkal nem szegjük kedvét. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését, és ha mindez pozitív élmények átélésének forrása lehet, akkor a gyermekek szívvel, lélekkel fogják végezni.

Az első feladat olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermek számára elfogadható. Ezen kívül igen nagy fontosságú, hogy a munkavégzés során biztosítsuk a teljes önállóságot. A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyerekre kényszerített feladat legyen.

Váljon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezheti. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időközönkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba.

A munkafajták közül ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt – testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása – a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan – kevés felnőtt segítséggel elvégezni. Ez az önállóságuk alakulását segíti.

Azt felesleges meghatározni, hogy melyek azok az önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek, amelyeket 3-5 vagy 7 éves korban végezhet el a gyermek. Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá, vagy kedvük van hozzá.

A munka megosztása során fontos feladnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. Pontosan oly módon, mint amikor a szerepjáték megkezdése előtt elosztják egymás között a szerepeket. A nagyfokú önállóság és a döntési helyzetek,

döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését. A munkára nevelés általános értelemben magába foglalja a termelést, a gazdálkodást is, azaz a valódi értékteremtő képességek fejlesztését. Nekünk az óvodában ennél kevesebbel kell megelégednünk, azonban ez nem jelenti azt, hogy ne tudnánk megismertetni a gyerekeket a munka társadalmi értékével. Vegyük például azt, amikor a gyerekeink a szülők segítségével papírt gyűjtenek.

A gyerekek képesek felfogni, hogy munkájuk eredményeként kirándulni mehetnek, játékot, meséskönyvet vásárolhatnak. Ez értékteremtés, ami alatt itt anyagi értéket értünk, de felfogásunkban az érték nemcsak materiális, hanem szellemi, erkölcsi, esztétikai...stb.

Fontosnak tartjuk tehát az óvodában az élősarok kialakítását és kerti munka megvalósítását, mert a nevelésben játszott szerepén túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására igen nagy lehetőséget nyújt a gyermekcsoport valamennyi tagjának.

Tavasztól ősziig lehet tevékenykedni a kertben és közben rengeteg tapasztalatot, ismeretet szereznek a gyermekek.

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely befolyásolja az óvodás korú mindennapi tevékenységének egészét. A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel. A tapasztalatszerzés során az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb és hasznosabb információk birtokába jutnak.

Munkavégzés közben természetes módon alakul a gyermek szociális magatartása, társas kapcsolatai, de nemcsak a közösségért végzett munkában, hanem az önkiszolgáló tevékenység során is.

Óvodánkban igyekszünk megteremteni a gyermekeink számára az életkorukhoz, erejükhez mért munkalehetőségeket, feltételeket. Törekszünk arra, hogy amit csak tud a gyermek végezzen - elegendő munkalehetőség biztosítása.

10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

**"Ne erőszakkal oktasd a gyermekeket a tanulmányokra, drága barátom,
hanem játszva tanuljanak, már csak azért is,
hogy könnyebben megfigyelhesd, milyenek mire van hajlama." /Platon/**

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató *tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.*

A tanulás áthatja az egész életünket. Szerepet játszik az érzelmi fejlődésben, a társadalmi érintkezésben, új készségek elsajátításában, és az egész személyiség fejlődésében is.

Témaköre rendkívül széles, beszélünk a tevékenység szerint:

- mozgásos (motoros),
- érzéki (szenzoros),
- szóbeli (verbális) tanulásról.

Szándéka szerint:

- szándékos és
- nem szándékos tanulásról.

A tanulást kiváltó külső hatás szerint:

- nem szociális és szociális tanulásról.

A spontán tanulásnál a gyerekek modellt, mintát követnek. Különböző eszközökkel manipulálnak, szerepeket, szabályokat sajátítanak el. Ez önkéntelen, bármikor, bárhol kialakítható. A folyamatos napirend hosszú, egybefüggő időt enged a spontán tevékenységnek.

A szervezett tanuláson azokat a kötetlen foglalkozásokat értjük, amelyeket az óvónő kezdeményez, és vezet tudatosan. Ez akkor eredményes, ha az adott témakör tartalmi kifejtését több irányból teszi tapasztalhatóvá és a gyerekek számára választhatóvá.

- Szituatív (helyhez kötött tanulás) A gyermekeknek a cselekvésbe ágyazott gondolkodásukat fejleszti. Szervezett tanulás, amelyeket az óvónő kezdeményez és vezet TUDATOSAN.

A Pedagógiai Programban foglaltak szerint:

Óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. A képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést egyaránt magában foglalja.

A megfigyelés, az emlékezetbe vésés ebben a korban gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik. A megismerés fokozatosan áttevődik a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére. A fogalmi gondolkodás azonban csak később kezd kialakulni.

A tanulás a gyerekek világméskének alakulását is befolyásolja. Hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. A sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra. Ezáltal pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük,

megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük. Gazdagodik fantáziájuk, fejlődik gondolkodásuk, beszédük, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

Életkori sajátosságaiból következik, hogy az óvodás korú gyermek érzékszervi, mozgásos, tapintásos észlelésen keresztül tanul.

A gyermeki tevékenység motorja a jókedv, a mozgásigény, az utánczás utáni vágy. A környezetében lévő ingerek aktivitásra készítik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét, közben ismereteket szerez, készségei, szokásai alakulnak, gyarapodnak, tanul.

Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben a gyermekek ismeretei bővíthetők. A folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, miként figyeljen a környező világra és belső jeleire.

Érzékenységgel, érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek, hatások felé, tevékeny aktivitását a felnőtt megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti. Ebben az életkori szakaszban a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez ez az érzelmi fogékonyság szolgál alapul. A gyermeki tanulás az óvodai élet összetett tevékenységrendszerében jön létre.

A tanulásban a gyermeket elsősorban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja. A problémaszituáció is szellemi aktivitásra ösztönöz. Ha a gyermekek maguk találják ki a megoldást, átélhetik a felfedezés örömeit.

Az önállóság is erős motiváló tényező. Ezért nevelőmunkánk során a tanulási folyamatban a gyerekek kérdéseire, megjegyzéseire építve kell az ismeretszerzést építeni.

Mivel a fejlődés nem egyenletes, fontos, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék! Ezért egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készítsük a gyereket tevékenységre!

Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül, mindvégig játékos jellegű marad! A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyermekek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodását. Tehát az óvodások is tanulnak, de formájában, módszereiben eltérő az iskolai tanulástól.

A szabadon választott játék óriási információhalmazt tartalmaz. Az ismeretek szinte spontán „beépülnek”, felidézhetőek és felhasználhatóak később hasonló szituációkban. Tehát a gyermek az óvodában a játék során igenis tanul!

Maradjon meg játék az óvodában annak, ami, de ne zárjuk ki a játék adta tanulás jelenlétének lehetőségét, szükségességét. Aktivitásának, érdeklődésének során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. Célunk, hogy magabiztos, önálló, alkalmazkodni képes, kreatív nagycsoportosok hagyják el óvodánkat, akik kulturált magatartásformákkal, gazdag érzelmvilággal és fejlett kognitív funkciókkal rendelkeznek.

Ebben az életkorban különösen árt a direkt, kényszerítő tanulás! Fontos, hogy öröm maradjon a tanulás gyermekeink számára, és ne kellemetlen kötelesség!

Munkánk során együtt kell élnünk a gyerekekkel, és a tanulásnak e kötetlen formája az óvónőtől sokkal több felkészülést, nagyobb odafigyelést igényel.

A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok, ismeretek elsősorban a gyerekek közvetlen környezetéből származnak. Fontos azonban, hogy az újabb tapasztalatok szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz, tartamuk fokozatosan mélyüljön, bővüljön!

A tanulási folyamatban elfogadó, megerősítő légkört kell teremtenie az óvónőnek, amelyben a gyermekek számára az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott. Pozitív megerősítéssel, dicsérettel ösztönözzük a gyerekeket! Így a gyermeket sikerélményhez juttatjuk, és ennek motiváló hatására építhetünk. Hiszen az óvodás gyermekek az érzelmek uralma alatt élnek. A tanulás pedig a gyermekek önkéntelen figyelmére épül, vagyis a gyermek aszerint érzékeli a tanulásban való részvételt, hogy milyen érzelmi kapcsolata van a tanulás tárgyával, anyagával, az óvónővel.

Nevelőmunkánk során a célunk, hogy a gyermek megkedvelje a tanulást, mint számukra érdekes és sikert is biztosító tevékenységet. Hiszen a gyerek örömmel vesz részt abban, amit szeret, amihez pozitív érzelmek kötik.

Igyekszünk azokat a motívumokat figyelembe venni, amelyek a gyermekek legkülönbözőbb cselekvéseit kiváltják. Felébresztjük a gyermekben a megismerés örömét, támaszkodunk a gyermek érdeklődésére, tevékenységi vágyára, önállóságra való törekvésére.

Ezért a gyermekek felé szeretetteljesen közeledünk, empátiát, toleranciát tanúsítunk, ráfigyelünk, érdeklődést mutatunk iránta. A módszerek kiválasztásánál nagyon körültekintőnek kell lennünk, és törekszünk arra, hogy a gyerekek számára élvezetes legyen a tartalmi feldolgozás.

Pl. egy adott téma feldolgozása során legyen minél több problémaszituáció, feltétlen kapcsolódjon hozzá önálló tevékenykedés, manipuláció, vizsgálódás. Közben lehessen véleményt mondani, beszélgetni, sőt vitatkozni is!

Legyen a tapasztalatszerzés felfedező jellegű, a próbálkozás, a gyermeki magyarázatok kellő hangsúlyt kapjanak. Legyen alkalmuk megfogalmazni tapasztalataikat, véleményüket.

Lehetőségeinkhez képest (téma, időjárás, tárgyi feltételek) igyekszünk a tanulás tartalmát megjeleníteni, és csak akkor kiragadni onnan, ha nincs mód azt közvetlenül tapasztalni.

Ha mégis így van, akkor igyekszünk minél több olyan eszközt használni, amely a gyermek környezetében előfordul. Persze ügyelünk arra is, hogy ezek szemléletesen reprezentálják a tartalmat. Lehetőség szerint választási lehetőséget adunk a gyerekeknek.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

Óvodánkban folyó nevelési rendszerünkben iskolaérettnak számít az a kisgyermek, aki a vele azonos korúak társaságában tervszerű nevelőmunkával képes magáévá tenni az általános iskola számára megfogalmazott művelődési javakat.

1. Az iskolaérettség általános feltételei:

- 1. Megfelelő testi fejlettség** tekintetében fontos, hogy az iskolába készülő gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró legyen. Mozgása ebben a korban már kellően összerendezett, koordinált, akár csak kezének finommozgásai. Testalkata az első nagy alakváltozás következtében arányossá vált. Az iskolába készülő gyermek már befolyásolni, szándékosan irányítani képes mozgását, viselkedését, illetve testi szükségleteit.
- 2. Megfelelő értelmi fejlettség** tekintetében az óvodáskor végére gyermekeink megfelelő differenciáló képességgel rendelkeznek. Az önkéntelen figyelem és emlékezés mellett megjelenik a szándékos emlékezés és figyelem. Környezet felé érdeklődést, nyitottságot mutat. Egyre jobban fejlődik érzékelése, észlelése. Gondolkodásában már képes elszakadni a cselekvéstől és szemléletességtől, kezd kialakulni az elemi fogalmi gondolkodás. Egy egészségesen fejlett, iskolába készülő gyermek képes folyamatosan, tisztán, érthetően beszélni, kommunikálni. Türelmesen végighallgatja, ha más beszél. Fontos, hogy legyenek elemi ismeretei magáról (név, lakcím, szülei neve, foglalkozása) és környezetéről (ismerje a napszakokat, évszakokat, ismerje szűkebb környezetét, az ott élő állatokat). Rendelkezzen elemi mennyiségi ismeretekkel.
- 3. Megfelelő munkaképesség** terén jellemezze nagycsoportosainkat a szándékos figyelem, feladattudat, feladattartás, önálló helyzetmegoldásra való képesség továbbá a teljesítményen keresztül történő énérvényesítés, önállóság. A kijelölt feladatokat önállóan végezze . Legyen nyitott az új dolgok iránt, vagyis akarjon iskolás lenni.
- 4. Megfelelő közösségi magatartás** kialakításában célunk, hogy gyermekeink képesek legyenek az új iskolai csoportba beilleszkedni, tudjon alkalmazkodni új környezetéhez. Legyen igényük a másokkal való kapcsolatteremtésre, legyenek képesek a felnőttekkel és kortársaikkal aktívan és eredményesen együttműködni. Ehhez elengedhetetlen a szabályokhoz való alkalmazkodás.
- 5. A lelki képességek szintjén:** lelkileg kiegyensúlyozott, ismeri a viselkedés általános szabályait, a tanuláshoz szükséges képességei fejlettek-szándékos bevézés, figyelem- a megfelelő kommunikációra képes, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről.

6. A szociális képességek szintjén: szociális érettség - elfogadás, együttműködés, kapcsolatteremtés – alkalmazkodóképesség, feladattudat kialakulóban, az ismeretszerzési tevékenységhez szükséges tulajdonságok megléte jellemzi.

Napjainkban kezd divatot ölteni az, hogy a gyermek, aki ugyan már betöltötte a 6. életévét, kellően iskolaérett, mégis, hadd maradjon még egy évet az oviban. Úgy gondoljuk, hogy ezek a szülők nagy hibát követnek el gyermekeikkel szemben, hisz ők már alig várják, hogy iskolába mehessenek, s mégis maradásra vannak kényszerítve. Ez ahhoz hasonló, mint amikor a versenyre éhes kiscsikó szájába ott a zabla. Szerintünk mindennek megvan a maga ideje!

Ezért a szülőknek próbáljuk elmondani azt, hogy néha többet árt, mint használ ha még egy évet játszik a gyermek.

Amikor egy gyermekről azt akarjuk eldönteni, hogy iskolaérett – e valójában, azt kell előre meglátnunk, hogy képes – e megfelelni bizonyos alkalmazkodási követelményeknek. A fejlettség és az életkor együttes figyelembevételével történik a beiskolázás.

- életkorának megfelelő testi és szellemi fejlettség
- fejlett kommunikációs képesség
- kifejezőképesség szóban és rajzban
- tudás utáni vágy
- kialakult felelősség és szabálytudat
- alkalmazkodó képesség
- önállóság.
- kreativitás
- aktív figyelem
- irányok, arányok meghatározása
- családi viszonyok meghatározása
- megfelelő magatartásformák, illemszabályok

2. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Gondozás területén:

- Önállóan mosakodik, törülközik, kezet mos, amikor szükséges. Ruhája ujját feltűri, fogat mos, fogápoló szereket tisztán tartja. Haját rendben tartja.
- Helyesen fújja az orrát.
- Tüsszentéskor a szája elé tartja a zsebkendőt.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- Segédkezik a foglalkoztató átrendezésében.
- Segítséget nyújt társainak és a felnőtteknek.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik. Igényli az asztal esztétikai rendjét.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik.
- Ruháját hajtogatja.
- Cipőfűzőjét megkötí, cipőjét szükség esetén letisztítja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.

- Az eszközökkel óvatosan bánik.
- A rendetlenséget megszünteti.
- Óvja maga és társai testi épségét.

Munka jellegű tevékenységek követelményei az óvodáskor végén

- Szolgálják ki magukat, vállaljanak önként munkát, azt végezzék el kitartóan és türelemmel.
- Ismerje a munka eszközeit, a napszakokhoz kötött munkafajtákat.
- Működjön együtt társaival a munkakapcsolatok során.
- Beszéljen társaival, tanulja meg a munkafolyamatok és eszközök neveit.
- Legyen alapvető elképzelése tevékenységének célját és eredményét illetően: tudatosan végezze munkáját.
- Legyen tisztában az egyes munkafolyamatok, munkafázisok helyes sorrendiségével, és azt indokolni is tudja.
- Legyen képes erőfeszítéseket tenni a sikeres munkavégzés érdekében, rendelkezzen életkorának megfelelő akarati tulajdonságokkal,
- Legyen egyre ügyesebb, értékelje reálisan munkáját, legyen büszke teljesítményére.
- Óvja és védje környezetét: gondozza a növényeket (locsolás), figyelje és védje az állatokat (etetés, tisztántartás), a személyi környezet tisztaságát és rendjét (nem szemetel, játékokat és használt eszközöket helyrerakja, törölget, havat söpör stb.)

A tanulási tevékenység keretében elért eredmények az iskolába való átmenetet könnyebbé teszik, ha a fejlődés várható eredménye:

- Halmazok képzése: párosítás, számolás, számlálás, párok, ellenpárok keresése
- Testek és síkmértani formák megnevezése, felismerése, tükrözés, hajítás mentén szimmetria keresés, nyitott és zárt formák
- A környezet minőségi (alak, szín, halmazállapot) és mennyiségi (méretek) jellemzőinek tevékeny megismerése, a tapasztalatok képi és verbális megfogalmazása
- A gyermekek saját tevékenységükön keresztül, a saját tapasztalataik által tanuljanak. Az ismeretszerzés egészüljön ki szociális tanulással is.
- Kognitív képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás) és kreativitás kívánt szintje
- Vizuális, akusztikus, kinesztetikus érzékelés és emlékezet képessége, a személyes tapasztalatok rendszerezése és általánosítása
- Képi és verbális képzelet és gondolkodás, tapasztalatok a környezet formai világáról
- Az egyszerűbb ok és okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat fedezzék fel.
- Jó ítélőképesség szabályok és szempontok összeállítására

Hitre nevelés területén:

- Isten létezésében és a teremtés csodájában hisznek.
- A megismert hitbeli és erkölcsi vonatkozásokat próbálják életükben megvalósítani.
- Ismernek egyházi énekeket, imákat és szívesen alkalmazzák is.
- Szívesen mennek templomba, otthonosan mozognak ebben a környezetben.
- Életük, szokásaik, lelkületük, sőt egész személyiségük katolikus szellemű formálódása megvalósul.
- A gyermekek örömmel hallgatnak bibliai történeteket, néhányat maguk is tudnak reprodukálni.

- Felismerik az óvoda végére, hogy kapcsolataink, környezetünk Isten ajándékai, amire jó dolog rácsodálkozni.
- Tudják használni az „ajándékokat” részzint önmaguk formálására (megbocsátani tudás, alkalmazkodás, szeretetadás, örömszerzés) részzint pedig felülről jövő segítséggel.

Anyanyelvi nevelés területén:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,
- minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot,
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek,
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

Zenei nevelés területén:

- képesek a hang jelenlétének, megszűnésének visszajelzésére (dallam és ritmus). Felismerik az ismert hangszerek, zörejek, állatok, járművek hangját.
- megkülönböztetik a lassú – gyors tempókat, a magas, mély, halk, hangos hangokat.
- átveszik a mondókák, gyermekdalok lüktetését, ritmusát.
- képesek néhány percig az óvodapedagógus énekére, hangszeres játékára figyelni.
- ismernek néhány népi szituációs játékot, egyszerű dalt, mondókát.
- képesek egyéni éneklésre, néhány motívum visszaéneklésére

A rajz - festés – mintázás – kézimunka:

- Ismerjék meg az alkotási technikákat, anyagokat, azokkal célszerűen dolgozzanak.
- Szerezzenek alapvető jártasságot a papír, a ceruza, a kréta, a formázóanyagok, az olló, tű, a kés használatában. Vigyázzanak saját és társaik testi épségére!
- Legyenek képesek anyagokat és technikát választani alkotásaihoz, igényeik szerint. Élményeiket, benyomásaikat, tapasztalataikat jelenítsék meg alkotásaikban, és ezeket kombinálni tudják.
- Tartsák tiszteletben mások véleményét, alkotását, lássák meg benne a szépet.
- Legyen igényük saját alkotásainak esztétikumára.
- Manuális, finommotorikus képességeik érik el az írás elsajátításához szükséges alapvető szintet, ami az iskolába lépéskor szükséges.

A mozgás területén az iskolába való átmenetet könnyebbé teszi, ha a fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére a következő:

A gyermekek számára elérendő mozgásfejlettség az óvodáskor végére:

- Ismerjék saját testrészeiket és azok funkciót.
- Legyenek képesek mozgásuk koordinálására, ismerjék meg az alapvető téri irányokat.
- Legyenek képesek megfelelő tempójú, ritmusú, irányváltoztatással, célzott nagymozgások és finommozgások végzésére.
- Sajátítsák el a rajzoló mozgásokhoz szükséges grafo-motoros készségeket.

- Nagymozgások, melynek fejlesztése a sajátos nevelési igényű gyermekeknél kiemelten fontos: járás, futás, ugrások /távolugrás, magasugrás, ugróiskolák/, csúszás, kúszás /térdén, tenyéren/, mászás /talpon, tenyéren/, függeszkedés
- egyensúlygyakorlatok
- állás, járások, kúszás, mászás, támaszugrás, kézállás támaszgyakorlatok, „Body Roll” hengergyakorlatok, ugrások,
- finommotorika
- kézfej- és lábfejügyesítő gyakorlatok
- koordinációs gyakorlatok
- labdagyakorlatok, dobások, járás, futás, szökdelések, ugrások, függések, mászások
- saját test megismerését elősegítő gyakorlatok /tárggyal, tárgy nélkül/
- a testkép gyakorlatai
- tevékenységek a testrészek megmérésére
- tárgy beiktatása nélkül végzett /intranzitív/ mozgások
- a társ testrészeinek megismerését szolgáló gyakorlatok
- a test koordinációjának, személyi zónájának alakítása
- az oldaliság tudatosítása mozgásos gyakorlatokkal

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés követelményei az óvodáskor végén

- Tanuljanak meg életkori sajátosságainak megfelelően tájékozódni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben
- Tudják családjuk adatait, szerkezetét, lakcímét
- Legyen fogalmuk az itthoni és a felnőttek munkahelyi elfoglaltságáról, ismerjenek mesterségeket, legyenek tisztában a dolgok eredetével mindennapos témakörökben
- Valós és tudományosság elveit tartalmazó ismeretekkel rendelkezzenek a növényekről, állatokról, élettelen természeti jelenségekről
- Legyen igényük a környezet szebbé tételére
- A gondolkodási műveletekben legyenek jártasak (következtetés, konkretizálás, általánosítás, összehasonlítás)
- A természeti környezet közvetlen megfigyelése, tevékenységek a környezet tárgyaival
- A spontán érdeklődés és irányított megfigyelés által vezérelt tapasztalatszerzés
- A társadalmi környezet: a tág család és az óvodai élet mind teljesebb megismerésére való törekvés
- Pozitív érzelmek átélése a közösségi eseményekkel kapcsolatosan, ezek képi és szóbeli megfogalmazása
- A környezetről szerzett ismeretek folyamatos beépítése az előző ismeretek rendszerébe, majd a tevékenységekben a tapasztalatok felhasználásával
- A gyermekek a gyakorlatban sajátítsák el az együttélés, az egészséges életmód, a környezet védelmének szabályait, és azok megtartását. A gyerekek a társadalom által elfogadott és elvárt szokásokat, a rend szeretetét fogadják el és tartásuk meg az alábbiak birtokában.

3. Óvoda – iskola átmenet támogatása

Cél:

- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,
- a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával
- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása
- a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával

VIII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉT, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSÉT BIZTOSÍTÓ NEVELÉSI FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4.§ 12. szerint:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

1. különleges bánásmódot igénylő gyermek:

1.1. sajátos nevelési igényű gyermek,

1.2. beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,

1.3. kiemelten tehetséges gyermek,

2. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatástól szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Az Alapító Okiratunkban szerepel a SNI gyermekek ellátása. Az elmúlt években több SNI gyermeket is fogadott intézményünk - hallássérült, autista, törpe növésű, enyhe értelmi fogyatékos, siket – néma. Ezek a gyermekek nagyon hamar integrálódtak közösségünkbe és a társaik is elfogadták másságukat, tolerálták, hogy ők valamiben másabbak náluk. Segítették, támogatták a mindennapokban őket.

Tapasztalatunk, hogy évről – évre emelkedik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek száma. Több feladat hárul az óvodapedagógusokra, hogy észrevegyék és megfelelő szakemberhez irányítsák a fejlesztésre szoruló gyermekeket és ezek után a csoportokban is biztosítsák a egyénre szabott fejlesztésüket.

A szakértői véleményben foglaltak szerint a SNI gyermekek fejlesztése intézményünkben külső gyógypedagógusok segítségével mindig megoldott.

1.Sajátos nevelési igényű gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (Nkt. 4.§23.)

1.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodás és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Az óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja az óvodai nevelésünk valamennyi területén:

mozgásfejlesztés; önellátás, önkiszolgálás fejlesztése; játéktevékenység; nyelvi fejlesztése; éneklés, zenei fejlesztés; rajtolás, kézügyesség fejlesztése.

1.2. A látássérült gyermek

Látássérült az a gyermek is, akinek látótere- tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°. A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók. Fejlesztésük, nevelésük során kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell vennünk a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

A fejlesztés kiemelt területei az óvodánkban: látásnevelés; a nagymozgás fejlesztése; térbeli tájékozódás a látás felhasználásával; a finommozgás fejlesztése; a látás- mozgáskoordináció fejlesztése; a hallási figyelem fejlesztése; a tapintás fejlesztése.

1.3.A hallássérült gyermek

A súlyos fokban hallássérült –süket- és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült-nagyothalló- gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia.

Az anyanyelvi- kommunikációs fejlesztés az óvodánk egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonnunk a hallássérült gyermeket. A fejlesztés során minden esetben figyelembe kell vennünk a hallássérülés mértékét, (esetlegesen a hallást műtéti úton történő helyreállítást).

1.4. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

Fejlesztése során fontosnak tartjuk a spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését, melyeket segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban él és tapasztal meg.

1.5. A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermek

A közép súlyos értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazzuk. A gyermekekre jellemző játéktevékenységbe és cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztést tartjuk hangsúlyosnak.

1.6. Beszéd fogyatékos gyermek (nyelvfejlődési és beszédzavarral küzdő)

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája illetve a beszéd problémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik. Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság annak minősít. A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak rész-képesség zavarok, (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Fejlesztésük során kiemelt feladatunk: az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint az érzelmi élet fejlesztése.

1.7. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedés, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavarra áll. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A központi probléma a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára a kommunikációs, szociális terápia az óvodai nevelésünk elsődleges feladata. Az óvodai fejlesztésünk alapja minden esetben a pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák

meg. A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti. Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű embernek tekintjük jogát tiszteljük, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

A **differenciálás** a hátrányokkal és az előnyökkel rendelkező, különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése oktatása az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, azokhoz alkalmazkodva. A nevelési-oktatási folyamat olyan speciális tervezése, szervezése, megvalósítása, amikor a folyamat egy részében a különböző egyéni sajátosságokkal rendelkező gyerekek párhuzamos, eltérő módon, testre szabott, speciális feladatokat végeznek

A differenciálás értelmezésünk szerint azt jelenti, hogy mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni.

Differenciáltan kezeljük:

- a problémamegoldásukat,
- érdeklődésüket,
- döntéshelyzetbeli magatartásukat,
- a megvalósításhoz szükséges viszonyukat,
- a tevékenység kitartást,
- a szabadon választott önálló és a társakkal, felnőttel folytatott játékokat,
- a szabadon választott és a kötelező tevékenységek közötti kapcsolatot.

Egyéni bánásmódra minden gyermeknek szüksége van, annak is, aki sajátos – pozitív vagy negatív tulajdonságával nem hívja fel magára a figyelmet. Az óvodai nevelés során megfelelő arányérzékkel kell segíteni az egyén kiteljesedését, szorongás, büntudat nélküli fejlődését és a másokkal való együttélést, mások elfogadását, az együttműködést, az önérvényesítést és az alkalmazkodást.

Az integrációt az inkluzív pedagógiai gyakorlat azon részeként valósítjuk meg, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő egyének elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti.

A gyerekeket arra neveljük, fogadják el, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes legyen számukra.

Olyan pedagógiai környezetet alakítottunk ki az óvodában, ahol a különbözőség elfogadása felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az óvodánkat választó családokban, elmaradott szociokulturális réteggörnyezetben felnövä gyermekek is vannak, azokkal szemben, akiket születésüktől fogva meleg, védő, segítő keresztény emberi közösség és ösztönző kulturális légkör vesz körül. Minden emberi tevékenység kialakulásának megvan a maga legkedvezőbb szenzitív szakasza. Az óvoda szociológiai környezete, a keresztény értékrend hiteles megvallása és közvetítése készítetett arra bennünket, hogy ezt a feladatot tudatosan felvállaljuk.

Külön kiemelt feladatnak tekintjük a sajátos nevelési igényű gyermek esetében:

- a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szintjeinek ismeretét
- csoport felkészítése a kapcsolatfelvételre és kapcsolattartásra
- a fogadó óvoda más gyermekcsoportjainak felkészítését a kapcsolatfelvételre
- a sajátos nevelési igényű óvodára felkészítését
- a szülők kétoldali felkészítését

2.A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás szabályozás zavarral) küzdő gyermek

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történik. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készülséget.

3.Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. (Nkt. 4.§2.)

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatást biztosítunk számára a Szakértői véleményben megfogalmazottak szerint.

4. Kiemelten tehetséges gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosító nevelési feladatok, tevékenységek

Kiemelten tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. (Nkt.4.§13.)

Nagyon fontos alapelvünk: a tehetséges óvodás elsősorban gyermek, éppen ezért feladatunk, hogy élménydús környezetet teremtsünk óvodásainknak. Tehetségfejlesztés megalapozása, érzelmi alapok lerakása, lehetőségek megkínálása a feladatunk

Tehetséggondozó tevékenységünk során a gazdagítás/dúsítás módszerét alkalmazzuk. Programjainkat valamennyi gyermekünk számára kínáljuk, nem alkalmazzuk a kiválasztás módszerét, ugyan akkor nagy figyelmet fordítunk a kisgyermek egyéni képességeit figyelembevevő differenciált fejlesztésre.

Tehetséges gyermekek felfedezésének módjai közül az alábbiakat alkalmazzuk, igazodva az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaihoz:

- esetmegfigyelés,
- személyiség megfigyelés.

Tehetséggondozásunk célja:

- felismerni a tehetséget és megjelenési formáit,
- segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben,
- kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek megismerési, alkotási és speciális szükségleteit,
- a harmonikus személyiségfejlődés érdekében a tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése (pszichomotoros és érzelmi – akaratlan éretlenség),
- megfelelő szeretetteljes légkör biztosítása.

Feladataink:

- sokféle tevékenységek kínálata, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányaik megismerésében,
- egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés,
- a gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése,
- elfogadó és támogató környezet kialakítása,
- a tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel,
- pedagógusok továbbképzésének biztosítása e területen,
- partneri kapcsolat tehetségfejlesztési szakértővel a tehetséges gyermek fejlesztésének érdekében,
- a szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében.

5. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését biztosító nevelési feladatok, tevékenységek

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; e csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint

- óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek;

5.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a gyermekek egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért óvodánkban a szociálisan hátrányos körülmények között élő gyermekek problémáit igyekszünk kezelni, törekszünk a veszélyeztetettségük megelőzésére, illetve megszüntetésére.

E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg: a rossz anyagi helyzetben levő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítésének formái:

- kedvezményes étkezés biztosítása,
- a gyermekek jogainak fokozott védelme,
- rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel, megoldási lehetőségek keresése az időszakos nehézségek (tüzelő, meleg ruha, élelmiszer hiánya) megszüntetésére a helyi karitatív szervezetekkel együttműködve. A fenti feladatok összefogását az intézményvezető által megbízott gyermek- és ifjúságvédelmi felelős végzi.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Szervezési feladatok

- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)
- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)

- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

5.2. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

„Aki befogad egy ilyen gyermeket az én nevemben, engem fogad be.” (Mk. 9, 37)

Célja: prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások, az érték és normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség szint, és csökken a feszültségtűrő képesség, ami otthon érezteti hatását és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le.

A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában, az iskolában, a gyermek teljesítmény-, viselkedés-, és kapcsolatzavarainak formájában.

Az óvodai – iskolai gyermekvédelem az első legfontosabb jelzőrendszer (kellene, hogy legyen!), hiszen a gyermek minden problémája (éhsége, kék foltjai, agresszivitásai, szorongásai stb.) itt érzékelhető először.

Az óvoda és az iskola a legfontosabb társadalmi intézmény, ahol a gyermekek a nap jelentős részét töltik, így nem kell őket külön „felderíteni”, elérhető, befolyásolható, segíthető. Minden gyermekről többoldalú információhoz lehet jutni. A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrhetőek a tünetek alapján.(nem megfelelő viselkedés, elhanyagoltság, ruházat, higiénia).

A hátrányos helyzetű, különböző problémákkal küzdő gyermekek számára az iskolában vagy óvodában a pedagógus vagy gyermekvédelmi felelős közvetlen kapcsolatot „hozzáférhetőséget” jelent., így a gyermek „hogyléte” erőfeszítés nélkül, folyamatosan nyomon követhető.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja megfogalmazta az óvoda funkciói között azt, hogy óvó – védő funkciót kell betöltenie. Ahhoz, hogy ez a cél megvalósulhasson, kiemelten kell kezelni

az óvodákban a gyermekvédelmet! Ebben a munkában mögöttük áll a Gyermekjóléti Szolgálat teljes szakmai szolgáltatása, mint komplex támogató csoport.

Fentiek alapján az oktatási – nevelési intézmények feladata, hogy felismerje a problémát, keresse az okokat, nyújtson segítséget illetve jelezzen az illetékes szakembernek.

Az óvodai – iskolai gyermekvédelem **célja**: a prevenció, a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség megelőzése. Illetve a veszélyeztetettség megszüntetéséhez segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Hátrányos helyzetű gyermekek azok, akiknek alapvető szükséglet – kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családjá, szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális, kulturális téren.

Kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelmi, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje.

Segítséget jelent rövidebb, hosszabb ideig tartó támogatásuk, anyagi segélyezésük, lehetőség szerint társadalmi integrációjuk. Amennyiben a hátrányok halmozódnak és a család nem tud kiemelkedni helyzetéből, a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik, ami gyakran veszélyeztetettséghez vezet.

Veszélyeztetett gyermekek, akik testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy gondozó környezet nem biztosítja.

Kialakulásához vezető tényezők: a családjára, szűkebb társadalmi környezetére jellemző elhanyagoló nevelés, gondozás valamint a családban a devianciák halmozott előfordulása (alkohol, drog, brutalitás, bűncselekmény)

Segíteni tartós, szakemberek által nyújtott támogatással lehet, hogy életesélyeik, fejlődési lehetőségeik javuljanak.

Veszélyeztetettségi okok:

- fizikai bántalmazás,
- pszichés bántalmazás,
- szülői felügyelet hiánya,
- elhanyagoló szülői magatartás,
- erkölcstelen családi környezet,
- nem megfelelő gondoskodás, alultápláltság,
- gyakori hiányzás, igazolatlan hiányzás,
- alacsony, vagy csak szociális ellátásból származó jövedelem,
- rossz lakásviszonyok,
- egészségügyi okok,
- megromlott családi kapcsolatok,
- váltakozó párkapcsolat,
- munkanélküliség,
- szülők alacsony iskolázottsága
- generációk közti kapcsolat nehézségei,

- a gyermek deviáns személyisége,
- szenvedélybetegség,
- életvitel a lakáson kívül történik,
- bűnözés.

5.3. A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Minden esetben a gyermekek érdekeinek képviselője!
- Szociális ellátások számba vétele
- Általános prevenciós tevékenységek
- A hátrányos – és veszélyeztetett helyzetű gyermekek felmérése az intézményvezető közreműködésével - Ezek nyilvántartásba vétele
- Tanácsadás szülőknek, pedagógus kollégáknak

Mindezek tudatában a gyermekvédelmi felelősnek az adott intézményben helyzetelemzést kell készíteni, elkészítve a gyermekekre vonatkozó mutatókat.

Feladata továbbá, hogy felderítse a gyermeket veszélyeztető okokat. Ennek alapfeltétele, hogy a pedagógus ismerje a

- gyermek személyiségét
- családi hátterét
- környezetét
- baráti – és kortárs kapcsolatait.

Ennek érdekében végezzen többszöri családlátogatást, ha szükséges, nyújtson nevelési segítséget, illetve adjon tanácsot, valamint hívja fel a szülők figyelmét a gyermek fejlődésére! Javaslatot tehet gyermekpszichiátriai vizsgálatra, vagy irányíthatja a gyermeket Nevelési Tanácsadóba.

Előfordulhat, hogy a szülő nem együttműködő, és a gyermek érdekében tett javaslatot nem fogadja el, vagy egyszerűen pedagógiai eszközökkel nem képes a hatások megelőzésére.

Ez esetben a gyermek érdekében intézkedhet, elsősorban a Gyermekjóléti Szolgálat felé kell jelzéssel fordulnia és a továbbiakban is együttműködni azzal.

Az óvodás gyermek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- Az óvodások száma összesen
- Ebből a veszélyeztetettek száma
- Hátrányos helyzetű gyermekek száma
- Három vagy többgyermekes családban élők száma

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- Családi környezet
 - Nevelési hiányosságok

- Bűnöző családi helyzet
- Rossz lakásviszonyok
- Egészségügyi okok
- A gyermeki személyiségben rejlő okok
- Anyagi okok
- Megromlott családi kapcsolat
- Családon kívüli környezet
 - Életvitel az utcán történik
 - Életvitel az italboltban történik
 - Kéregetésre kényszerítés
 - Hajléktalanok, önkényes lakásfoglalók
 - Kábítószerelés
 - Pszichiátriai kezelés
 - Munkanélküliség
 - Váltakozó párkapcsolatok
- Az ismeretek birtokában a szükséges lépések megtétele, balesetvédelem.
- Épületenként egy - egy gyermekvédelmi felelős segíti az óvodapedagógusok körültekintő gyermekvédelmi munkáját, baleset-megelőzését.
- Munkájukat megbízás alapján végzik.
- Évente kötelező a gyermekvédelmi program elkészítése, gyermekvédelmi ismeretek karbantartása, bővítése.
- Rendszeres konzultáció óvodapedagógusokkal, intézményvezetővel
- Családlátogatások szervezése

Kapcsolattartás szükséges:

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő Központ
- Gyermekvédelmi Ügyintéző
- Nevelési Tanácsadó
- Szakértői Bizottság
- Karitás csoportok
- Máltai Szeretetszolgálat

A gyermekvédelem minden gyermekre kiterjedő gondoskodás. Ezért óvodánk mindenkor gyermekvédelmi felelőse a nevelési év folyamán minden egyes gyermeket figyelembe véve, fejlődését követve látja el feladatát. Szükség esetén a problémákra nézve teszi meg az intézkedéseket.

5.4 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodai szociális segítő nagyban segíti az óvodapedagógusok munkáját. Heti 1 alkalommal van kint intézményünkben és az alábbi tevékenységeket végzi:

- egyéni segítség, tanácsadás;
- csoportban végzett tevékenységek
- közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.
- a szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja, ugyanakkor szociális szakemberként támogatja az óvoda - hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet - veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése
- BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása
- észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatásával.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében:

Célunk:

- a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés- oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentése
- az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.
- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése
- a szociális hátrányok kompenzálása
- elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése
- a társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együtt működési képességek fejlesztése

Feladatok:

- a gyermekek megfigyelése, felmérése, a bevonódás elősegítése,
- finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése,
- a figyelemkoncentráció fejlesztése alkotásközpontú módszerrel,
- gondolkodási képességek fejlesztése,
- fantáziafejlesztés, a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása,
- együttműködési képességek fejlesztése.

- a pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése .

IX. PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁS VIZSGÁLATÁNAK MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Célunk: Mindig aktuális a törvényeknek megfelelő, korszerű pedagógiai eljárásokat követő, aktuális, jól használható nevelési program álljon rendelkezésünkre.

Feladataink:

- A törvényi változásoknak megfelelően, időszakonként a programot felülvizsgáljuk, analizáljuk. A felmerült problémákat korrigáljuk és aktualizáljuk. Fontos, hogy a programot a pedagógusok magukénak érezzék, és a napi munkájukba szakszerűen beépítsék.
- A nevelőtestület által elfogadott új Pedagógiai Programot az igényeknek megfelelően felülvizsgáljuk, gyakorlati megvalósítását, elméleti (értekezletek), módszertani ismereteink bővítése előzi meg.
- A hatékony megvalósítás érdekében munkaközösséget hozunk létre, melyek az éves tervükben meghatározzák az adott nevelési évre vonatkozó kiemelt feladataikat.
- A vezetők a nevelési év kezdetére felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira, ennek feladatmegosztását az éves munkaterv tartalmazza.

1. Intézményi belső ellenőrzési csoport működtetése

Az értékelések alapját képező elvárásokat (pedagógusra, intézményvezetőre, és intézményre) egységesen alkotjuk meg, az országos elvárásoknak megfelelően. Az önértékelésben ugyanazok az elvárások fogalmazódnak meg, mint a tanfelügyeleti ellenőrzés esetén.

Az intézményi átfogó önértékelés része a pedagógus, a vezető és az intézmény önértékelése. az önértékelés célját, feladatát, elvárásait az Intézményi Önértékelési Program tartalmazza. A részletes felbontást az Éves Önértékelési Terv rögzíti, mely az Éves Munkaterv részét képezi.

A pedagógus önértékelés területei 8 kompetencia alapján:

- Pedagógiai, módszertani felkészültség
- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók
- A tanulás támogatása
- A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése
- A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

- A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
- Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

A vezetői önértékelés területei

- A tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása
- A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása

Az intézmény önértékelése területei

- Pedagógiai folyamatok
- Személyiség és közösségfejlesztés
- Eredmények
- Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció
- Az intézmény külső kapcsolatai
- A pedagógiai munka feltételei

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott elvárásoknak és a Helyi Pedagógiai Programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés.

2. Szervezet fejlesztési feladatok

- Az intézmény vezetése az éves munkaterv szerint személyesen és aktívan részt vesz a szervezeti és tanulási kultúra fejlesztésében.
- Az intézmény szervezeti és tanulási kultúráját a közösen meghozott, elfogadott és betartott normák, szabályok alapján fejlesztjük.
- Az intézményi tervek elkészítését az intézmény munkatársainak és partnereinek bevonásával végezzük.
- Az intézmény alkalmazotti közösségének munkájában, együttműködésében a magas szintű belső igényességre, hatékonyságra törekszünk. Ez nyomon követhető az ellenőrzésekben.
- Az intézmény munkatársai képességük, szakértelmük, érdeklődésük szerint javaslatokkal segítik a fejlesztéseket, innovációkat.

- A munkatársak pozitívan viszonyulnak a felmerült ötletekhez, megvizsgáljuk azok beilleszthetőségét a fejlesztési folyamatokba, majd az éves munkatervekben megjelenítjük a közösen elfogadottakat.

X. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK

Törvényi háttér 26. §

A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá.

A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

1. A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az óvoda vezetője;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a szülői munkaközösség;
- az óvoda fenntartója

2. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az óvodavezető, a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni a szülői szervezet véleményét.

3. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.

2. A pedagógiai program nyilvánossága

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda eleget téve a Nemzeti Köznevelési Törvényben meghatározott kívánalomnak az alábbi módokon biztosítja – a program fenntartói elfogadása után – a program nyilvánossá tételét:

1. Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, **minden érdeklődő számára megtekinthető az óvoda honlapján: <http://www.jo-pasztor.hu/>**
2. A program teljes terjedelmében megtekinthető az óvoda vezetőjénél és a fenntartónál.
3. Elektronikus formában megkapják a programot óvodánk és az Szülői Közösség tagjai.

3. A pedagógiai program jóváhagyása, érvényessége

1. A Pedagógiai programot a nevelőtestület készíti és fogadja el.
2. A Pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
3. A Pedagógiai programot az Szülői Közösség a törvények megfelelően véleményezi.
4. A Pedagógiai programot az intézmény vezetője hagyja jóvá.
5. Az óvoda 2018. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a pedagógiai program alapján.
6. Visszavonásig érvényes.

4. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. A nevelők minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények az évre a munkatervben rögzített és elhatározott megvalósulását.

Jó Pásztor Katolikus Óvoda Pedagógiai Program	
Legitimáció	
Intézmény OM - azonosítója: 632031	Készítette a nevelőtestület Baki Julianna Intézményvezető Ph
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt. 28. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a/2020 (.....) határozatszámon a nevelőtestület elfogadta: Tóthné Horváth Julianna nevelőtestület nevében	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az intézmény szakmai munkaközössége(i) nevében szakmai véleményét nyilvánította: Dancsák Zoltán szakmai munkaközösség - vezető(k)
20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 126. § (6) A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el. Zoltán Kriszta Viktória az iskola-egészségügyi szolgálat vezetője	
126. § (8): Az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenció programok elkészítésénél bevonta a pszichológus véleményét. Birtó Anna pszichológus	
Az Nkt. 32. § (1) bek. i) pontjában meghatározott döntési hatáskörében a pedagógiai programot az intézmény fenntartója 20/2020 (.....) határozatszámon jóváhagyta a fenntartó képviselőjében Ph	
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 122. § (9) bek. és vagy 29/2012. EMMI rendelet 187. § ab) pontja alapján meghatározott módon biztosított jogoknak megfelelően a szülői szervezet tájékoztatást kaptak, melynek alapján véleményezésük <u>lehető</u> Bacher Zoltán a szülői közösség képviselőjében	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az intézmény honlapján: http://www.jopasztor.hu/ Verziószám:/2020. (ahányadik módosítása a programnak)	Érvényes: A kihirdetés napjától 2020. szeptember 01.-től visszavonásig Iktatószám: 74/2020 Készült:/..... eredeti példány

Jó Pásztor Katolikus Óvoda

Pedagógiai Program

Legitimációs záradék

Készítette: a Jó Pásztor Katolikus Óvoda nevelőtestülete.

Dátum: Salgótarján, 2020. augusztus 31.

.....
Bali Katalin
 intézményvezető
 P.H.

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban magasabb jogszabályban – 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról szakmai véleményt alkotottak az intézményben működő szakmai munkaközösségek.

Dátum: Salgótarján, 2020. augusztus 31.

.....
Domokos Zoltán
 szakmai munkaközösség-vezető

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban a nevelőmunkát segítő alkalmazottak a tájékoztatást megkapták.

Dátum: Salgótarján, 2020. augusztus 31.

.....
Imre Zoltán
 a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda módosított pedagógiai programjáról magasabb jogszabályban – 20/2012. (VIII:31.) EMMI rendelet 122. § (9) bek. meghatározott módon biztosított jogoknak megfelelően a szülői közösség a tájékoztatást megkapta, melynek alapján véleményezési jogával élhetett.

Dátum: Salgótarján, 2020. augusztus 31.

.....
Bodó Kriszta
 a szülői közösség nevében

Jó Pásztor Katolikus Óvoda

Pedagógiai Program

A Jó Pásztor Katolikus Óvoda módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. megfogalmazott elvárás alapján kidolgozott helyi egészségnevelési programot, a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, melyhez az intézmény vezetője beszerezte az óvoda/iskolapszichológus véleményét is.

Dátum: Salgótarján, 2020. augusztus 31

Zsoltó Katalin V. Lőrincz

védelem

Bán Sándor

pszichológus

Az óvoda (iskola, gimnázium külön) nevelőtestülete magasabb jogszabályban meghatározott elvárás alapján, át nem ruházható jogkörében --(Nkt. 26. § (1) bek. és Nkt. 70. § (1)-(2) - biztosított döntési hatáskörében 74./2020. számú határozatával elfogadta.

Dátum: Salgótarján, 2020. augusztus 31

Tóssai Mária M. Zoltán

a nevelőtestület nevében

Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az intézmény fenntartója magasabb jogszabályban (Nkt. 32. § (1) i) meghatározott döntési hatáskörében 42.15/2020. (...) határozatszámmal JÓVÁHAGYTA.

Dátum: 2020. augusztus 31

[Handwritten signature]

fenntartó képviselője

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

„ Az egészség olyasmi, mint a gondosan égetett gyertya.

Ha körültekintő figyelmet szentelünk gyertyánknak, sokáig fog égni.”

(Manfred Kets De Vries)

1. Bevezetés

A köznevelési törvény módosításának megfelelően (20/2012.VIII.31. EMMI rendelet) az óvodai egészségnevelés, a gyermek egészségének, biztonságának védelmével kapcsolatos feladatok, illetve az ezzel összefüggő egészségfejlesztési stratégia felállítása intézményünkben a törvényességi előírásoknak megfelelően került kidolgozásra és Pedagógiai programunk részét képező Egészségfejlesztési programban kerültek megfogalmazásra. A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk. Az egészség azonosítható a testi, lelki és szociális harmónia állapotával. Fontos, hogy óvodásaink és az intézmény felnőtt közössége felismerjék az egészség értékjellegét, és ezért lehetőségeikhez képest, mindent meg is tegyenek. Ez a cél akkor érhető el, ha megalapozzuk a gyermekekben az önmagukért és a másokért érzett felelősségtudatot.

2. Általános cél, feladat

Célunk: A teljes óvodai életet átfogó, az óvodai nevelés megkülönböztetett szerepéből adódó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok ellátása, mely felkészíti a gyermeket az egészségének védelmére, távlati céljaiban elősegíti a társadalom számára az egészséges, edzett, terhelést elbíró személyiség kialakulását.

Az egészségtudatos gondolkodás alakítása, fejlesztése.

Feladataink: az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal és életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk.

Az egészség e három jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával. Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk- egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak. Fejlesszük egészségtudatos gondolkodásukat.

3. Az egészségfejlesztés feladatai

- Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- Szociohigiénés egészségfejlesztés

E három főfeladat, tevékenységi rendszer egymással és az egészségfejlesztés tárgyi, valamint jogi alapfeltételeivel áll szoros kölcsönhatásban.

3.1. Szomatikus egészségfejlesztési feladatok

A szomatikus nevelés területei

- személyi higiénia fejlesztése
- környezeti higiénia fejlesztése
- az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- a betegségek megelőzésére nevelés
- napi rendszeres testmozgás, testedzés
- balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

3.1.1. Személyi higiénia fejlesztése

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét.

Célunk: A személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme

Feladataink: Az alapvető higiéniai szokások alakítása, gyakoroltatása, ellenőrzés és folyamatos korrekció, az ehhez szükséges feltételek biztosítása

Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott törölköző, fésű, fogmosó felszerelés, tornafelszerelés, ágynemű. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott öltöző rész (polc vagy kosár), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott. A W.C. ülőkék, mosdók mérete megfelelő. Minden mosdóban folyékony szappanadagoló található.

A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége saját jelükkel ellátott poharakat biztosítunk számukra. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiénés szabályok betartására, ennek feltételeit /papírtörölő, fertőtlenítő/ mindig biztosítjuk.

3.1.2. Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helységek, valamint az óvoda udvara.

Célunk: A gyermekekben a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladataink: Pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése (kényelmes, zsúfoltságtól mentes elrendezés) térbeosztás- mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A helységekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét.

Gondoskodunk a helységek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. Ügyelünk a megfelelő páratartalomra, kerülve ezzel a száraz levegő okozta köhécselest, illetve a magas páratartalom okozta gombák és atkák szaporodását. Mind a három csoportban főleg a járványos időszakban működik az illóolajos hidegpárásító. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.

Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét.

Udvari eszközeink elöregedtek, folyamatos karbantartást, javítást igényelnek, rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. A játékok cseréjét az éves költségvetésünk terhére évről, évre betervezzük és lehetőségünkhöz mérten elvégezzük.

Példamutatással, ismeretközvetítéssel a környezettudatos életszemléletet igyekszünk megalapozni- szelektív hulladékgyűjtés, kirándulások alkalmával, a csoportszobákban, az év jeles napjaihoz kapcsolódóan.

3.1.3. Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A növekedéshez nagy mennyiségű tápanyag elfogyasztását igényli, hiszen az életkorra jellemző sok mozgás sok kalóriát „emészt fel”. Folyadékigénye is fokozott, amely az élénk anyagcsere folyamatoknak és a fokozott mozgásosságából eredő hő leadásnak a következménye. Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait- így az étkezés

előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

Célunk: Egészségesen táplálkozó felnőtt válják gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladataink: A megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység.

További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén. A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit csoportszoba zsúfoltságtól mentes, kellemes hőmérsékletű, a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak.

A feltálatl ételek nevét megtanítjuk a gyerekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk és kóstoltatunk, ezzel igyekszünk megismertetni és megszerettetni az új ízeket. Napi szinten az ételszolgáltató valamint a szülők jóvoltából biztosítjuk gyümölcsöket, zöldségfélét, megismertetjük a gyerekeket a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal.

Táplálkozási rendellenességgel küzdő, túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

3.1.4. A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvodapedagógusi feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása valamint a hidegpárásító alkalmazása a járványos időszakban.

Célunk: Az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladataink: Ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.

A minden gyermek számára biztosított egyéni tisztálkodási szereket elkülönített tárolóban helyezük el, (erre szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk) elhasználódás esetén a gondoskodunk pótlásukról (pl. fogkefe.) A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést.

Szezonális fertőző betegségek előfordulása esetén a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.)

A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra. Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. A betegségből történő felgyógyulásakor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük. Kapcsolatot építünk ki az egészségügy szakembereivel, a preferált területeken a szülők felé szorgalmazzuk gyermekeink rendszeres vizsgálatát, így a fogászat, a szemészet, az ortopédia területén.

3.1.5. Napi rendszeres testmozgás, testedzés

E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai testnevelés foglalkozásokat.

Célunk: A testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladataink: A gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk. Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése. Nagy segítséget jelent majd a tornaszobánk elkészülte.

3.1.6. Balesetek megelőzésére nevelés

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. A felgyorsult technikai fejlődés számtalan olyan „eredményt” is hozott, melynek jelentősége balesetveszélyt, életveszélyt is hordoz magában. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Célunk: A gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladataink: Egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció. Folyamatos szakszerű odafigyelés a mindennapokban.

A nevelési év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat. Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van. Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik. (olló, tű, kés, villa)

A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk. Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.

Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról. Minden feladat ellátási helyen biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés.

3.2. Mentálhigiénias egészségfejlesztés

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiéniájának megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Célunk: Olyan gyermeki személyiség formálása, mely alkalmassá teszi őket a jövőbeli társadalmi feladataik maradéktalan teljesítésére, miközben önmagukkal belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) egyensúlyra törekednek.

Feladataink: A gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiségtulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, az abúzus és deviancia megelőzését, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

A mentálhigiénias egészségfejlesztés területei

- Egészséges életvezetés
- Stressz - elhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Szociohigiénias egészségfejlesztés

- Egészségpropaganda

3.2.1. Egészséges életvezetés (hibás viselkedés megelőzése, kezelése)

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk: Megóvni a gyermeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladataink: Az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen. A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét. A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára. Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió)

3.2.2. Stressz- elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk: Az idegrendszeri,- lelki egészségvédelem.

Feladataink: A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz hatások kompenzációja.

Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást. A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Katolikus nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

3.2.3. Egészségre káros szokások mellőzése

A pszichohigiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Célunk: Olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladataink: A gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénie fontosságát. Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

3.3. Szociohigiénias egészségfejlesztés

A szociohigiénias egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttéléseből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélésközös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk: A gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben együttműködésbe való részvételre nevelje.

Feladataink: Zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve- utánpótlás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

3.4. Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata. A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb ...).

Célunk: A betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladataink: Modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében- az egészségesebb választására való törekvés képességének fejlesztése.